

**ПРОГРАМ РАЗВОЈА ТУРИЗМА
ОПШТИНЕ ВЛАСОТИНЦЕ
2026-2028. ГОДИНА**

БЕОГРАД, 2026. године.

Наслов документа: **ПРОГРАМ РАЗВОЈА ТУРИЗМА ОПШТИНЕ ВЛАСОТИНЦЕ
ЗА ПЕРИОД 2026-2028. ГОДИНА (у даљем тексту Програм)**

Наручилац: **ОПШТИНСКА УПРАВА ОПШТИНЕ ВЛАСОТИНЦЕ,
Трг ослобођења бр. 12, 16210 Власотинце**

Извршилац: **ИНСТИТУТ ЗА ЕКОНОМИКУ ПОЉОПРИВРЕДЕ (ИЕП),
Ул. Волгина бр. 15, 11060 Београд**

Руководилац пројекта: **Др Предраг Вуковић, спец., виши научни сарадник**
Руководилац истраживачког тима: **Др Наташа Кљајић, научни саветник**

Координатори радних група и сарадници у општини Власотинце:

Координатор свих радних група: **Маринко Ђорђевић, дипл. економиста.**
Координатор радне групе за развој: **Милош Радосављевић, дипл. инж.**
Члан тима: **Јована Станковић**

Туристичка организација Власотинца:

- **Наташа Живковић Ђокић, Директор**
- **Сања Стојиљковић, члан тима**
- **Оливера Цветковић, члан тима**

Истраживачки тим

Институт за економику пољопривреде, Београд:

- **Проф. др Јонел Субић, научни саветник, директор Института.**
- **Др Предраг Вуковић, спец, виши научни сарадник, руководиоца пројекта.**
- **Др Наташа Кљајић, виши научни саветник, руководиоца истраживачког тима.**
- **Проф. др Борис Кузман, научни саветник, члан тима.**
- **Др Гордана Радовић, виши научни сарадник, члан тима.**
- **Др Катица Радосављевић, виши научни сарадник, члан тима.**

АКРОНИМИ И СКРАЋЕНИЦЕ

АПР	Агенција за привредне регистре
БДП	Бруто домаћи производ
WEB SITE	енг. <i>website</i> или <i>web site</i> (скраћено <i>site</i>)
	Веб-локација, место на интернету (скраћено <i>сајт</i>)
ЕУ	Европска унија
ЕПС	Електропривреда Србије
ЗЗ	Земљорадничка задруга
ИЕП	Институт за економику пољопривреде
ИПАРД	Инструмент претприступне помоћи за рурални развој
ЈЛС	Јединица локалне самоуправе
ЈП	Јавно предузеће
ЈКП	Јавно комунално предузеће
ЛАГ	Локална акциона група
ЛУ	Ловачко удружење
LEADER	фра. <i>Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale</i> (енг. <i>Links Between Actions for the Development of the Rural Economy</i>) Веза између активности за развој руралне економије
МПШВ	Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде РС
МТО	Министарство туризма и омладине
МСП	Мала и средња предузећа
МЗ	Месна заједница
НБС	Народна банка Србије
НПРР	Национални програм за рурални развој
НАЛЕД	Национална алијанса за локални економски развој
ОУ	Општинска управа
ПДВ	Порез на додату вредност
ПГ	Пољопривредно газдинство
ПП	Просторни план
ПССС	Пољопривредно саветодавна и стручна служба
РС	Република Србија
РЗС	Републички завод за статистику
РХМЗ	Републички хидрометеоролошки завод
СП	Споменик природе
СПОС	Савез пчеларских организација Србије
СТД	Сеоско туристичко домаћинство
ШУ	Шумска управа
ТО	Туристичка организација
ФАО	енг. <i>Food and Agriculture of the United Nations</i> Организација Уједињених нација за исхрану и пољопривреду
CEFTA	енг. <i>Central European Free Trade Agreement</i> Централноевропски уговор о слободној трговини
SWOT	енг. <i>Strengths</i> (снаге), <i>Weaknesses</i> (слабости), <i>Opportunities</i> (шансе), <i>Threats</i> (претње)
SDG	
UN Tourism	енг. <i>World Tourism Organization</i> (UN Tourism) Светска туристичка организација
UNDP	енг. <i>United Nations Development Programme</i> Програм Уједињених нација за развој

РЕЧ ПРЕДСЕНИКА ОПШТИНЕ

САДРЖАЈ

АКРОНИМИ И СКРАЋЕНИЦЕ.....	3.
РЕЧ ПРЕДСЕДНИКА ОПШТИНЕ.....	4.
1. САДРЖАЈ ПРОГРАМА.....	5.
2. УВОД.....	8.
3. МЕТОДОЛОГИЈА РАДА.....	10.
4. ПЛАНСКИ ОСНОВ ЗА ИРЗАДУ ПРОГРАМА РАЗВОЈА ТУРИЗМА.....	13.
5. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ И АНАЛИЗА РЕСУРСНЕ ОСНОВЕ ЗА РАЗВОЈ ТУРИЗМА ОПШТИНЕ ВЛАСОТИНЦЕ.....	15.
5.1. Географски положај	15.
5.2. Демографске карактеристике.....	18.
5.3. Клима	19.
5.4. Природно наслеђе - предео, еко-сисем, хидрографске карактеристике, паркови, заштићена природна добра, споменици природе	20.
5.4.1. Релјеф.....	20.
5.4.2. Предео.....	21.
5.4.3. Еко-систем.....	23.
5.4.4. Хидрографске карактеристике.....	25.
5.4.5. Излетишта и паркови.....	26.
5.4.6. Заштићена природна добра.....	28.
5.4.7. Споменици природе.....	29.
5.5. Културни и историјски ресурси (археолошка налазишта споменици културе и амбијенталне просторне целине).....	29.
5.5.1. Археолошка налазишта.....	30.
5.5.2. Историјски објекти, локалитети и амбијенталне просторне целине	31.
5.5.3. Верски објекти.....	34.
5.6. Саобраћајна инфраструктура.....	36.
5.6.1. Друмски саобраћај.....	36.
5.6.2. Железнички саобраћај.....	39.
5.6.3. Друмски саобраћај и транзитни туристички правци.....	40.
5.6.4. Ваздушни саобраћај.....	40.
5.7. Стање јавне инфраструктуре.....	42.
5.7.1. Водоводна мрежа	42.
5.7.2. Канализациона мрежа.....	42.
5.7.3. Електродистрибутивна мрежа.....	43.
5.7.4. Топловодна мрежа.....	43.
5.7.5. Телекомуникациона инфраструктура.....	43.
5.8. Људски ресурси у области туризма и угоститељства и привредни развој општине Власотинце.....	44.

6. АНАЛИЗА СТАЊА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ОПШТИНЕ ВЛАСОТИНЦЕ....	46.
6.1. Анализа понуде туристичког угоститељских капацитета.....	46.
6.2. Анализа туристичког промета	47.
Анализа кључних туристичких производа општине	49.
6.3. Власотинце.....	
6.4. SWOT анализа туризма Општине Власотинце.....	51.
6.4.1. Људски ресурси.....	51.
6.4.2. Инфраструктура и саобраћај.....	52.
6.4.3. Туристички производи.....	53.
6.4.4. Усклађеност са другим делатностима.....	54.
6.4.5. Маркетинг и дистрибуција.....	55.
6.5. Анализа кључних туристичких производа на територији општине Власотинце.....	57.
6.5.1. Манифестациони туризам.....	57.
6.5.2. Рурални туризам.....	61.
6.5.3. Културни туризам са нишама - културне руте и верски туризам.....	62.
6.5.4. Верски туризам.....	64.
6.5.5. Туризам специјалних интереса са нишама овог производа.....	65.
6.5.5.1. Спортско-рекреативни туризам као ниша туризма специјалних интереса.....	68.
6.5.5.2. Ловни и риболовни туризам као нише туризма специјалних интереса.....	69.
6.5.5.3. Ено-гастрономски туризам.....	71.
6.5.6. Транзитни туризам.....	75.
6.5.7. Туристичка понуда намењена излетницима.....	76.
7. ВИЗИЈА, МИСИЈА И ЦИЉЕВИ РАЗВОЈА ТУРИЗМА.....	77.
7.1. Визија и мисија туризма.....	77.
7.2. Циљеви развоја туризма.....	78.
8. РАЗВОЈНИ МОДЕЛ, ЦИЉЕВИ И ПРОЈЕКЦИЈЕ ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ТУРИЗМА ОПШТИНЕ ВЛАСОТИНЦЕ.....	79.
9. ПЛАН КОНКУРЕНТНОСТИ СА ПРЕДЛОГОМ МАРКЕТИНШКИХ СТРАТЕГИЈА И ИНВЕСТИЦИОНИМ ПРОЈЕКТИМА ОД ЗНАЧАЈА ЗА РАЗВОЈ ТУРИЗМА ОПШТИНЕ ВЛАСОТИНЦЕ.....	81.
10. СЕЛЕКТИВНО УТВРЂИВАЊЕ ЦИЉНИХ ТРЖИШТА И СЕГМЕНАТА ...	83.
11. МАРКЕТИНГ АКТИНОСТИ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ РАЗВОЈА ТУРИЗМА	86.
11.1. Позиционирање и брендирање општине Власотинце као туристичке дестинације.....	87.
11.2. Маркетинг на друштвеним мрежама.....	87.
11.3. Сарадња са блогерима и инфлуенсерима.....	90.
12. ПРЕДЛОГ КЉУЧНИХ ИНВЕСТИЦИОНИХ ПРОЈЕКТА ОД ЗНАЧАЈА ЗА РАЗВОЈ ТУРИЗМА У ОПШТИНИ ВЛАСОТИНЦЕ.....	92.

13. ПОСТОЈЕЋИ МОДЕЛ УПРАВЉАЊА ТУРИЗМОМ У ОПШТИНИ ВЛАСОТИНЦЕ.....	93.
15.1. Општинско веће и управа.....	93.
15.2. Туристичка организација Власотинце.....	93.
14. ЗАКЉУЧАК	97.
15. АКЦИОНИ ПЛАН.....	99.
12. ПОПИС ТАБЕЛА, ГРАФИКОНА И СЛИКА.....	105.
13. ЛИТЕРАТУРА.....	107.
14. ПРИЛОЗИ.....	110.

2. УВОД

Туризам као потенцијално важна и перспективна привредна грана општине Власотинце је пред важним изазовима у предстојећем дугорочном раздобљу. У протеклих двадесетак година десиле су се крупне промене у политичком оквиру и макроекономским односима, које су се одразиле на остале аспекте укупног живота и привређивања у Србији. Замах тржишне економије и тржишних принципа пословања свакако да су имали утицај и на сектор туризма и угоститељства који је веома осетљив на све тржишне промене и по својој природи врло специфичан.

Отварање према међународној заједници, а посебно јасно опредељење Републике Србије за европске интеграције, захтева ново дефинисање улоге и значаја туризма као сектора привреде. Из тог разлога процењујемо да је сада право време за израду врло јасног концептуалног оквира и Програма развоја туризма општине Власотинце, која ће дати одговор на кључна питања везана за могућност искоришћавања евидентно присутних природних и друштвених (антропогених) ресурса који су погодни за развој туризма као важне привредне гране. Досадашњи плански документи уопштено су мало третирали развој туризма као важне привредне гране, што је врло важан сегмент укупне развојне праксе у Европској унији (ЕУ), стога ценимо да овај сегмент мора бити један од носилаца укупног привредног развоја града са називом „Програм развоја туризма општине Власотинце“.

У предтранзитном периоду је дуго година вођена политика недиференцираног маркетинга која је тржишту нудила један униформан стандардизован туристички производ, што је имало за резултат да су приходи од туризма били нижи од објективно и потенцијално могућих. Као алтернатива оваквој политици стоји политика диференцираног маркетинга и фокуса на одговарајуће тржишне сегменте тзв. „тржишне нише“, која излази у сусрет великом броју различитих потреба туриста и на тај начин нуди могућност за остваривање већих тржишних прихода и стављање у функцију развоја свих актуелних и потенцијалних туристичких ресурса.

У великом броју стратешких докумената који се доносе на нивоу Републике Србије, као и у излагањима представника високог ранга државних органа често се потенцира развој туризма као привредне гране која може и мора да буде један од ослонаца будућег развоја. Туризам у Републици Србији се у последњој деценији развија увођењем тржишних принципа и применом међународних стандарда и праксе, што је резултирало променом поимања одрживог туризма као значајне делатности у којој је могуће остварити много веће користи од профита. Промена односа према сектору туризма је резултат потребе за јачањем сектора услуга који је опет произашао из непостојања адекватних радних места у другим секторима привреде, а заједно са трансформацијом друштвеног у приватно власништво и заокрета према тржишној привреди који су резултирали са технолошким вишковима, односно сувишку радне снаге.

Сам по себи туризам се често истиче као једна од могућности за осигурање егзистенцијалних услова живљења, односно сектор туризма је постао позитиван социјални покретач. Туризам ублажава социјалне тензије и на тај начин се позитивно одржава на нужне структурне промене.

Разлози за израду Програма развоја могли би се подвести под три основна, и то:

- Недостатак програмског документа као основе за планирање развојне политике (постојећи документи су, услед динамичних промена, превладани или немају довољан обухват да надоместе улогу и значај који треба да има документ Програм развоја туризма).
- Потреба редефинисања политике развоја туризма општине Власотинце мора бити у складу са укупном политиком развоја туризма у Републици Србији, како би она омогућила даљи дугорочно одржив развој туризма, и што је посебно важно, потреба да се та политика усклађује са захтевима међународних интеграционих процеса, пре свих приступања

Светској трговинској организацији (UN Tourism), Споразуму о стабилизацији и придруживању (SAA) и чланства у Европској унији.

- Све наведено указује да се сада туризам на територији општине Власотинце се заиста налази на својеврсној раскрсници и пред бројним новим изазовима, као што су:
 - Како изградити одржив и ефикасан сектор који може бити конкурентан на домаћем и иностраном тржишту?
 - Како убрзано радити на повећању прихода од туризма оптималним коришћењем свих расположивих ресурса, с циљем да се повећа запосленост?
 - Како осигурати одржив развој ове туристичке дестинације, имајући у виду све његове аспекте, посебно очување животне средине, културне баштине и побољшање животног стандарда становништва?

Израда програмског и планског документа који ће бити платформа за даље активности на стварању повољних услова за развој туризма, први је предуслов у одговору на бројне изазове.

3. МЕТОДОЛОГИЈА РАДА

У процесу израде „Програма“ коришћена је методологија која се у Србији користи за израду стратешких и развојних докумената, а која је дефинисана важећим „Правилником о садржини и начину израде програма развоја туризма“ (Службени гласник РС, број 86/2020);

Израда „Програма“ базира на уважавању и концепата:

- 1) Стратешког маркетинга и менаџмента туристичке дестинације и стратешког планирања;
- 2) Одрживог развоја;
- 3) Управљања јавним политикама;
- 4) Партнерства, једнакости и отворености и
- 5) LEADER приступа руралном развоју.

1) Концепт стратегијског маркетинга и менаџмента туристичке дестинације и стратегијског планирања. „Програм развоја туризма општине Власотинце за период 2026-2028 године“ („Програм“) базиран је на свеобухватном, системском и дугорочном приступу управљању развојем општине Власотинце као туристичке дестинације, кроз јасно дефинисање визије и мисије развоја туризма, стратешких и оперативних, тј. Тактичких циљева, приоритета и одговарајућих мера, како би туризам у Власотинцу постао једна од водећих привредних грана. Приступ омогућава управљање развојем туризма у дестинацији и њено усмеравање у складу са реалним потенцијалима које општина поседује за развој туризма, а који за сада нису у потпуности туристички валоризовани. Дуга традиција виноградарства и винарства, пољопривредна производња, богато културно-историјско наслеђе са акцентом на очувању аутентичног локалног идентитета.

У том смислу од виталног је значаја примена принципа стратешког планирања са којом се обезбеђује усклађеност „Програма“ са свим националним, регионалним и локалним документима који су у непосредној вези са развојем туризма. У првом реду са усвојеним локалним планским документима у општини Власотинце.

2) Концепт одрживог развоја. Подразумева укључивање великог броја различитих релевантних фактора са циљем њихове хармонизације у развоју туризма, како би се поспешило економски, еколошки, културолошки и социјални развој целокупне дестинације. Генерално, одрживи развој обухвата балансирање потреба садашњих генерација како би се исти сачували за потребе будућих генерација.

3) Концепт управљања јавним политикама је базиран је на концепту «доброг управљања» (*good governance*) и укључује системски, транспарентан, поткрепљен доказима, приступ планирању, имплементацији, мониторингу и евалуацији развоја туризма у општини Власотинце.

„Програм развоја туризма општине Власотинце за период 2026 – 2028 године“ је структуриран са јавном политиком која укључује:

- Идентификовање актуелних проблеме у сектору туризма;
- Формулисање циљева и неопходних мера за његово унапређење у развоју
- Примени, односно имплементацији истих;
- Мониторингу, који подразумева непрестано праћење свих постигнућа;
- Евалуацији остварених ефеката.

4) Концепт партнерства, једнакости и отворености. Како би се остварили максимални ефекти од развоја туризма, потребно је укључивање свих релевантних субјеката у његов развој од локалног, преко регионалног, до националног нивоа. Важан је развој партнерских односа између локалне самоуправе, ТО Власотинца, различитих привредних субјеката укључених у туристичку понуду, невладиног сектора, образовних институција али и локалног становништва.

5) LEADER приступ. Реч је о иновативном моделу територијалног развоја који почива на принципу „одоздо на горе“ („bootom – up“). Приступ омогућује да локалне заједнице препознају своје развојне потенцијале, приоритете, потребе али и да узму активно учешће у формирању и примени одговарајућих развојних политика. За општину Власотинце је овакав приступ од посебног значаја, јер већину територије чине управо рурална подручја и пољопривредна производња која је изузев самог града Власотинца, доминантан облик привредне активности у свим осталим насељима Општине.

Израда «Програма» укључује све стандардне фазе и активности које гарантују да ће документ бити базиран на детаљној и критичкој анализи природних, материјалних и људских ресурса, као и широком и усаглашеном договору различитих актера и заинтересованих страна. Израда «Програма» укључује реализацију следећих активности:

I) ПРИПРЕМНЕ АКТИВНОСТИ

Обухватају следеће: формирање тима истраживача и задатака истраживачког тима; дефинисање методологије израде „Програма“; конципирање плана рада, оперативних активности и рокова; успостављање одговарајуће сарадње на терену и идентификација интересних група уз подршку Општинске Управе Власотинца и сл.

II) АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И ПЕРСПЕКТИВЕ РАЗВОЈА У СКТОРУ ТУРИЗМА И УГОСТИТЕЉСТВА

Поред анализе постојећег стања укључује израду SWOT матрице и следећа истраживања:

2.1. Секундарно истраживање (кабинетско истраживање). Подразумева прикупљање релевантних података и информација везаних за:

- Оцену стања и развијености сектора привреде, туризма и угоститељства;
- Област заштите животне средине;
- Развијеност физичке и друштвене инфраструктуре и сл.

Извори података су:

- Статистички извори;
- Законска, стратешка, планска и друга документа у области туризма, угоститељства, привреде у целини за ниво општине, региона, Републике, ЕУ шире гледано;
- Званично и јавно доступни извештаји јавног, привредног и цивилног сектора, стручна литература, интернет извори и сл.

2.2. Примарно истраживање (теренско истраживање) има следеће циљеве:

- Квалитативна оцена стања у области туризма и угоститељства;
- Верификација података добијених секундарним истраживањем;
- Заједничку идентификацију проблема, потреба, циљева и будућих приоритета и праваца развоја туризма и угоститељства у општини Власотинце.

У овој фази процеса спроводе се консултације са сви значајним актерима у области туризма и угоститељства Општине, коришћењем директних контаката, телефонских анкета, дистрибуције анкетиних упитника, комуникацијом путем електронске поште, друштвених мрежа и свих неопходних других одговарајућих канала.

Анкетна истраживања, реализована су кроз интервјуе, односно непосредно усмено и лично испитивање, као и путем телефонских анкета, спроводе се међукључним актерима у сектору туризма и угоститељства, са циљем стицања увида у квалитативне аспекте стања у области туризма.

SWOT матрица сектора туризма и угоститељства општине Власотинце, као аналитички инструмент, представља кључни оквир за спровођење процеса стратешког планирања, односно за дефинисање:

- Визије и мисије развоја туризма;
- Стратешких циљева (општих, посебних и појединачних)
- Развојних приоритета у сектору туризма и угоститељства;
- Мера и активности према стратешким циљевима-туризма и угоститељства.

4. ПЛАНСКИ ОСНОВ ЗА ИЗРАДУ ПРОГРАМА РАЗВОЈА ТУРИЗМА

Документ «Програм развоја туризма општине Власотинце за период 2026 – 2028 године» је усклађен са специфичним локалним потребама и приоритетима развоја. Усклађен је са стратешким и планским документима од националног значаја.

4.1. Институционални оквир

Министарство туризма и омладине (МТО)¹ у оквиру Сектора за туризам, између осталог, обавља послове који се односе на: спровођење Закона о туризму („Сл. Гласник РС“, бр. 17/2019, члан 33.) и Закона о угоститељству („Службени гласник РС“, бр. 17/2019), израђује и предлаже Влади Стратегију развоја туризма, прати и анализа системска решења; правну регулативу и мере економске политике; пословање туристичке привреде; предлагање мера у циљу развоја туризма и остале послове приказане на званичној интернет страници МТО.

Туристичка организација Србије (ТОС) према Закону о туризму обавља послове промоције туризма, као и остале маркетиншке активности, координира активности туристичких организација, привредних и других субјеката у туризму на територији РС.

Туристичка организација општине (ТОО) Власотинце се између осталог, бави праћењем развоја и промоцијом туризма, организује састанке и сајмове, има издавачку делатности у функцији промоције маркетиншких активности.²

4.2. Регулативни оквир

Програм развоја туризма општине Власотинце је усаглашен са националном Стратегијом развоја туризма - Стратегијом развоја туризма РС 2026-2030 („Сл. Гласник РС“, бр. 88/2026), као и са законима и то: Законом о туризму („Сл. Гласник РС“, број 17/19) Законом о угоститељству „Сл. Гласник РС“, 17/19), Законом о планском систему РС („Сл. Гласник РС“, бр. 30/18), Уредбом о методологији управљања јавним политикама, анализи ефеката јавних политика и прописа и садржаја појединачних докумената јавних политика („Службени гласник РС“, бр. 8/2019) и Уредбом о методологији за израду средњорочних планова („Службени гласник РС“, бр. 8/2019) и Правилником о садржини и начину израде програма развоја туризма („Сл. Гласник РС“, број 86/2020), као и документима усвојеним на нивоу општине Власотинце.

Према Стратегији развоја туризма Србије 2026-2030 општина Власотинце треба да се управља предлозима датим за приоритетну туристичку дестинацију Лесковац јер географски припада Јабланичком округу кога чине: Лесковац, Власотинце, Лебане, Бојник и Црна Трава. У складу са ресурсима - природним и културним потенцијалима, као и људским ресурсима на простору ове општине могу се развијати туристички следећи туристички производи: манифестације, туризам специјалних интереса, рурални туризам (сеоски и агротуризам), културни туризам и ено-гастрономски туризам.

¹ <https://mto.gov.rs/tekst/308/sektor-za-turizam.php>, приступљено: 13.04.2026..

² Статут Туристичке организације општине Власотинце, <https://toovlasotince.rs/wp-content/uploads/2023/04/statut-too-vlasotince.pdf>, 16.04.2026.

План развоја општине Власотинце за период 2022-2029 године³ препознаје значај следећих туристичких производа: манифестационог, сеоског али и туризма специјалних интересовања. Како се наводи у поменутом документу, предуслов за развој туризма је унапређење свих видова инфраструктуре узимајући у обзир и туристичку сигнализацију, туристичко-информативни центар на граничном прелазу, визиторски центар, изградњу еко кампа, трасирање бициклистичких стаза, стазе здравља и слично.

Стратегија развоја пољопривреде и руралног развоја општине Власотинце за период 2023 – 2029 године⁴ препознаје велики потенцијал за развој руралног, ловног и риболовног туризма. У оквиру Приоритетног подручја Б. - Диверсификација дохотка пољопривредних произвођача и подршка младим пољопривредницима – Мере подршке, одређено је економско јачање пољопривредника кроз подршку непољопривредним активностима у области туризма, рибарства и традиционалних заната.

³ <https://vlasotince.rs/wp-content/uploads/2022/02/Plan-Razvoja-opstine-Vlasotince-2022-2029.pdf>, притупљено: 12.04.2026.

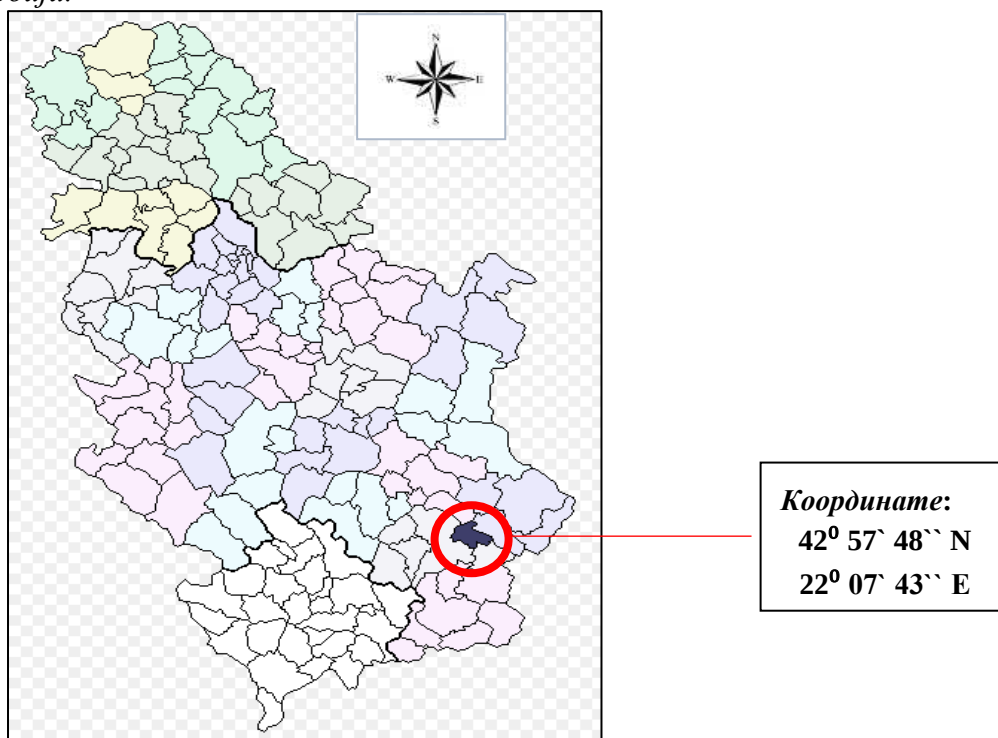
⁴ <https://vlasotince.rs/strategije-i-akcioni-planovi/>, приступљено: 15.04.2026.

5. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ И АНАЛИЗА РЕСУРСНЕ ОСНОВЕ ЗА РАЗВОЈ ТУРИЗМА ОПШТИНЕ ВЛАСОТИНЦЕ

5.1. ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ

Општина Власотинце налази се у југоисточном делу централне Србије и административно припада Јабланичком округу, односно региону Јужне и Источне Србије. Просторно је смештена у сливу средњег и доњег тока реке Власине, у зони њеног ушћа у Јужну Мораву, што је одредило значајне природно-географске и насеобинске карактеристике овог подручја.

Слика 1. Географски положај општине Власотинце у односу на остале општине у Републици Србији.

Извор: [sr.wikipedia.org/sr-ec/Општина Власотинце#/media/Датотека:Serbia_Vlasotince.png](https://sr.wikipedia.org/sr-ec/Општина_Власотинце#/media/Датотека:Serbia_Vlasotince.png) (приступ: 02.11.2026.)

Географски положај општине дефинисан је координатама 42° 57' 48'' северне географске ширине и 22° 07' 43'' Е, источне географске дужине, а њена укупна површина износи око 308 km².

Табела 1. Административно подручје општине Власотинце, основни подаци

Општина	Регион/ Област	Површина у km ²	Број насеља	Број становника на дан 30.06.2023 год.	Број становника по km ²	Регистроване месне заједнице
Власотинце	Јабланичка	308	48	25.490	83	50

Извор: РЗС, публикација „Општине и региони у Републици Србији, 2024. године.“, Београд.

Напомена: Према подацима Агенције за привредне регистре у 2024 години је број становника се још смањио и износи 25.214 становника. Web.link: <https://pretraga2.apr.gov.rs/APRMapePodsticaja/> (приступ 25.01.2026.).

Територија општине граничи се на западу и југозападу са подручјем Града Лесковца, на северу са општином Гаџин Хан, на истоку са општином Бабушница и на југу са општином Црна Трава. Морфолошки посматрано, општина има изразито брдско-планински карактер, који обухвата око 80% укупне територије. Планински масиви Суве планине, Чемерника, Крушевице и Острозуба доминирају источним и јужним деловима, док западни део општине захвата плодну долиноско-котлинску зону источног обода Лесковачке котлине.

Према значају издваја се урбано насеље (градски тип) Власотинце, у коме су сконцентрисане најважније административне и управне функције, јавне службе, већина привредних активности, као и највећа концентрација услужно-трговинских активности. Од већих руралних насеља (села) издвајају се Стајковце као најразвијеније на подручју Општине, Свође које је раскрсница државних и регионалних путева, Горњи Присјан, Доња Лопушња, Тегошница, Орашје, Шишава, итд.

Општина Власотинце се претежно простира у брдско-планинском пределу. Најнижа тачка се налази на 230 метара надморске висине на ушћу Власине у Јужну Мораву, а највиша је врх Раскрсеје, који се налази на 1.433 метара надморске висине. У морфолошком погледу издвајају се две целине: *долиноско-котлинска* (најплоднији део Општине) и *брдско планинска*, која затвара север, исток и југ Општине, а према западу се налази лесковачко-власотиначка котлина. Река Власина тече средином територије општине Власотинце. Насеље Власотинце се налази на месту где Власина напушта брдско-планински део и улази у моравску равну. На југоистоку општине Власотинце, на Власини саграђено је почетком осамдесетих година мало акумулационо језеро.

На територији општине налази се 48 насеља, од којих је Власотинце највеће и уједно административно, привредно и демографско средиште Општине. Насеобинска структура одражава природне услове: у брдско-планинским деловима доминирају разбијена и пространа насеља са више махала, док су у долини Јужне Мораве и на ободима Лесковачке котлине развијена збијена и густо насељена села. Према подацима пописа становништва, просечна густина насељености износи око 108 становника по km^2 , што указује на умерен степен насељености општине. Према подацима Пописа 2022 године општина Власотинце имала је укупно 25.695 становника, од чега у самом граду Власотинцу је живело 14.949 становника, док су остали живели у селима. Од већих села издвајају се: Свође (раскрсница државних и регионалних путева), Горњи Присјан, Доња Лопушња, Тегошница, Стајковце (најразвијеније насеље на подручју Општине), Орашје и Шишава. Према резултатима објављеним у званичној публикацији «Општине и региони у Републици Србији 2024 година», која је последње издање у општини Власотинце је у 2023 години живело 25.490 становника, док према званичним подацима Агенције за привредне регистре, број становника се у 2025 години још смањивао и он према овом извору износи 25.2014 становника.

Слика 2. Положај општине Власотинце у Јабланичкој области

Извор: https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/b/b7/Jablanicki_district.gif

Са саобраћајно-географског аспекта, положај општине Власотинце има изражен транзитни значај. Она је удаљена свега неколико километара од међународног саобраћајног коридора Е-75 (Ниш–Скопље), што јој омогућава повезаност са ширим регионалним и међународним просторима. Кроз централни део општине пролази магистрални пут који повезује Лесковац, Власотинце, Бабушницу и Пирот, представљајући важну комуникациону везу према Републици Бугарској, док регионални пут ка Црној Трави и Власинском језеру додатно доприноси функционалној повезаности подручја.

Табела 2. Број запослених и незапослених и просечна нето зарада (у РСД) у општини Власотинце у периоду 2022 – 2025 година.

	Године			
	2022	2023	2024	2025
Број запослених	8.483	8.327	8.091	н/д
Број незапослених	3.437	3.420	3.351	3.249
Просечна нето зарада у РСД.	52.009	58.842	67.386	н/д

Извор: Агенција за привредне регистре. Web.link: <https://pretraga2.apr.gov.rs/APRMapePodsticaja/> (приступ на дан 25.01.2026 године).

Напомена: Последње ажурирано стање се односи на период 01.01. - 30.06.2025 године.

н/д – нема податка

Са аспекта разврставања јединица локалне самоуправе према вредности оствареног бруто домаћег производа по становнику наспрам републичког просека, општина Власотинце припада четвртој групи развијених општина, које карактерише степен економске развијености који иде 60% националног просека.⁵ Регион Јужне и Источне Србије коме припада и општина Власотинце је у 2023 години према подацима РЗС остарила 15,1% укупног БДП-а Републике Србије или 953 хиљаде РСД БДП-а по становнику.⁶

5.2. ДЕМОГРАФСKE КАРАКТЕРИСТИКЕ

Општину Власотинце у протеклим деценијама карактеришу изражене демографске промене, које се пре свега огледају у континуираном смањењу укупног броја становника, неравномерном просторном размештају и убрзаном процесу старења популације. Становништво је све више концентрисано у општинском центру, док рурална и планинска насеља бележе снажну депопулацију, условљену негативним природним прираштајем и појачаним миграцијама ка већим градским срединама и иностранству.

Неповољна **старосна структура** представља један од кључних развојних проблема општине, јер смањује радни контингент и потенцијал за економски развој. На основу података РЗС публикације «*Општине и региони у Србији 2024 године*» старосна структура становништва је приказана у табели 4.

Табела 3. Старосна структура становништва у општини Власотинце.

Старосна доб	Апсолутно	Удео у популацији (%)
Младо (0 – 14 година)	3.149	12,49%
Радно способно (15 – 64 године)	16.403	65,05%
Старије становништво (65 и више)	5.662	22,46%
Укупно	25.124	100%

Извор: Публикација «*Општине и региони у Србији 2024 године*», Републички завод за статистику Србије.

Старосна структура становништва општине Власотинце у 2024 години показује изразито неповољне демографске трендове, карактеристичне за већину мањих и средње развијених општина у југоисточној Србији.

На основу доступних података РЗС у општини Власотинце број регистрованих запоселних је 8.091 лице у 2024 години. (Подаци РЗС, Регистрована запосленост према полу и општини пребивалишта, јануар 2026 године)⁷ што је мање у односу на 2023 годину када је износила 8.327 запослених лица (РЗС)⁸ за 236 лица.

⁵ Агенција за привредне регистре web. link: <https://pretraga2.apr.gov.rs/APRMapePodsticaja/> (приступ на дан 27. 01. 2026. год.), Републички завод за статистику, публикација Општине и региони у Републици Србији 2024 година. web.link: <https://www.stat.gov.rs/publikacije/publication/?p=17065&tip=13> ; Аналитички сервис Јединица локалне самоуправе, област привреда, web. link: <https://rsjp.gov.rs/cir/analiticki-servis/>

⁶ Регионални бруто домаћи производ, 2023 године. РЗС, Национални рачуни – Регионални рачуни, web.link: https://publikacije.stat.gov.rs/G2024/Html/G20241329.html?utm_source=chatgpt.com (приступ на дан 21.01.2026 год.)

⁷ <https://data.stat.gov.rs/Home/Result/24021105?languageCode=sr-Latn&displayMode=table&guid=d584f020-f459-474a-bddc-6373c50ef837> (Приступу на дан 08 јануар 2026 године).

⁸ Публикација «*Општине и региони у Републици Србији 2024 године*», стр. 143. РЗС.

Подаци на нивоу региона показују да је стопа незапослености у јужној и источној Србији једна од највиших у Србији, што је последично и случај са општином Власотинце. На основу званичних података РЗС публикације «Општине и региони у Републици Србији 2024 године», стопа незапослености је износила приближно 12,8%, што је значајно изнад републичког просека.⁹

Према подацима РЗС и публикације «Општине и региони у Републици Србији 2024» у општини Власотинце у 2023 години у сектору услуга смештаја и исхране било је запослено укупно 181 лице.

Етничка структура становништва у општини Власотинце је стабилна и претежно хомогена, са доминантном српском етничком припадношћу (97,54%). Док је образовна структура неповољнија у односу на национални просек, са већим уделом лица са нижим нивоом образовања и мањим учешћем високообразованих. Овакав образовни профил становништва значајно утиче на конкурентност радне снаге и могућности запошљавања.

5.3. КЛИМА

Општину Власотинце карактерише умерено-континентална клима, условљена географским положајем и израженим рељефним разликама између равничарских и планинских делова. Просечна годишња температура износи око 11° С у нижим пределима, док у планинским зонама опада на приближно 6,7 °С. Најхладнији месец је јануар, са просечним минималним температурама око – 5° С, док су јули и август најтоплији, са максималним температурама које често прелазе 28 °С.

Годишња количина падавина креће се у распону од 600 до 700 mm, са неуједначеном расподелом током године и максимумом у пролећним и јесењим месецима. Снежни покривач се најчешће задржава од новембра до марта, при чему је највећи број снежних дана у јануару. Последњих деценија уочавају се одступања од вишегодишњих климатских просека, што се огледа у смањењу укупне количине падавина и појави чешћих екстремних временских појава. Ове промене имају значајан утицај на пољопривредну производњу и потребу за прилагођавањем локалних развојних стратегија климатским условима (РХМЗ).

Разноврсност рељефа на подручју општине условљава диференцирање умерено-континенталне климе у више климатских типова. У нижим, равничарским и брежуљкастим деловима територије, до око 500 m надморске висине, заступљена је жупска климатска варијанта. У средњем висинском појасу, који обухвата просторе до приближно 1.000 m надморске висине, доминира типична умерено-континентална клима. На највишим деловима територије, изнад 1.000 m надморске висине, климатске одлике попримају карактеристике субпланинске климе (План развоја туризма општине Власотинце, 2011).

⁹ Публикација „Анкета о радној снази, 2023 године“, РЗС.

5.4. ПРИРОДНО НАСЛЕЂЕ – ПРЕДЕО, ЕКО-СИСЕМ, ХИДРОГРАФСКЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ, ПАРКОВИ, ЗАШТИЋЕНА ПРИРОДНА ДОБРА, СПОМЕНИЦИ ПРИРОДЕ

5.4.1. РЕЉЕФ

Релјеф општине Власотинце одликује се израженом разуђеношћу и значајним висинским разликама, које условљавају просторну диференцијацију природних услова. Територија општине може се, у морфолошком смислу, поделити на две основне целине: долиנסко-котлинску и брдско-планинску. Долинско-котлинска целина представља најнижи и најплоднији део подручја и простире се у источном делу Лесковачке котлине, уз ток реке Власине, док брдско-планинска целина обухвата доминантан део територије и одликује се сложеним и разноврсним релјефним облицима.

Равничарски појас, који се углавном налази на западном делу општине и чини мањи део њене површине, развијен је до око 300 m надморске висине и представља саставни део лесковачко-власотиначке котлине. На овај појас надовезује се зона ниских планина и побрђа, која заузима највећи део подручја и карактерише се таласастим рељефом, дубоко усеченим долинама реке Власине и њених бројних притока, које су местимично клисурастог типа.

Најјужнији део Општине заузимају средњевисоке планине, које представљају највише и морфолошки најизразитије делове територије. У оквиру овог простора истиче се планински масив Острозуба, са највишим врховима као што су Раскрсе (1.433 m), Огорела чука (1.360 m) и Букова глава (1.339 m). Укупна висинска разлика на територији општине износи преко 1.200 m, од најниже тачке на ушћу Власине у Јужну Мораву (230 m надморске висине) до највиших планинских врхова.

Слика 3. *Географска карта општине Власотинце*

Извор: <https://vlasotince.rs/>

5.4.2. ПРЕДЕО

Општина Власотинце се простире на површини од 307,93 km² у југоисточном делу Републике Србије, у источном делу Лесковачке котлине, при ушћу реке Власине у реку Јужну Мораву, смештена на обронцима Суве планине. На територији Општине према подацима Републичког завода за статистику (РЗС) налази се укупно 48 (четрдесет осам) насеља са око 25.490 становника¹⁰. Просечна густина насељености је 83 становника по 1 km², што чини општину Власотинце претежно руралним подручјем, имајући у виду званично прихваћене статндаре OECD¹¹. Наиме, према овим стандардима руралним подручјем се сматрају сва подручја чија густина насељености је мања од 150 становника на 1 km² са доминантним коришћењем земље и шуме за живот становника, са одговарајућом друштвеном структуром, обичајима и сеоским идентитетом. Изузев самог урбаног насеља града Власотинца преостали део територије општине су рурална подрчја која карактерише разноврстност природних и антропогених структура и пејзажа.

Пејзаж општине Власотинце чине различити природни елементи:

- 1) *Речни долови;*
- 2) *Обронци планинских масива;*
- 3) *Равнице.*

1) *Речни долови* који доминирају су:

- *Дол Јужне Мораве.* Река Јужна Морава је највећа река која протиче непосредно поред Власотинца. Дол је широк и благо удубљен на североистоку општине, где се прикупља вода са мањих притока. Најважнија насеља у долу су Власотинце и Плачковица;
- *Дол реке Власине.* Лоциран на југу и југоистоку Општине. Терен је планински, а речни токови су мањи. Најважнији локални потоци који сливају ка Јужној Морави или области Власинске висоравни су:
 - *Власинска река*, мања река која протиче кроз сам град Власотинце;
 - *Луковица*. Реч је о притоци која протиче кроз брдске делове Општине.
 - *Долови брдских потка Суве планине и Кукавице*. Реч је о бројним мањим токовима који се спуштају у Власотинску реку и даље иду директно у Јужну Мораву.
- *Мањи шумски долови и долови сеоских потока.* На падинама Кукавице и Суве планине рељеф је испресецан кратким и стрмим доловима. Потоци су мањи, шумски и сезонски али формирају брдске долове и клисуре које се спајају у глевне реке. Називе су добиле по локалним селима (на пример, *Стричевац, Гргуревац, Милов дол*).

Долови имају системски карактер. Власотинце је на прелазу брдско-планинског рељева према равничарском делу Јужне Мораве, па се отуда долови карактеришу да су у:

- горњем току: стрми, кратки и шумовити;
- у нижем току: шири, са већим насељима, погодни за пољопривреду.

Сви токови су притоке реке Јужне Мораве.

¹⁰ Публикација „Општине и региони у Републици Србији 2024 година“, Републички завод за статистику.

¹¹ OECD Rural Policy Reviews – The New Rural Paradigm Policies and Governance (2006).

2) Од **планинских масива** присутних на територији општине Власотинце треба истаћи:

- *Сува планина* – представља један од главних масива који се делимично пружају на северним и источним обронцима општине Власотинце. Како се Општина простире на обронцима Суве планине, то значи да њени брдски и планински делови леже на њеним нагибима.
- *Чемерник* – лоцирана ближе Власини и Грделичкој клисури, са највишим врхом Велики Чемерник 1638 m надморске висине. Иако већи део припада општини Сурдулица, њени масиви и обронци утичу на рељеф у ширем подручју општине Власотинце.
- Мањи брдски масиви:
 - *Крушевица* – ниска планина/брдо у непосредној близини Власотинца је средње висине. Највиши врх «Вита крушка» око 913 м. Планина представља део локалног пејзажа Општине Власотинце;
 - Мање брдске падине и делови локалних висова – велики део територије Општине чини разуђен брдско-планински рељеф који није део високих планинских масива, али обликује локални географски амбијент.

Важно је истаћи да општина Власотинце је поред наведених, блиска и са другим високим планинским масивима на југу Србије, иако они нису директно у њеним административним границама. Када се ово каже мисли се на следеће планине:

- *Чемерник*, која је повезана са регијом општине Сурдулица и регијом Власине. Делује као један од масива Власинске висоравни; и
- *Варденик*. Реч је масиву који окружује Власинску висораван и Власинско језеро који је више у правцу општине Сурдулица и Црна Трава.

Највиши врх општине Власотинце је на Сувој планини и познато је по називу «*Раскрсје*» Лоцирано је на самој граници општине и износи 1.433 м надморске висине.

3) **Равнице**

Са становишта геоморфологије, територија Општине се јасно дели на:

- брдско-планински део који покрива већину територије око 80% и
- равничарски појас који обухвата лепезасто распоређене терене уз реку Власину и део Лесковачке котлине смештен на западу Општине.

Најнижа тачка је на 230 м надморске висине и налази се на ушћу реке Власине у Јужну Мораву. Лоцирана је у долињско-котлинском делу, у коме се сливни системи ових река уливају и чине наставак тока према низијским пределима јужне Србије.

Река Власина након изласка из ужег, кањонског тока у околини Власотинца прелази у широку долину, где меандрира и ствара терен који је типичан за поводне равни.

Укупно пољопривредно земљиште на територији Општине износи 15.638 ха, што чини преко 50% укупне површине. Највећи део овог земљишта је концентрисан управо у долињским и котлинским равничарским појасима.

Флора у равничарском делу је претежно састављена од агрокултура и природних, реверзибилних станишних заједница које настају на ивици њива, обала и водених токова.

Фауна у равничарском делу је карактеристична за приобалне биоте: многе врсте птица, малих сисара, гмизаваца, и бројних инсеката који зависе од водених и влажних станишта уз реку Власину. Сви они чине функционалну екосистемску мрежу у низијским пределима и

тако доприносе биодиверзитету који је већим делом повезан са хумидним зонама и пољопривредним ливадама.

5.4.3. ЕКО-СИСТЕМ

Са аспекта развоја туризма значајно је рећи да природни потенцијали Општине су респектабилни и могу представљати атракцију за људе из урбаних градских подручја. У ове потенцијале можемо у првом реду навести:

- чист ваздух;
- распрострањеност шумских предела;
- умерено-континенталну климу погодну за боравак и живот;
- разноврсност присутне флоре и фауне.

а) Биљни покривач и вегетација

Покривеност подручја се може окарактеристати као део ширег биогеографског комплекса који укључује важне хабитате и приобалну вегетацију са селдећим обележјима:

- Приобална станишта подржавају специфичне врсте травнатог и грмског растиња која су уобичајена за реку и њене притоке, укључујући и ситно травнато хигрофилно растиње;
- У вишим пределима (више надморске висине) јављају се хифрофилне заједнице са седфама (*Carex spp.*) и тресастим маховинама (*Sphgnum spp.*). Међутим, то је ван директног просторног обухвата Општине али ипак утиче на хидрологију и биодиверзитет речног слива.

б) Флора и ретке врсте

Читаво подручје слива реке Власине карактерише висока флористичка разноврсност. Ово „богатство“ обухвата стотине врста флоре, од којих је значајан део се могу окарактерисати као ендемски или ретки. Око 8,1% флоре целог региона се сматра ендемском или субендемским, што указује на биогеографску вредност влажних и мочварних станишта.

Тако на приммер, могу се навести округлолиста двољуска трскогља/росика (*Drosera rotundifolia*), позната још и као округлолисна росуља, представља једину карноворну биљку у Србији. Она је доминантна у влажним деловима слива.¹² Карактеристично за биљке росуље је да су месождерке, па отуда ово може представљати предмет посебних интересовања за туристе са специјалним интересима за биологију, научне експедиције и фото-сафари.

Слика бр. 04. Округлолиста двољуска трскогља/росика (*Drosera rotundifolia*)

Извор: [Drosera Rotundifolia цвет – Search Images](#)
(приступ на дан: 04.11.2025 године)

¹² Стевановић, В. (1996). „Вегетација Србије“. Биолошки факултет, Универзитет у Београду.

в) Шуме и шумски покривач

У општини шуме чине значајан ресурс и део укупног покривача земљишта. Према планским документима, шумска и шумом покривена земљишта обухватају велики део територије, прецизно 12.241 ха, што је приближно 39,8% укупне територије општине. Реч је о различитим типовима шуме и шумских засада који су веома важни за очување биолошке разноврстности, регулисање климе и воденог режима, као и за превенцију ерозије тла. У складу са усвојеном „Стратегијом развоја пољопривреде и руралног развоја општине Власотинце за период 2023 – 2029 године“, која је усвојена као кључни стратешки акт за подршку аграрном сектору, управљање шумама и интеграција шумског покривача у локалне развојне приоритете има важну улогу у одрживом развоју руралних подручја.

Према овом документу, шуме на територији Власотинца се углавном састоје од аутохтоних врста, превасходно листопадних (буква, граб, храст и сл.), са продуктивно – заштитном функцијом, а четинари заузимају мањи део. Однос обраслих површина високим шумама укупног шумског земљишта је око 90% , што указује на углавном добро развијене шумске заједнице. У „Стратегији пољопривреде и руралног развоја за период 2023 – 2029 године“ се инсистира на очувању и одрживом коришћењу шумских предела у циљу рационалног коришћења природних ресурса, побољшања агроеколошких услова и подршке развоју локалног руралног окружења, уз потенцијал за развој еко-туризма и других активности повезаних са природом.

г) Фауна и заједнице животиња

У усвојеним стратешким документима „Програм заштите животне средине 2023 – 2029 године“ и „Стратегија пољопривреде и руралног развоја за период 2023 – 2029 године“, постављени су оквири за мониторинг и унапређење стања природних ресурса и биолошке разноврсности. Такав приступ укључује праћење стања животињских врста, очување станишта, подстицање свих активности којима се смањују ризици по живи свет, укључујући и негативне утицаје пољопривреде и других људских делатности на локалну фауну.

На територији општине Власотинце присутне су типичне земљишне и водене животињске врсте за овај регион Републике Србије (табела 3). Наведене животињске врсте су потенцијал од значаја за развој туризма специјалних интересовања (ловни и риболовни туризам, посматрање птица), као и за развој агро-туризма као нише руралног туризма.

Табела 4. *Присутне животњске врсте на територији општине Власотинце.*

I) СИСАРИ	
- Крупни сисари	срна, дивља свиња, лисица, шакал, вук, јазавац.
- Ситни сисари	пољски зец, јеж, пољска волухарица, шумски миш, крт.
II) ПТИЦЕ	
- Птице пољопривредних и руралних предела	фазан, јаребица, препелица, врабац, шева.
- Птице грабљивице	мишар, кобац, сова ушара.
- Водене и приобалне птице	дивља патка, сива чапља.
III) РИБЕ	
У Власини и мањим водотоцима	клен, скобаљ, мрена, кркуша, пастрмка.
IV) ВОДОЗЕМЦИ И ГМИЗАВЦИ	
- Водоземци	зелена жаба, жаба гатара, мрмољак.
- Гмизавци	змија белоушка, смок, зелени гуштер, слепић.
V) ДОМАЋЕ ЖИВОТИЊЕ	
Говеда, овце, козе, свиње, коњи, живина.	
VI) ИНСЕКТИ	
Медоносна пчела, бумбар, лештир, богомољка, бубамара, различите врсте паукова, итд.	

Извор: Хегедиш, А., Крпо-Ћетковић, Ј. (2024). «Црвена књига фауне Србије», Београд, Универзитет у Београду, Биолошки факултет, Завод за заштиту природе Србије, Институт за мултидисциплинарна истраживања.

5.4.4. ХИДРОГРАФСKE КАРАКТЕРИСТИКЕ

Хидрографска мрежа општине Власотинце је неравномерно развијена и у највећој мери припада сливу реке Власине, док мањи део територије захвата слив Рупске реке. Основу хидрографије чини река Власина, најзначајнији водоток општине и десна притока Јужне Мораве. Она извире на Власинској висоравни и улива се у Јужну Мораву низводно од Власотинца, при чему кроз општину протичу њен средњи и доњи ток. Река Власија дели територију Општине и доприноси формирању алувијалних равни, што утиче на геоморфолошку разноликост и присутне еко-системе читавог подручја.

Власина има изражен бујични карактер и прима више значајних притока, међу којима су Тегошница, Лужница, Пуста река, Бистрица и Раставница. Густина речне мреже је већа у брдско-планинским деловима територије. Квалитет воде је у горњим деловима бољи, док је у доњем току нарушен услед антропогеног утицаја, што указује на потребу за унапређењем система заштите водних ресурса.

5.4.5. ИЗЛЕТИШТА И ПАРКОВИ

Излетишта и паркови представљају значајан сегмент просторно-еколошке структуре општине Власотинце, јер доприносе унапређењу квалитета живота становништва, очувању животне средине и развоју рекреативних и туристичких активности. Захваљујући повољном географском положају и природним карактеристикама, Власотинце располаже више простора који имају функцију јавних зелених површина и излетишта. У најзначајније спадају:

Градски парк представља један од најлепших јавних простора у самом срцу града. Уређен ланац пешачких стаза, цветних алеја и дрвореда пружа идеалан амбијент за шетњу, опуштање и дружење током целе године. Парк представља место у коме се оржава културни ритам града. Током године у њему се одржавају бројни догађаји и манифестације. Са уређеним мобилијаром, клупама и пешачким стазама, богатим биљним насадима ствара пријатну атмосферу за боравак

Слика бр. 05. Градски парк

Извор: <https://toovlasotince.rs> (приступ: 04.12.2026 г).

Keј и приобаље реке Власине, представља један од најлепших природних и урбаних амбијената у самом центру града. Обале реке, уређене као пријатна пешачка зона, нуде шеталиште и просторе погодне за опшутање и боравак поред реке, чист ваздух и призори који подсећају на праву рекреативну оазу су веома атрактивни и могу представљати посебну атракцију којима се могу привичи туристи. Река Власина, која дели општину на два дела, својим током даје посебну димензију оближњем приобаљу и чини овај простор привлачним како за мештане, тако и за туристе, односно посетиоце. Простор је идеалан за дневне излете, јутарње трчање, дуге штетње, итд.

Слика бр. 06. Keј и приобаље реке Власине

Извор: <https://toovlasotince.rs> (приступ: 04.12.2026 г).

Као посебна повољност је близина самог центра, што омогућава посетиоцима конзумирање угоститељских услуга ресторанског типа (ресторани, кафићи и сл.).

„Чаробна долина“. Реч је о специфичној природној атракцији која је лоцирана на око 2 km од центра Власотинца испод планине/брда Букова Глава, а изнад села Рана Гора на надморској видини од око 1.300 m. До локалитета се долази уређеном стазом која води од „Старог гробља“. Неколико извора чини Поток Станци. Поток тече правцем од југа ка северу између села Брезовица и Самарница. Оно што је специфично је да пре уливања потока у реку Власину у атару села Манастириште, кроз клисуру се формира водопад Станци. Ова клисура се због своје атрактивности и лепоте назива „Чаробном долином.“

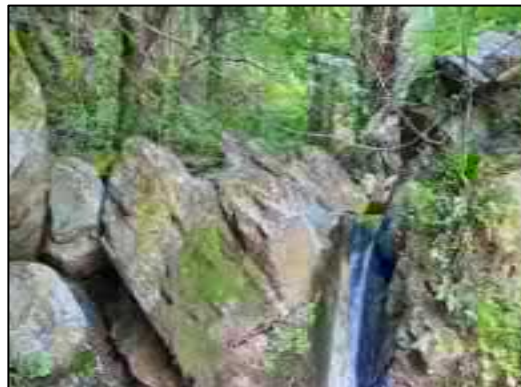
Веиштакчко језеро лоцирано у граду настало у периоду од 1949 до 1954 године, чини један од важних природних и рекреативних потенцијала општине. Житељи га популарно зову „власотиначко море“, јер се у летњим месецима у њему купају. Језеро представља карактеристичан пример комбинације урбане и природне средине које је идеално за провођење слободног времена где мештани и туристи могу да уживају. Као атракција доприноси укупном туристичком имиџу које у комбинацији са другим природним атрактивностима Општине коју чине река Власина, планине Сува, Чемерник, итд., чини атракцију за онај део туристичке тражње који су заинтересовани за кратке одморе и бег из великих градских центара.

Излетничка подручја у околини Власотинца

Као подручја за која постоје услови за организовање излета, као комплементарних активности за туристе и посетиоце се могу навести:

- *Планина/брдо Крушевица* представља природан излетнички амбијент погодан за излетничке туре и пешачења. Највиши врх је „Вита крушка“ висок 912 m надморске висине, са погледом на пејзаже карактеристичне за југ Србије.
- *Обронци Суве планине* која је лоцирана у непосредној близини градског језгра погодни су за рекреативне, различите типове излетника, планинарење, шетње у природном амбијенту и пикнике.
- *Бели Камен* шумски предео лоциран на око 2 км од центра Власотинца. Типичан је по боровима и виноградима. Због локације (близина граду и лака доступност) и очуваног природног амбијента привлачи посетиоце, нарочито у време првомајских празника. До скоро се на овом локалитету налазио „гатар“ о коме је бринуло удружење ловаца из Власотинца, где су деца могла да виде дивље свиње, фазане и веверице. Нажалост, последњих година је дошло до запуштања овог простора тако да је тренутно празан. У зимским месецима „Бели Камен“ се користи као скијашка стаза за децу. Локалитет има

Слика бр. 07. Излетиште „Чаробна долина“.

Извор: <https://toovlasotince.rs> (приступ: 04.12.2026 г.)

Слика бр. 8. Веиштакчко језеро у Власотинцу.

Извор: <https://toovlasotince.rs> (приступ: 04.12.2026).

потенцијал за уређење у излетиште са мобилијаром и осталом пратећом инфраструктуром.

- „Лукли камен“ је природни простор лоциран поред спомен парка „Старо Гробље“. На овом локалитету се некада налазио мали Зоо врт. Данас је простор запуштен и уз минимална улагања би могао поново да се оживи. Овај простор је иначе важан јер се налази на почетку „Стазе здравља“ која води ка „Чаробној Долини“. Са осталим знаменитостима које чине Црква „Св. Тројце“, спомен парк „Старо Гробље“ могао би да чини једну атрактивну излетничку целинину погодну за обилазак и краћи боравак.

У широј околини постоје услови за организацију пешачких рута и висова, као што су на пример:

- „Крива Бука“ која је највиши врх планине *Бабичка Гора* са надморском висином од 1.059 m, удаљена је на око 30 до 40 km југозападно од Власотинца у околини Лесковца;
- „Морич“, је брдо које се налази на територији саме општине Власотинце, око села Лопушње, Њамарница и др. Висина је 877 m надморске висине. Већ постоји традиција планинарских акција на овај врх, укључујући стазе које воде од Власотинца до врха Морича.

5.4.6. ЗАШТИЋЕНА ПРИРОДНА ДОБРА

Општина Власотинце **нема велики број формално проглашених локалних споменика природе**, али њена природна добра имају значај у оквиру ширих регионалних заштићених подручја и природних целина.

Шире подручје Власине са Власинским језером и околином, представља заштићено природно добро од изузетног значаја (*I категорија заштите*). Иако је централни део заштићеног подручја лоциран у општини Сурдулица, делови ширег региона Власине географски и природно су повезани са општином Власотинце. Подручје је значајно по великом биодиверзитету, очуваним шумским и планинским екосистемима, као и бројним биљним и животињским врстама. Ово може представљати предмет посебних интересовања за специфичне сегменте туристичке тражње (за еко-туристе, биологе, различите научне експедиције, љубитеље природе и фото-сафарија, итд.).

Слика бр. 09. Река Власина са приобаљем

Извор: <https://toovlasotince.rs> (приступ: 04.12.2026 г)

«**Зеленичије**» је подручје које се налази на обронцима планине Оштрозуб између општина Власотинце, Лесковац и Црна Трава. Од Власотинца је удаљено 22 km. Постоји асфалтни пут. Подучје је 1950 године било проглашено као „*Строги резерват природе*“. У периоду 2014 – 2018 године покренут је поступак за добијање „статуса специјалног резервата природе“. Планирано је да буде «I категорија» заштите подручја тј. Да има највиши степен заштите. Површина овог подручја је 38 ha. Налази се на надморској висини 1.200 – 1.300 m. Представља јединствену комбинацију букове шуме и реликтних зимзелених врста дрвећа. Једна од

специфичности подручја је ретка биљка под називом „ловориша“ или „зеленича“. Резерват се одликује живописним пејсажима због чега је врло атрактиван за туристе и посетиоце.

Река Власина која протиче кроз град Власотинце, има велики природни и еколошки значај. Њена долина и приобаље представљају важан природни ресурс и део еколошке мреже целог региона. Она чини посебну туристичку атрактивност целог подручја и може представљати део различитих садржаја у планирању различитих туристичких производа.

Шуме и природни пејзажи доприносе очувању биодиверзитета југоисточне Србије. Ови простори имају улогу природне заштите земљишта, станишта дивљих животиња и очувања здраве животне средине.

5.4.7. СПОМЕНИЦИ ПРИРОДЕ

Простор општине Власотинце одликује се бројним природним елементима који имају значајне вредности и потенцијал за будућу заштиту. Међу њима се издвајају речни ток и приобаље реке Власине, шумски и брдски предели, као и појединачна стабла старе аутохтоне вегетације. Ови природни објекти имају важну улогу у очувању биодиверзитета, стабилизацији екосистема и формирању препознатљивог пејзажног идентитета општине. Иако нису званично категорисани као споменици природе, наведени природни ресурси уживају одређени степен заштите кроз опште мере заштите природе, као и кроз просторне и урбанистичке планове. Њихова систематска валоризација и евентуално проглашење за споменике природе у будућности представљало би значајан корак ка унапређењу заштите природног наслеђа општине Власотинце.

5.5. КУЛТУНИ И ИСТОРИЈСКИ РЕСУРСИ (АРХЕОЛОШКА НАЛАЗИШТА СПОМЕНИЦИ КУЛТУРЕ И АМБИЈЕНТАЛНЕ ПРОСТОРНЕ ЦЕЛИНЕ)

Културно-историјско наслеђе чини један од најзначајнијих ресурса сваке дестинације који служи као атракција која привлачи туристе за долазак и боравак у њој. Оно укључује материјалне и нематеријалне вредности које су настале као резултат историјских прилика, друштвено-економског и културног развоја људи који живе у некој дестинацији.

У том смислу посебну улогу играју археолошка налазишта споменици културе, амбијенталне просторне целине. Они представљају кључне носиоце туристичке атрактивности дестинације.

По правилу сегмент тражње који је заинтересован за ову врсту туристичке понуде чине људи вишег нивоа образовања који су заинтересовани за културу, историју, аутентично локално искуство.

Од материјалног културно-историјског наслеђа се издвајају:

- Археолошка налазишта из праисторијског и античког периода;
- Старе цркве и манастири;
- Традиционална народна архитектура. Посебно се издвајају старе куће и вински подруми који сведоче о дугој традицији виноградарства и винарства;
- Споменици из ослободилачких ратова;
- Културно-историјски објекти у самом граду Власотинцу.

Од нематеријалног културног наслеђа ваља истаћи:

- *Фолклор* који укључује народне игре, песме, ношњу људи из овог краја;
- *Народни обичаји* карактеристични за подручје југо-источне Србије;
- *Традиционалан начин производње вина, као део нематеријалне културне баштине*

Поред наведеног материјалног и нематеријалног културно-историјског наслеђа ваља истаћи да је развој Власотинца је био детерминисан и развојем трговине и занатства. Они су утицали на стварање трговачке и занатске вароши и формирање карактеристичног урбаног језгра, које и данас носи обележја некадашње „*старе чаршије*“.

Посебан потенцијал имају амбијенталне просторне целине у центру Власотинца, укључујући старе породичне куће, некадашње трговачке објекте и јавне просторе уз реку Власину. Иако је део овог фонда запуштен или функционално недовољно искоришћен, постоји реална могућност њихове ревитализације кроз различите културне садржаје, изложбене просторе, мале музејске изложбене поставке и тематске пешачке туре.

5.5.1. АРХЕОЛОШКА НАЛАЗИШТА

Више археолошких локалитета је до сада пронађено на територији општине Власотинца. Они говоре о дугој традицији насељавања овог подручја још од праисторије до данас. Као најзначајнији се издвајају:

- **Археолошки локалитет на брду Морич.** Реч је о локалитету из античког доба, на коме су пронађени: римска керамика, римски новчићи и оружије, римски гробови. Локалитет је значајан јер је представљало стратешки положај са кога се доминира околином насеља Власотинца. Постоје претпоставке да је било одбрамбени војни пункт и трговачко чвориште. Локалитет тренутно није приведен функцији коришћења у туристичке сврхе.
- **„Кале“ или „Градиште“.** Лоцирано је непосредно поред Власотинца. Реч је о утврђеном насељу које се налази на доминантном узвишењу са остацима из античког и рано-византијског периода. Ради се о утврђењу које је имало војни стратегијски значај за контролу над долином реке Власине
- **„Градац“** смештен код села Конопница испод истоименог брда. Локалитет са траговима утврђења из античког доба и средњег века. Локалитет је уписан у регистар непокретних културних добара Србије и заштићен је као археолошко наслеђе од 1986 године, од стране Завода за заштиту споменика културе у Нишу. У непосредној близини овог локалитета налазе се и други археолошки трагови, попут локалитета „*Трап*“ на коме су нађени остаци опеке из римског периода, које је такође смештено у селу Конопница, што додатно сведочи о богатој историји овог краја.
- **„Црквиште“** које још мештани називају „*Манастириште*“. Реч је о више археолошких локалитета у Општини на којима су пронађени сакрални објекти из средњевековног периода.
- **Праисторијска налазишта у долини реке Власине.** Ради се о више локалитета на којима су пронађени остаци керамике, различитих врста алата из неолита и бронзаног доба. Треба истаћи да ови локалитети још увек нису у потпуности истражени.

Карактеристика свих наведених археолошких локалитета је да немају развијену туристичку инфраструктуру али представљају важан ресурс тј. Потенцијалну туристичку атракцију за развој културно-образовних тура. Како би се ови ресурси укључили у туристичку понуду, потребан је фазни приступ.

5.5.2. ИСТОРИЈСКИ ОБЈЕКТИ, ЛОКАЛИТЕТИ И АМБИЈЕНТАЛНЕ ПРОСТОРНЕ ЦЕЛИНЕ

„Стара чаршија“, друга половина XIX века.

Представља једну од најзначајнијих амбијенталних целина настала у другој половини XIX века, до сада је успела да делимично очува свој примарни изглед. Представља архитектонски сведок традиционалног трговачког и занатског развоја вароши. Карактеристични објекти ове целине, као и простори око реке Власине, могу бити основа пешачких тематских тура и културних рута које повезују историју, архитектуру и локалну традицију. Међутим, ваља истаћи да је последњих година амбијенталност „Старе чарчије“ нарушена изградњом одређених објеката. Отуда, пред локалном самоуправом стоји питање – да ли жели да овај део града конзервира и туристички валоризује.

Слика бр. 10. „Стара чаршија“.

Извор: [TOO Vlasotince Arhive | TOO Vlasotince](#)
(Приступ на дан: 05.12.2025.)

Спомен парк на „Старом гробљу“.

Представља меморијални простор посвећен сећању на пале борце и жртве прошлих ратова, укључујући Балканске и Први светски рат, што је видљиво из споменика и поставки у парку. Ова локација има висок потенцијал за укључивање у тематске историјске обиласке, нарочито оне које се баве локалним утицајем великих историјских догађаја на живот заједнице.

Слика бр. 11. Спомен парк на „Старом гробљу“.

Извор: [TOO Vlasotince Arhive | TOO Vlasotince](#)
(Приступ на дан: 05.12.2025.)

Спомен парк поред обале реке Власине.

Река Власина је централни природни елемент који је историјски обликовао урбани развој Власотинца. Спомен парк уз њену обалу чини композицију природне и историјске вредности, пружајући могућност креирања интегрисаних путева и рекреационих рута за туристе који желе да упознају историју, природу и свакодневни живот у вароши. Један од споменика који може привући пажњу туриста је „Споменик погинулим борицима у ратовима 1990-199 године“.

Слика бр. 12. Спомен парк поред реке Власине.

Извор: [TOO Vlasotince Arhive | TOO Vlasotince](#)
(Приступ на дан: 05.12.2025.)

Споменик ратницима Балканских ратова и Првог светског рата.

Споменик у центру града, дизајниран од стране руског архитекте Николаја Крастова, представља јаку симболику сећања на локалне учеснике и жртве великих ратних сукоба. Налазиште ове врсте није само меморијално, већ може бити интегрисано у музејске и едукативне програме за посетиоце који желе да схвате утицај историјских турбуленција на развој заједнице.

Слика бр. 13. Споменик ратницима Балканских ратова и Првог светског рата.

Извор: [TOO Vlasotince Arhive](#) | [TOO Vlasotince](#)
(Приступ на дан: 05.12.2025.)

Градска Библиотека „Гигина Кућа“.

Објекат данас служи као народна библиотека, представља пример прелаза традиционалног у мултифункционални простор. Поред књижевних и образовних активности, „Гигина кућа“ може постати центар за тематске књижевне и историјске сусрете, изложбе и локалне презентације. Зграда представља архитектонско – грађевински раритет, јер својим изгледом подсећа на србију из XIX Века. Зграда је саграђена 1850 године за имућног трговца Стојана Стојиљковића познатог по борби против Турака.

Слика бр. 14. Градска библиотека, „Гигина кућа“.

Извор: [TOO Vlasotince Arhive](#) | [TOO Vlasotince](#)
(Приступ на дан: 05.12.2025.)

„Млин Поповића“ (крај XIX века).

Објекат представља сведочанство о индустријским и привредним токовима из прошлог века. „Млин Поповића“ има потенцијал да буде део етно-туристичких маршрута, и као пример локалне технологије и привредних активности прошлости, али и као простор за организацију активности везаних за гастрономију.

Слика бр. 15. „Млин Поповића“.

Извор: [TOO Vlasotince Arhive](#) | [TOO Vlasotince](#)
(Приступ на дан: 05.12.2025.)

Народни дом (бивши „Соколски дом“ изграђен почетком XX века).

„Соколски дом“ представља значајан простор повезан са развојем културног и друштвеног живота током 20. века. Као место окупљања, образовања и друштвених догађаја, овај објект може бити интегрисан у програме који промовишу локалне културне тековине и традиције Власотинца.

Слика бр. 16. „Соколски дом“.

Извор: [TOO Vlasotince Arhive](#) | [TOO Vlasotince](#)
(Пристап на дан: 05.12.2025.)

„Турска Кула“, Завичајни музеј

Једини објект из периода турске владавине, представља Завичајни музеј у оквиру **Културног центра Власотинца**. Овде се чува богата збирка старе српске графике из периода XVI–XIX века, као и археолошке, етнолошке и историјске колекције које сведоче о локалним вредностима и везама са ширим историјским контекстом региона. Формиран је одлуком Скупштине општине 1972 године.

Слика бр. 17. „Турска кула“.

Извор: [TOO Vlasotince Arhive](#) | [TOO Vlasotince](#)
(Пристап на дан: 05.12.2025.)

Палата „Милана Валчића“

Једна од најрепрезентативнијих грађевина подигнута 1933. године од стране власотиначког банкара Милана Т. Валчића. Са архитектуром која спаја елементе ренесансе, барока и неокласицизма. Палата је данас културни простор и сведок развоја урбаног идентитета града. Породица је ову палату поклонила Општини, тако да се данас у њој налази део збирке књига Народне библиотеке „Десанка Максимовић“.

Слика бр. 18. Палата „Млана Валчића“.

Извор: [TOO Vlasotince Arhive](#) | [TOO Vlasotince](#)
(Пристап на дан: 05.12.2025.)

Кућа „Христифора Црниловића“

Реч је о најпознатијем етнологу са овог подручја који је своја истраживања усмерио ка изучавању традиције и културе југо-источне Србије. У збирци се налазе вредни експонати који репрезентују живот људи овог краја: традиционалне ношње, накит карактеристичан за ово подручје, разне врсте алата, оружије из XIX века. Важно је истаћи да, узимајући у обзир значај који има његово истраживање, део његове поставке се данас налази и у „Манаковој кући“ у Београду.

Слика бр. 19. Кућа „Христифора Црниловића“.

Извор: [TOO Vlasotince Arhive](#) | [TOO Vlasotince](#)
(Приступ на дан: 05.12.2025 год.)

5.5.3. ВЕРСКИ ОБЈЕКТИ

Верски објекти на подручју општине Власотинце представљају значајан културни, духовни и историјски ресурс који, уз одговарајућу презентацију и развој, може допринети јачању туристичке понуде. Ови објекти су истовремено места богослужења и очувања духовне традиције. Њихова интеграција у туристичке руте може допринети очувању локалног идентитета дестинације, продужавању туристичке сезоне и побољшању укупног искуства посетилаца. У општини Власотинце доминантна верска заједница је *Српска православна црква*, што одговара и етничкој структури становништва која је хомогена.

А) Црква Сошествија (силаска) Светог Духа или Црква Свете Тројце.

Представља најзначајнији верски објекат у самом центру Власотинца. Настала је у периоду 1855-1858 године. Ова православна црква припада **Епархији нишкој Српске православне цркве** и представља **споменик културе** под заштитом државе Републике Србије. Архитектонски, објекат има правоугаону структуру са просторним наосом и припратом, праћенима тремом са аркадама на јужној и западној страни, што га чини представником локалних архитектонских традиција XIX века.

Слика бр. 20. Црква Сошествија (силаска) Светог Духа или Црква Свете Тројце.

Извор: [TOO Vlasotince Arhive](#) | [TOO Vlasotince](#)
(Приступ на дан: 05.12.2025.)

Црква је живописиана 1894. године, а фреске представљају донацију власотиначких трговаца и занатлија, чиме се види јасна повезаност градске заједнице са њеним верским простором. У порти цркве налази се старо гробље са више од седамдесет надгробних споменика из 19. века, што додатно сведочи о значају овог места као центра верског и друштвеног живота кроз генерације. Ови надгробни споменици су важан историјски лакмус који може бити

делимично укључен у културно-туристичке програме и теме обилазака са образовним компонентама о локалним личностима и догађајима тог времена.

Црква данас наставља да служи као **активни парохијски храм**, где се редовно обављају богослужења, укључујући молитве, литургије и празнике који имају значајан утицај на заједницу. Та пракса чини храм не само историјским локалитетом, већ и живом компонентом културне и духовне понуде за туристе који желе да доживе аутентичност локалног православног живота.

Б) Црква „Успенија Пресвете Богородице“.

Налази се у селу Копници недалеко од Власотинца. Саграђена је 1840 године на темељима средњевековне богомоље. Представља најстарији сакрални објекат на територији општине Власотинце. Због своје карактеристичне архитектуре може представљати предмет интересовања туриста заинтересованих за верске туре и културно-историјске руте. У цркви се обележавају сви верски празници као и верске светковине у току године.

Слика бр. 21. Црква „Успенија Пресвете Богородице“.

Извор: [TOO Vlasotince Arhive | TOO Vlasotince](#)
(Приступ на дан: 05.12.2025.).

б) Црква „Саабора Светог архангела Гавила“.

Црква се налази у селу Крушевица. Реч је о једној од локалних парохијских цркава везаних за само село Крушевицу. Значајна је по томе што је 1858 године у црквеном саставу отворена манастирска школа интернатског типа у црквеним коначима. Иначе, током историје црква је више пута рушена и коришћена у друге не наменске сврхе. Храм је реконструисан 2021 године.

Слика бр. 22. Црква „Саабора Светог архангела Гавила“.

Извор: [TOO Vlasotince Arhive | TOO Vlasotince](#)
(Приступ на дан: 05.12.2025.).

г) Црква светог Николе налази се у селу Козаре, које административно припада Лесковцу, али парохијски црква припада Власотиначкој парохији, јер је раније припадала територији општине Власотинце.. Служи верницима села и околине и представља духовни центар локалне заједнице. Данас није доступан податак који би навео када је подигнута и ко је финансирао изградњу. Према доступним подацима – архитектонски стил указује да је као и остали храмови у региону вероватно подигнута у 18 или 19 веку, као локална задужбина. Освећена је 1980 године, а данас је комплетно уређена и фрескосликана (радови су трајали од 2023 -2025 године) захваљујући протојереју Николи Пешићу.

Д) Манастир „Светог Ђорђа“ у Завидинцу

Реч је о православном манастиру за кога северује да је задужбина породице Мрњавчевић и да је подигнут 1364 године. Данашња црква је новијег датума и подигнута је на темељима старог средњовековног храма. Занимљиво је да су у порти налази старо дрво дуда за кога се процењује да је старије од 700 године. У манастиру живе монахиње. Манастир је обновљен 2012 године, а поред цркве се налази и конак за монахиње.

Слика бр. 23. Манастир „Светог Ђорђа“ у Завидинцу.

Извор: [TOO Vlasotince Arhive | TOO Vlasotince](#)
(Приступ на дан: 05.12.2025.).

Остали верски објекти и парохије у општини

Поред наведених може се констатовати да општина има развијену мрежу парохијских храмова који служе и као центри локалног верског живота у сеоским срединама. Епархијско намесништво власотиначко обухвата више парохија, где су свештени храмови распоређени по месним заједницама, што указује на традицију и живу духовну праксу широм општине. Ови објекти су такође важни за промоцију руралног верског туризма и тематских рута у периоду ван урбаних центара.

С обзиром на уобичајене праксе, ови храмови и параклиси су места на којима се обележавају сеоске славе, празници и локални верски ритуали, што туристима може пружити дубљи увид у верске обичаје и традиције специфичне за југ Србије, а које нису увек међу главним туристичким атракцијама, али имају значајну културну тежину током целе године.

5.6. САОБРАЋАЈНА ИНФРАСТРУКТУРА

5.6.1. ДРУМСКИ САОБРАЋАЈ

Саобраћајно-географски положај представља један од кључних фактора туристичке валоризације простора, јер директно утиче на доступност дестинације, интензитет туристичких кретања и могућност интеграције туристичке понуде у шире регионалне и међународне токове. Општина Власотинце се, са аспекта друмског саобраћаја, може окарактерисати као подручје **претежно транзитног карактера**, са значајним, али недовољно искоришћеним потенцијалима за развој транзитног и излетничког туризма.

Посебан значај има близина **паневропског Коридора X**, који представља један од главних међународних саобраћајних праваца у југоисточној Европи. Коридор X није појединачни путни број, већ **стратешка транспортна оса**, чији најзначајнији део на територији Републике Србије чини **ауто-пут Е-75 (Београд–Ниш–Прешево)**. Центар општине Власотинце удаљен је око **5–6 km** од ове саобраћајнице, а повезаност се остварује преко петље „Лесковац/Власотинце“, што представља значајну предност у погледу доступности дестинације из правца Београда, Ниша и међународних праваца ка Северној Македонији и Грчкој.

Најзначајнија саобраћајница на територији општине је **државни пут IB реда (Приштина–Пирот)**, који се у дужини од око 25 km пружа кроз централни део општине, повезујући Стајковце, Власотинце и Свође, пратећи долину реке Власине. Овај пут представља основну осовину унутрашњег кретања и приступа већини туристички потенцијалних локалитета.

Мрежу *државних путева II реда* чине:

- државни пут **438 (Власотинце–Грделица)**,
- државни пут **231 (Власотинце–Свође–Власинско језеро)**,

који имају посебан значај за туристичко повезивање Власотинца са Власинским језером, као једним од најзначајнијих природних туристичких ресурса југоисточне Србије. Најкраћа путна веза из правца Београда ка Власинском језеру управо води преко Власотинца, што отвара простор за развој транзитног и стационарног туризма.

Укупна дужина путне мреже на територији општине износи **283,26 km**, од чега:

- **25,27 km** чине државни путеви I реда,
- **13,61 km** државни путеви II реда,
- **244,38 km** општински (локални) путеви.

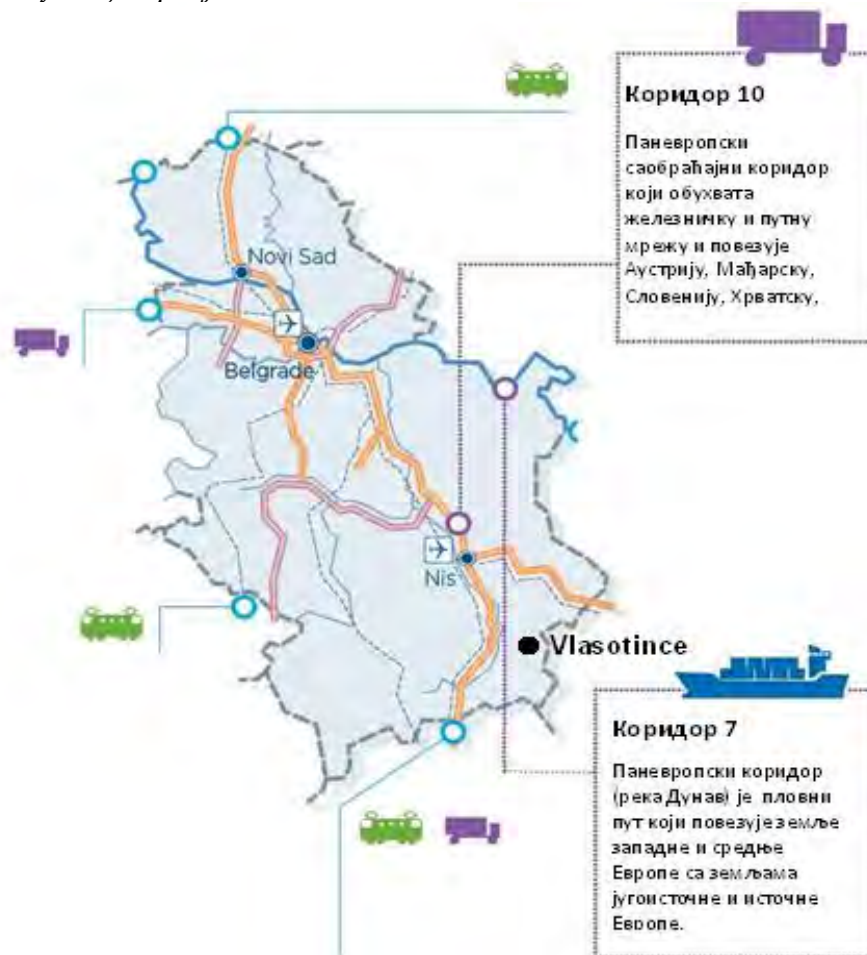
Међутим, квалитет путне инфраструктуре представља једно од кључних ограничења развоја туризма. Само **36,12% укупне путне мреже** има савремени коловоз, док је код локалних путева тај проценат још неповољнији и износи **22,40%**. Овакво стање посебно утиче на доступност руралних туристичких локалитета, излетишта и потенцијалних смештајних капацитета у брдско-планинским деловима општине.

Додатни проблем представља **неразвијен систем јавног и приградског аутобуског превоза**, као и нефункционалност аутобуске станице у Власотинцу. Одсуство железничке инфраструктуре и зависност од најближе железничке станице у Лесковцу (16 km) додатно умањују атрактивност дестинације, нарочито за туристе без сопственог превоза, бициклисте и организоване групе.

Иако су железнички, ваздушни и водени саобраћај инфраструктурно одсутни на територији општине, Власотинце има релативно повољан положај у односу на регионалне и међународне аеродроме: Ниш (62 km), Скопље (140 km), Приштина (120 km) и Софија (140 km). Ово пружа могућност индиректног повезивања са иностраним тржиштима, али захтева боље организоване друмске трансфере и туристичке сервисе.

Упркос ограничењима, саобраћајно-географски положај Власотинца у близини ауто-пута Е-75, Власинског језера, долине Јужне Мораве и туристички атрактивних локалитета као што је археолошки локалитет **Царичин град (Justiniana Prima)** у општини Лебане, представља значајну развојну основу. Ове атракције је неопходно систематски укључити у туристичке итинерере и програме, уз унапређење приступачности и сигнализације.

Слика 24. Мапа са положајем општине Власотинце на кључним путним коридорима у Републици Србији.

Извор: Општина Власотинце, децембар 2025 године, www.vlasotince.rs (на дан 06.12.2025.)

Општина Власотинце се налази на значајним саобраћајним и туристичким транзитним правцима који повезују југ Србије са ширим регионалним и европским мрежама путева и рута. Њен положај је кључан за повезивање великих градова и туристичких дестинација у јужној и источној Србији. **Путеви:**

- **Аутопут Е-75/ А1** – На 5 km од Власотинца пролази ауто-пут А1 који представља део европске руте Е-75 и Коридора 10, који повезује север Србије, Београд као административни и главни град Републике са Нишем, Лесковцем и Северном Македоном. Представља најважнији саобраћајни коридор који омогућава транзит кроз Србију од севера ка југу.
- **Државни пут Првог реда (IV), део пута «Лесковац – Власотинце – Пирот».** Пут пролази кроз централни део општине што је важан правац у кретању ка Источној Србији и Бугарској.
- **Државни пут IV број 39 (Бабушница – Свође – Власотинце – Лесковац - ...).** Пут представља један од транзитних праваца југо-истока Србије који чини везу између источних и јужних области Србије и доприноси повезивању региона.

- **Регионални пут Власотинце – Власинско језеро.** Реч је о регионалном путном правцу који повезује општину Власотинце са једном од најпознатијих природних туристичких атракција у Републици Србији – са „Власинским језером“. Ово је важан путни правац за све туристе који се крећу са различитим туристичким мотивима боравка на овој прелепој туристичкој атракцији.

5.6.2. ЖЕЛЕЗНИЧКИ САОБРАЋАЈ

Железнички саобраћај, иако представља важан елемент одрживе и интермодалне мобилности у савременом туризму, **није инфраструктурно заступљен на територији општине Власотинце**. Општина нема сопствену железничку станицу нити пругу, што представља једно од структурних ограничења у погледу доступности дестинације, посебно за туристе који користе јавни превоз и за категорије посетилаца које све више преферирају еколошки прихватљиве облике путовања.

Најближа активна железничка станица налази се у **Лесковцу**, на удаљености од око **16 km** од центра Власотинца. Лесковац је део главне железничке магистрале Београд–Ниш–Прешево, која припада **железничком правцу Паневропског коридора X**, што омогућава повезаност са најзначајнијим националним и међународним железничким правцима. Међутим, одсуство директне везе између Власотинца и ове железничке станице, како у инфраструктурном, тако и у организационом смислу, значајно умањује могућности коришћења железничког саобраћаја у туристичке сврхе.

Истовремено, железничка доступност Лесковца представља **потенцијалну развојну основу** за Власотинце уколико се у наредном периоду унапреди систем повезивања ова два места. Посебан значај има чињеница да се у савременим туристичким кретањима све више подстиче комбинација превозних средстава (воз + аутобус, воз + бицикл), што отвара простор за развој интермодалних решења без изградње нове пруге, која би била финансијски и технички захтевна.

У контексту развоја туризма, железнички саобраћај не треба посматрати изоловано, већ као **део ширег система приступачности дестинације**, у коме кључну улогу имају организација превоза, информационо подршка и повезивање са главним туристичким локалитетима у општини и окружењу (Власинско језеро, Царичин град, Власина).

Иако Власотинце тренутно не располаже железничком инфраструктуром, **близина железничког чвора у Лесковцу представља реалан потенцијал** који, уз адекватну организацију и интермодалне приступе, може значајно унапредити доступност дестинације. Посебан ефекат очекује се у сегментима транзитног, излетничког, бициклистичког и манифестационог туризма, као и код туриста који долазе из већих емитивних центара Србије.

5.6.3. ДРУМСКИ САОБРАЋАЈ И ТРАНЗИТНИ ТУРИСТИЧКИ ПРАВЦИ

Општина Власотинце се налази на значајним саобраћајним и туристичким транзитним правцима који повезују југ Србије са ширим регионалним и европским мрежама путева и рута. Њен положај је кључан за повезивање великих градова и туристичких дестинација у јужној и источној Србији.

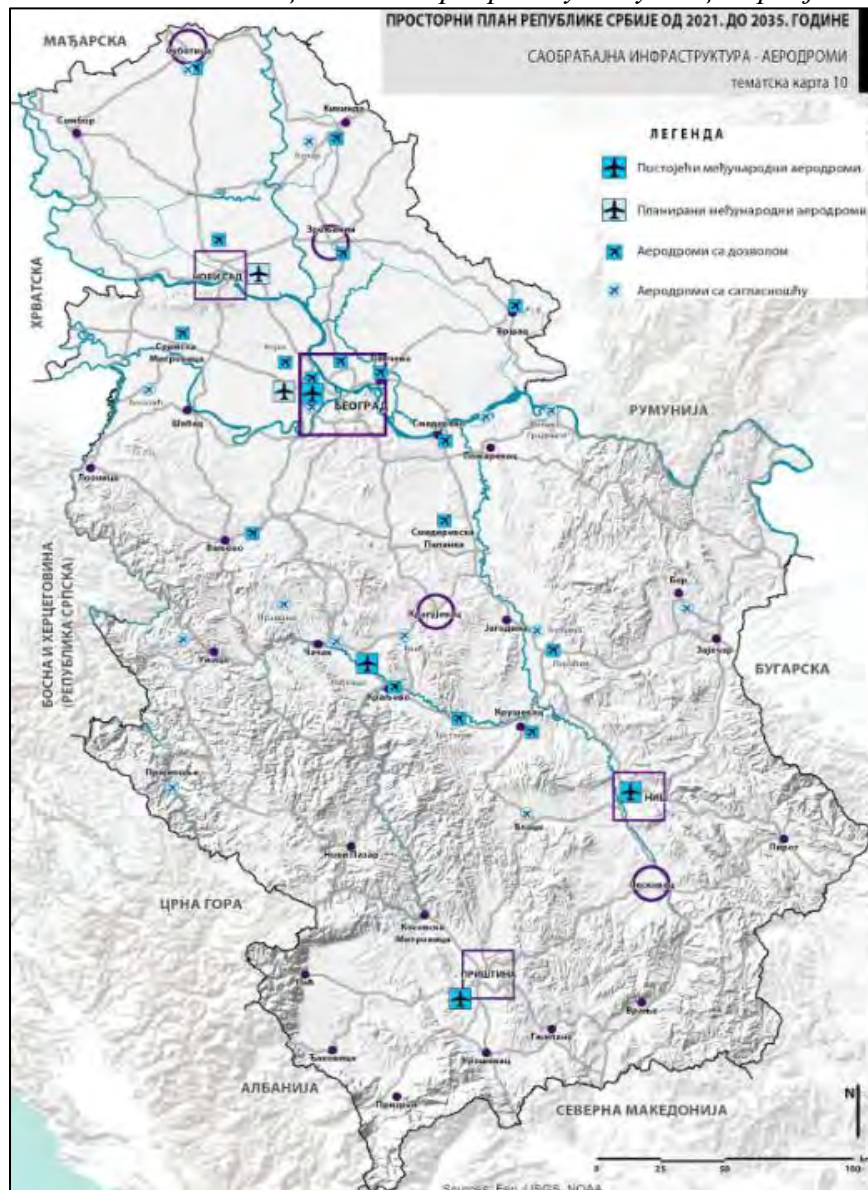
Важни друмски путеви:

- **Аутопут Е-75/ А1** – На 5 km од Власотинца пролази ауто-пут А1 који представља део европске руте Е-75 и Коридора 10, који повезује север Србије, Београд као административни и главни град Републике са Нишем, Лесковцем и Северном Македоном. Представља најважнији саобраћајни коридор који омогућава транзит кроз Србију од севера ка југу.
- **Државни пут Првог реда (IV), део пута «Лесковац – Власотинце – Пирот».** Пут пролази кроз централни део општине што је важан правац у кретању ка Источној Србији и Бугарској.
- **Државни пут IV број 39 (Бабушница – Свође – Власотинце – Лесковац - ...).** Пут представља један од транзитних праваца југо-истока Србије који чини везу између источних и јужних области Србије и доприноси повезивању региона.
- **Регионални пут Власотинце – Власинско језеро.** Реч је о регионалноом путном правцу који повезује општину Власотинце са једном од најпознатијих природних туристичких атракција у Републици Србији – са „Власинским језером“. Ово је важан путни правац за све туристе који се крећу са различитим туристичким мотивима боравка на овој прелепој туристичкој атракцији.

5.6.4. ВАЗДУШНИ САОБРАЋАЈ

Ваздушни саобраћај **није директно заступљен** на територији општине Власотинце, али његов значај за развој туризма произилази из релативне близине више међународних аеродрома. Најближи је **Аеродром „Константин Велики“ у Нишу**, удаљен **62 km**, који има редовне и сезонске линије ка бројним европским дестинацијама.

Слика 25. Мапа цивилних аеродрома у Републици Србији.

Извор: Просторни план Републике Србије од 2021 до 2035 године.

Поред нишког аеродрома, туристима су доступни и:

- Аеродром Београд, удаљен **303 km**,
- Аеродром Приштина, удаљен **120 km**,
- Аеродром Скопље, удаљен **140 km**,
- Аеродром Софија, удаљен **140 km**.

За развој туризма, посебно међународног и транзитног, од пресудног је значаја повезивање ваздушног саобраћаја са друмском инфраструктуром и туристичком понудом. У постојећем стању не постоји организован трансфер или туристички превоз између Власотинца и аеродрома у Нишу, што умањује конкурентност дестинације.

5.7. СТАЊЕ ЈАВНЕ ИНФРАСТРУКТУРЕ

5.7.1. ВОДОВОДНА МРЕЖА

Водоснабдевање на подручју општине Власотинце је у надлежности ЈКП „Водовод“ Власотинце, које обавља послове захватања, пречишћавања и дистрибуције воде за пиће, као и сакупљања, одвођења и прераде отпадних вода. Организовано водоснабдевање обухвата насеље Власотинце и неколико околних села и заснива се превасходно на захватању површинских вода реке Власине, уз алтернативни водозахват на реци Раставници.

Додатни проблем представља оштећење водозахватног прага на реци Власини током поплава 2021. године, услед чега је водоснабдевање привремено обезбеђивано алтернативним решењима. Због застареле технологије и дотрајале електромашинске опреме, постројење „Нерезине“ не може да обезбеди континуирано и поуздано снабдевање, што указује на неопходност његове реконструкције и модернизације.

Систем снабдевања водом покрива око 24.000 становника путем дистрибутивне мреже дужине 145 km. Проблеми у водоснабдевању, посебно су у појединим сеоским насељима и последица су неконтролисане потрошње, дотрајалости мреже и честих губитака воде. Старост водоводне мреже прелази 50 година, због чега ЈКП „Водовод“ спроводи мере редовног одржавања, реконструкције и смањења губитака.

Постојећи резервоарски капацитети нису довољни за сигурно водоснабдевање у случају дужих прекида у производњи воде, те је неопходна изградња додатних резервоара. Према извештајима Завода за јавно здравље Лесковац, испоручена вода за пиће је хигијенски исправна.

5.7.2. КАНАЛИЗАЦИОНА МРЕЖА

Делатност сакупљања и пречишћавања отпадних вода на територији општине Власотинце налази се у надлежности ЈКП „Водовод“ Власотинце. Постојеће постројење за прераду отпадних вода пуштено је у рад 1993. године и пројектовано је за оптерећење од 10.000 еквивалент становника. Канализациони систем обухвата мрежу укупне дужине око 45 km и изведен је као сепаратан, са раздвојеним одвођењем санитарних и атмосферских вода.

Канализациона инфраструктура изграђена је од различитих материјала, укључујући азбестно-цементне, керамичке и ПВЦ цеви. Ипак, постојећи капацитети и ниво техничке опремљености постројења не одговарају актуелним потребама и важећим еколошким стандардима, а посебан проблем представља одсуство система за предтретман индустријских отпадних вода.

Додатно ограничење огледа се у недовољно развијеној канализационој мрежи, која не обухвата рубне делове насеља Власотинце, као ни сеоска насеља. У подручјима без јавне канализације, отпадне воде се углавном збрињавају путем индивидуалних септичких јама, док је у појединим случајевима присутно и директно испуштање у водотокове, што представља значајан ризик по животну средину.

Имајући у виду наведене недостатке, јасно је да је у наредном периоду неопходно системско и одрживо унапређење управљања отпадним водама на територији општине Власотинце.

5.7.3. ЕЛЕКТРОДИСТРИБУТИВНА МРЕЖА

Иако је електроенергетска инфраструктура развијена на целокупној територији општине, значајни недостаци су изражени у нисконапонској мрежи, пре свега услед велике дужине нисконапонских водова и недовољног броја трафо-станица, нарочито у руралним насељима. Додатан проблем представљају дотрајали дрвени стубови, од којих многи потичу из периода пре 1970. године и данас су у лошем конструктивном стању.

Индустријска зона, као и периферни делови насеља Власотинце, такође су недовољно енергетски опремљени, што представља ограничавајући фактор за планирано проширење индустријских капацитета и захтева посебну пажњу у будућем развоју.

Постојећи електроенергетски систем карактерише смањен ниво поузданости и сигурности у снабдевању крајњих корисника електричном енергијом. Овакво стање последица је застареле и недовољно одржаване опреме, као и дуготрајног изостанка инвестиција у развој система, што резултира повећаним техничким губицима који износе приближно 15% од укупно преузете електричне енергије.

5.7.4. ТОПЛОВОДНА МРЕЖА

Систем даљинског грејања у општини Власотинце је ограниченог обухвата и превасходно је концентрисан у ужем градском језгру. Топлотна енергија се углавном производи у котларницама које користе фосилна горива, при чему је део опреме застарео и енергетски неефикасан. Постојећа топлотна мрежа не покрива већи број стамбених и јавних објеката, због чега значајан део становништва користи индивидуалне системе грејања, најчешће на чврста горива или електричну енергију.

Недовољан развој и старост топлотне инфраструктуре условљавају повећане губитке у дистрибуцији топлотне енергије, као и смањену поузданост снабдевања. У контексту унапређења енергетске ефикасности и смањења загађења животне средине, неопходно је разматрање модернизације постојећих постројења, проширења топлотне мреже и веће примене обновљивих извора енергије у систему грејања на подручју општине Власотинце.

5.7.5. ТЕЛЕКОМУНИКАЦИОНА ИНФРАСТРУКТУРА

Развијеност телекомуникационе инфраструктуре има значајан утицај на квалитет живота и економске активности локалне заједнице. На подручју општине Власотинце телекомуникациони системи нису равномерно развијени, како у погледу капацитета, тако и у погледу технолошког нивоа, што је посебно изражено у појединим насељима.

Мобилна телефонија обезбеђује потпуну покривеност градског и равничарског дела Општине, док је планинско подручје делимично покривено. Квалитет мобилних услуга и мобилног интернета је задовољавајући, али постоји простор за даље унапређење.

Поштанска делатност на територији општине организована је кроз три објекта, од којих се један налази у Власотинцу, а два у планинским насељима. Удео општине Власотинце у укупном броју поштанских испостава у Србији је занемарљив, али је релативно значајан у оквиру Јабланичке области.

Према подацима из 2021. године, на територији општине активан је ограничен број локалних електронских медија, што указује на постојање основне, али недовољно развијене медијске и дигиталне инфраструктуре.

5.8. ЉУДСКИ РЕСУРСИ У ОБЛАСТИ ТУРИЗМА И УГОСТИТЕЉСТВА И ПРИВРЕДНИ РАЗВОЈ ОПШТИНЕ ВЛАСОТИНЦЕ

Светска туристичка организација (2019)¹³ истиче да је туризам радно интензивна активност и да је интеракција са локалним заједницама важан аспект туристичког искуства. Добро обучена радна снага у туризму и становници/резиденти спремни да га развијају свесни су користи и одговорности које развој туризма носи. Они представљају суштинске елементе туристичке дестинације и њима треба управљати у складу са стратегијом развоја дестинације.

Развој туризма у општини Власотинце зависи и значајно ће зависти од расположивости адекватно образованих кадрова. Иако општина располаже са великим потенцијалима за развој различитих видова туризма, систем формалног образовања тренутно не обезбеђује довољан број кадрова који су специјализовани за случај повећане туристичке тражње.

На територији општине Власотинце делују Техничка школа Власотинце и Гимназија „Стеван Јаковљевић“. У овим образовним установама не постоје специјализовани образовни профили који су директно усмерени на туризам и угоститељство. Иако поједини образовни профили и опште образовање могу представљати основу за касније укључивање у сектор туризма и угоститељства, изостаје системско стручно образовање за туристичка и угоститељска занимања. Из тог разлога ученици из Власотинца који желе да се средњошколски образују у области туризма своје школовање настављају у другим градовима. Реч је, пре свега, у Лесковцу, Нишу, Врању као најближим градовима који поседују средњошколско образовање за област туризма, али и у другим удаљенијим градовима као што су Чајетина (Златибор), Крагујевац и Ужице.

На основу доступних података у општини Власотинце тренутно раде следеће туристичке агенције „Live Travel“, „Tropico Travel“, „Duga Trans“. Ни једна од наведених туристичких агенција се системски не бави рецептивним туризмом у смислу довођења странаца/спољних туриста у Власотинце, као што то раде класификовани „incoming tour operator – и“ (дестинацијски менаџмент оператори) у већим туристичким регионима.

Ове агенције су посредници у продаји путовања или мање регистроване агенције за туризам, што значи да углавном продају аранжмане, авио карте, илете, летовања, зимовања и сличне услуге за клијенте који желе путовања твз. „излазни туризам“ или организују аранжмане у Србији.

У циљу довођења туриста у општину Власотинце неопходна је сарадња:

- 1) ТО Власотинце која је јавна установа и која по Закону промовише дестинацију, њене туристичке производе и може имати контакте или споразуме са већим туроператорима за такве активности;
- 2) Већих „incoming тур-оператера“ у Републици Србији. Реч је о компанијама које су специјализоване за довођење странаца у Србију (на пример, они који раде са групним туризмом, тематским турама и сл.) али нису везани посебно/само за Власотинце.

¹³ UN Tourism (2019). *Tourism and jobs: a better future for all*. Web.link: <https://www.untourism.int/world-tourism-day-2019?utm> (приступ на дан 29.11.2025 године).

- 3) Сарадња агенција и ТО Власотинце. На пример, једна локална туристичка агенција би могла да сарађује са већим тур-оператерима у промоцији, паковању туристичких производа. То обично захтева договор и маркетинг активности, а није уобичајена самостална услуга ако агенција није регистровани организатор путовања.

За потребе израде овог документа спроведена су истраживања са локалним заинтересованим странама (укупно 90 испитаника) и добијени резултати могу се користити и ради представљања процентуалног удела радно активног, запосленог становништва општине Власотинце према привредним гранама. Добијени резултати показали су да највећи број запослен у државној управи 59,3%, затим следи сектор индустрије и грађевинарства са 10,3%, пољопривреде са 7% (прецизно 6,8%) и од осталих сектора издваја се сектор трговине и усута са 3,4%, док се остале категорије крећу испод 3%.

6. АНАЛИЗА СТАЊА РАЗВОЈА ТУРИЗМА ОПШТИНЕ ВЛАСОТИНЦЕ

6.1. АНАЛИЗА ПОНУДЕ ТУРИСТИЧКО УГОСТИТЕЉСКИХ КАПАЦИТЕТА

Општина Власотинце располаже скромним смештајним капацитетима. Они могу да одговоре постојећој туристичкој тражњи, али у случају повећане нису довољни.

Према подацима „Е-туриста“, смештајни капацитети на територији општине Власотинце су дати у табели. 7.

Табела 5. *Смештајни капацитети на територији општине Власотинце.*

Врста смештајне јединице	Број објеката	Број смештајних јединица	Број кревета	Број индивидуалних лежајева	Број камп парцела
Апартман	4	4	4	8	0
Соба	4	4	5	5	0
Остали некатегорисани објекти у надлежности ЈЛС	2	20	46	55	0
Укупно	10	28	55	68	0

Извор: Е-туриста општине Власотинце, 20.09.2026.године.

Сем наведених угоститељских објеката смештајног типа, постоје истородни објекти и у оквиру руралног туризма.

Постојећу понуду угоститељских објеката ресторанског типа чине:

- домаћа традиционална јела;
- јела аутентична за подручје југо-источне Србије, као и
- специјалитети интернационалне кухиње.

Може се констатовати да овај сегмент туристичке понуде не представља фактор који би могао да утиче на неразвијеност туристичког промета на подручју општине Власотинце у актуелном периоду већ обрнуто, да је фактор његовог развоја.

Туристи који посећују дестинације као што је Власотинце, све чешће су мотивисани жељом да пробају аутентичне домаће специјалитете као део локалне културе и традиције. Због тога се све више говори о туризму хране као јединственом искуству укуса и мириса. Гастрономија данас представља важан сегмент туристичке понуде широм света, јер подстиче очување старих рецепата, развој руралних подручја и стварање јединственог туристичког идентитета. Она игра важну улогу у креирању имица дестинација, а Власотинце управо може и треба да потенцира овај сегмент туристичке понуде.

6.2. АНАЛИЗА ТУРИСТИЧКОГ ПРОМЕТА

За анализу туристичког промета коришћена је званична публикација Републичког завода за статистику „Општине и региони у Републици Србији“ за период од последњих 5 (пет) година за које је ова публикација јавно објављена и доступна. Приказ оствареног туристичког промета – борја турстиа и броја остварених ноћења – приказана је у табели 12.

Табела 06. Доласци и ноћења туриста у општини Власотинце у периоду 2021– 2025. године.

Године	Доласци туриста			Ноћења туриста			Просечан број ноћења	
	Укупно	Домаћи	Страни	Укупно	Домаћи	Страни	Домаћи	Страни
2021	327	309	18	920	826	94	2,7	5,2
2022	229	160	69	815	569	246	3,6	3,6
2023	179	88	91	905	410	495	4,7	5,4
2024	146	93	53	489	236	253	2,8	4,8
2025	136	51	85	1.034	570	464	11,7	2,2

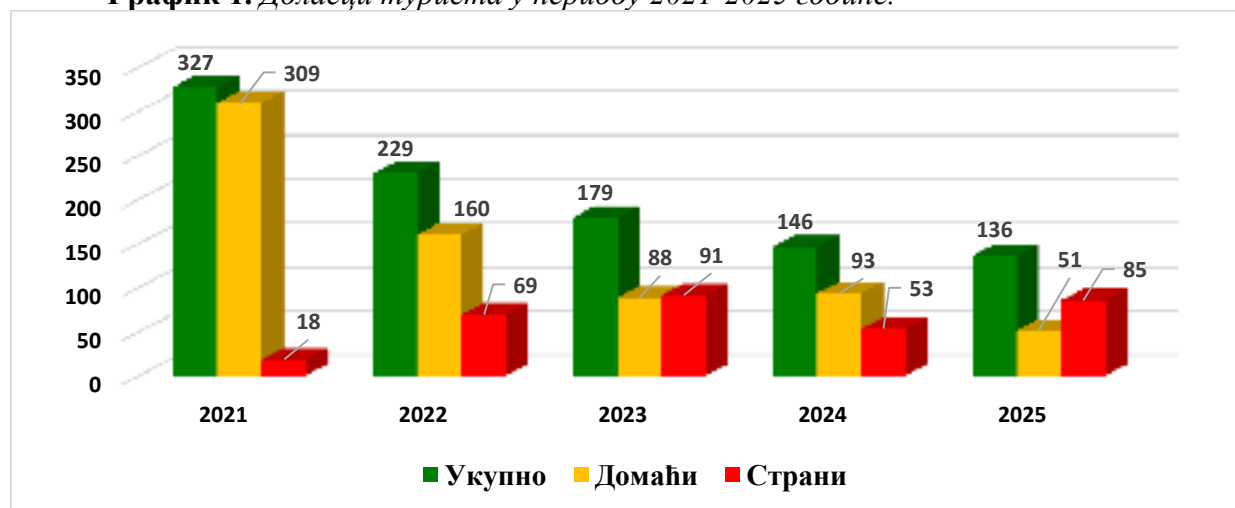
Извор: Публикација „Општине и региони у Републици Србији“ за поменуте године и подаци добијени од Туристичке организације општине Власотинца.

Анализа кретања долазака туриста показује да је у посматраном периоду 2021-2025. године дошло до значајног пада броја туриста, како домаћих, тако и страних. Просечна годишња стопа раста укупног броја долазака туриста у периоду 2021-2025. године је била негативна и износила је -19,7%. Наведено указује да се укупан број долазака туриста у Власотинце сваке године у просеку смањивао за 19,7%.

Просечна годишња стопа раста укупног броја ноћења туриста у Власотинцу је у периоду 2021-2025. године износила 2,96%. То указује на просечно повећање броја ноћења туриста у Власотинцу у просеку сваке године за 2.96% у посматраном периоду.

На основу анализе може се закључити да је у периоду 2021 – 2025 године дошло до значајног смањења туристичког промета. Пад је био израженији код долазака него код ноћења, што указује на промену структуре туристичког промета и дужину боравка туриста.

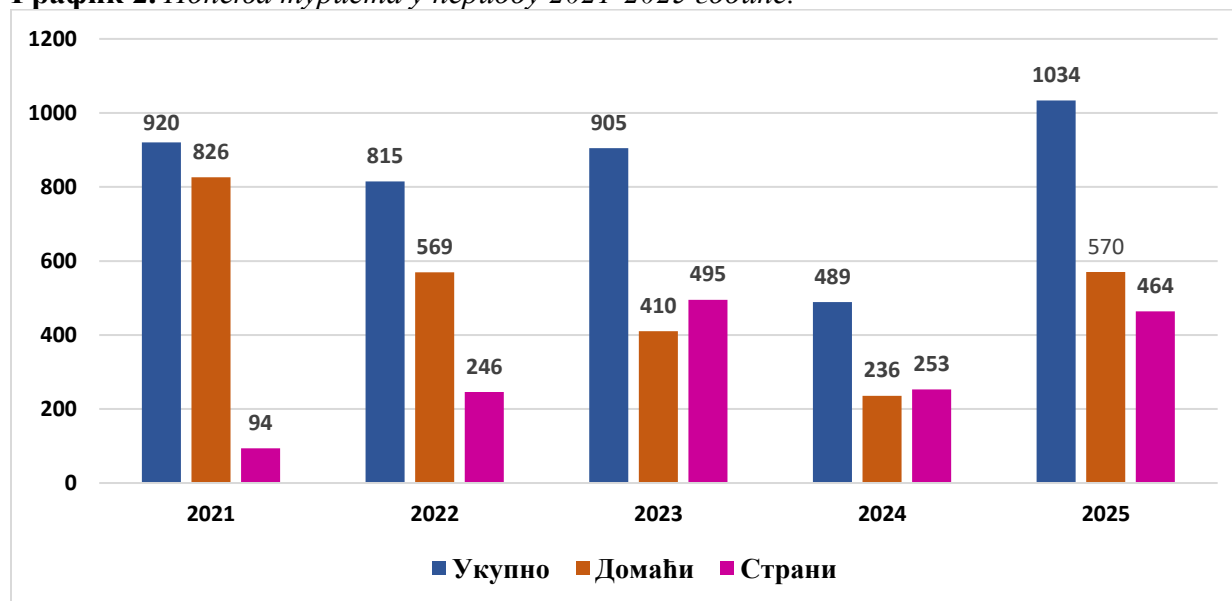
График 1. Доласци туриста у периоду 2021-2025 године.

Извор: Публикација „Општине и региони у Републици Србији“ и подаци добијени од Туристичке организације општине Власотинца.

Број долазака туриста у Власотинце показује пад у посматраном периоду 2021-2025. године. У 2021. години евидентирано је укупно 327 долазака туриста, док је у 2025. години укупан број долазака туриста износио 136 што је чак за 41,6% мање него у 2021. години. Број долазака домаћих туриста је у 2011. години износио 309, а у 2025. години само 51, где је чак број долазака домаћих туриста био мањи него број страних туриста.

График 2. Ноћења туриста у периоду 2021-2025 године.

Извор: Публикација „Општине и региони у Републици Србији“ и подаци добијени од Туристичке организације општине Власотинца.

Укупан број остварених ноћења туриста на територији општине Власотинце у периоду 2021-2025. године, такође показује нестабилност и сталну смењивост пада и раста из године у годину. У 2025. години остварено је 1.034 ноћења туриста што је за 11,24% више него у 2021. години и 2,96% више него 2024. години.

Наведени подаци указују да су структурни развојни проблеми туризма у општини Власотинце:

- Ограничени смештајни капацитети;
- Недовољно развијена и разноврсна туристичка понуда;
- Недовољна промоција дестинације;
- Спори опоравак након пандемије и повратак у нормалне токове.

Добијени резултати указују на потребу за мерама које би допринеле развоју и опоравку туризма у наредном периоду.

6.3. АНАЛИЗА КЉУЧНИХ ТУРИСТИЧКИХ ПРОИЗВОДА ОПШТИНЕ ВЛАСОТИНЦЕ

Према подацима наведеним на сајту ТО Власотинце као актуелни туристички производи су наведени:

1) **Манифестациони туризам.** Овај вид туризма представља најразвијенији и најструктурисанији туристички производ општине, са јасно дефинисаним календаром догађаја током целе године. Најзначајнија и најпрепознатљивија манифестација у Општини је „Вински бал“, који се одржава у континуитету од 1960 године. Манифестација је заснована на дугој традицији виноградарства и производње вина у власотиначком крају. Манифестација обухвата културно-уметничке програме, такмичења, као и различите пратеће туристичко-забавне програме. Још једна манифестација која се одржава од 2016 године, а која је такође посвећена вину је Међународни салон „Вина југа“. Реч је о манифестацији која окупља произвођаче из Србије, из региона и даје манифестацији шири туристички и привредни значај. Као значајне манифестације се још издвајају „Дани Власотинца“ који се организују поводом градске славе и обухватају различите културне, уметничке и свечане програме. Током лета се организује „Лето у Власотинцу“ у оквиру које се одржавају концерти, позоришне представе, изложбе и други догађаји који имају за циљ оживљавање јавног простора и обогаћивања туристичке понуде у сезони. Посебан сегмент манифестационог туризма чине тематски специјализовани догађаји, међу којима се издвајају „Дани гљива“. Манифестација је посвећена, како гастрономији, тако и едукацији и промоцији природних вредности, затим „Власина фест“ који се одржава лети и који обједињује различите музичке, спортске и рекреативне садржаје на простору уз реку Власину. У зимском периоду то је „Новогодишњи базар“ који има локални али и регионални карактер и доприноси развоју туристичких активности ван сезоне. Као верска манифестација се издваја „Пливање за Часни крст“ које се одвија на градском језеру поводом празника Богојављања.

Све наведене манифестације доприносе континуитету туристичке активности током читаве године, јачању локалног идентитета гј. Креирању имиџа и позиционирању Власотинца као туристичке дестинације

2) **Рурални туризам.** Општина Власотинце је по критеријумима ОЕЦД доминантно руралног типа (ако се изузме само урбано насеље града Власотинца, остала подручја општине су по својим карактеристикама рурална). Нажалост како је истраживање показало овај вид туризма налази у иницијалној фази развоја. Треба приметити да је у ранијим програмским и планским документима развоја овај вид туризма био наведен као један од перспективних. Постојећа туристичка понуда руралног туризма, имајући у виду потенцијале које Власотинце поседује, се може оценити као скромна и оскудна, односно налази се у иницијалној фази.

3) **Транзитни туризам.** Имајући у виду чињеницу да се општина Власотинце налази непосредно поред Европског коридора X, (аутопута Е-75), мора се приметити да се овај вид туризма до сада није развио. До сада није ни улагано у његов развој и он као такав практично не постоји. Такође, уочљиво је да ни ТО Власотинце на својој званичној презентацији не нуди неку од могућих туристичких понуда која би се одвијала у овом контексту.

- 4) **Ено гастрономски-туризам.** Полазећи од потенцијала које општина Власотинце има за развој овог вида туризма и који се могу оценити као велики, он се практично свео на тесну/уску везу са манифестационим туризмом, односно са туризмом догађаја. Када се ово каже мисли се превасходно на манифестације „Вински бал“ и „Вина југа“. Реч је о манифестацијама са тачно одређеним кратким временским периодом дешавања/одржавања у току године, те се отуда овај вид туризма не може се издвојити као засебан туристички производ дестинације Власотинца. Није реч о туристичкој понуди карактеристичној за туристички производ винског туризма (која би подразумевала да укључује понуду винарија и винских подрума, њиховом разгледању и упознавању са производним процесима од стране одговарајућих стручних водича, упознавању са историјом, културом, традицијом виноградарства и винарија, са породичном традицијом гајења и прављења одређених сорти, организацијом дегустација различитих сорти вина, поређењу вишегодишњих берби и сорти на начин који то туристи очекују, као и о гастрономској понуди која би била организована у смислу слагања вина и хране, затим одговарајућем смештају у винском амбијенту који би укључивао ноћења у винаријама и виноградима са одговарајућом угоститељском понудом, различитим врстама едукативних садржаја везаним за вино и винограде, организацијом винских рута, итд.), већ је реч само уско гледано о *манифестацијама/догађајима* који се одвијају у тачно одређеном кратком временском периоду у години.

6.4. SWOT анализа туризма Општине Власотинце

SWOT је акроним од који потиче од енглеских речи *Strenghts* (јачина), *Weakness* (слабости), *Opportunities* (шансе), *Threats* (претња). Реч је о менаџмент алату који треба да омогући системску анализу екстерних претњи и шанси, ради њиховог усаглашавања са интерним ресурсима (странама) тј. Њиховим јаким и слабим тачкама, како би могла да се изврши оптимизација функције циља. У конкретном случају то је стварање тржишно конкурентне туристичке дестинације која је спремна да одговори савременој туристичкој тражњи.

Овим документом је представљено пет (5) матрица SWOT анализе и то анализом идентификованих најважнијих елемената развоја туризма у општини Власотинце: људски ресурси; инфраструктура и саобраћај, туристички производи, усклађеност са другим делатностима и маркетинг и дистрибуција.

6.4.1. ЉУДСКИ РЕСУРСИ

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
- Постојање образованих кадрова туристичке и угоститељске струке који могу да одговоре потребама актуелне туристичке тражње. - Заинтересованост локалног становништва за развој туризма. - Гостољубивост локалног становништва. - Постојање великог броја различитих локалних удружења грађана чији се кадрови могу ставити у функцију развоја туризма (ловачка, риболовачка, винска, спортска...); - Заинтересованост дијаспоре за очување локалних антропогених вредности општине Власотинца, представља основ за дугорочна улагања и пренос искустава у развоју туризма.	- Негативни демографски трендови које одликују: - континуирано смањење броја становника; - убрзано старење становништва и у урбаним и у руралним подручјима Општине; - исељавање становништва у веће урбане центре, итд. - Недовољан број образованих кадрова у сектору туризма и угоститељства за примену нових иновативних техника и знања. - Недовољна примена савремених ИТ у сектору туризма и угоститељства. - Недовољан број едукација, тренинга и радионица за пружање различитих врста услуга у различитим видовима туризма. - Недовољна умреженост актера у сектору туризма и угоститељства.
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
- Организација едукација, тренинга и различитих врста радионица са циљем подизања знања у сектору туризма и угоститељства. - Умрежавање свих актера у туризму и угоститељству у циљу подизања квалитета услуга - Учешће на свим догађањима везаним за област туризма и угоститељства - Коришћење познатих у циљу промоције дестинације (celebrities, influencers, brand ambassadors, итд.).	- Незаинтересованост за образовање у сектору туризма и угоститељства. - Виши ниво образованости кадрова у конкурентним туристичким дестинацијама и дестинацијама супститутима. - Несразмере у потребама за кадровима и актуелној туристичкој понуди.

6.4.2. ИНФРАСТРУКТУРА И САОБРАЋАЈ

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
- Близина Европског друмског путног Коридора 10. (аутопут Е-75). - Изграђена и асфалтирана путна мрежа. - Регионални путни правац ка Власинском језеру и Бугарској граници - Постојање спортске инфраструктуре - Постоје локације за уређење излетишта - Постоје локације за изградњу видиковаца у Власотинцу и на широј територији општине - Уређено шеталиште поред реке Власине у центру града - Покривеност фиксне телефонске мреже - Високо напонска електрична мрежа - Постојање смештајних капацитета који могу да одговоре постојећој туристичкој тражњи.	- Лош квалитет локалних друмских путних праваца ка селима. - Не изграђеност инфраструктуре на постојећим излетиштима, пешачким стазама и другим рутама - Застарелост комуналне инфраструктуре нарочито у руралним подручјима - Не задовољавајућа покривеност мобилном телефонијом у сеоским подручјима Општине - Постојање дивљих депонија - Дивља градња - Недовољан број паркинг места у урбаним делу општине Власотинца - Не постојање туристичке сигнализације - Не заинтересованост инвеститора за већи обим улагања у развој сектора туризма.
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
- Близина коридора 10, регионални путни правац ка Бугарској, близина Власинског језера, близина аеродрома «Константин Велики» у Нишу, итд.; - Коришћење средстава ресорних министарстава – пре свега Министарства туризма и омладине, а потом и Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, као и могућност коришћења предприступних фондова ЕУ за побољшање комуналне и туристичке инфраструктуре и супраструктуре	- Не побољшање квалитета локалних путева - Слаба доступност атракција – не уређеност локалних путева ка потенцијалним туристичким потенцијалним (села, планински предели, Власина итд.) - Стара и дотрајала водоводна и канализациона мрежа - Недовољна туристичка инфраструктурна опремљеност потенцијалних туристичких зона. - Спор процес модернизације.

6.3. ТУРИСТИЧКИ ПРОИЗВОДИ

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
- Велики број природних атрактивности као потенцијала за одрживи развој туристичких производа (специјална интересовања и нише овог производа); - Велики број културно-историјских вредности као потенцијала за развој туристичких производа (пре свега културног туризма са нишама) и гастрономије; - Развијен велики број манифестација и различитих догађаја чине основу за развој манифестационог туризма; - Привредно-традиционални ресурси: - Винарство и виноградарство – општина Власотинце је историјски препознатљива и чини потенцијал за развој ено-гастрономског туризма и манифестација, - Грађевинарство и архитектура карактеристични за ово подручје са премисама османске културе као потенцијал за развој култног туризма ; - Сеоске амбијенталне целине погодне за развој руралног, ено-гастрономског и еко туризма	- Недовољно развијени туристички производи: специјални интереси, рурални (сеоски и агро туризам), ено-гастрономски туризам; - Не задовољавајући ниво квалитета угоститељских услуга ресторанског типа као део комплементарне туристичке понуде; - Недовољна заинтересованост пружалаца услуга за едукацију и усавршавања у сектору туризма и угоститељства.
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
- Уређење сеоских домаћинстава за бављење руралним туризмом; - Пораст интересовања за рурални туризам; - Државне и међународне инвестиције у развој сектора туризма; - Развој локалне инфраструктуре; - Близина друмских међународних и регионалних коридора; - Већа промоција општине као дестинације; - Валоризација природних и друштвених погодности за развој различитих видова туризма; - Повезивање са другим дестинацијама у непосредном окружењу и интегрални тржишни наступ.	- Економска нестабилност која би се манифестовала смањеном куповном моћи, - Политичка нестабилност у региону и свету. - Недовољна улагања у сектор туризма које би се манифестовале успориле развој; - Недовољна улагања државе; - Еколошке претње: загађење река, неконтролисана сеча шума, девастација природних станишта, климатске промене итд. - Демографске претње: смањење наталитета, убрзан процес старења становништва, миграција у веће урбане центре.

6.4.4. УСКЛАЂЕНОСТ СА ДРУГИМ ДЕЛАТНОСТИМА

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
- Сектор туризма добро сарађује са пољопривредом као једном од ослонаца развоја Општине Власотинца; - Повезаност туризма са винарством и могућност за развој винског туризма; - Повезаност туризма са ван привредним делатностима што се очитује у великом броју манифестација и догађаја који су присутни током целе године.	- Недовољна умреженост интересних група за развој туризма и угоститељства; - Недовољна синергија између јавног и приватног сектора; - Не постојање локалних брендова по којима би Власотинце било препознатљиво; - Не развијеност средстава промоционог микса и њихова мала заступљеност у туризму и угоститељству; - Не постојање образовних институција из области туризма и угоститељства; - Незаинтересованост локалне привреде за инвестирање у развој туризма
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
- Умрежавање и сарадња јавног и приватног сектора привреде; - Брендирање вина по којима је Власотинце било познато (сарадња са произвођачима вина); - Повезивање сектора туризма са малом привредом (занатство и сл.); - Брендирање пољопривредно-прехранбених производа и њихово укључивање у туристичку понуду; - Подизање квалитета образовних кадрова у сектору туризма и угоститељства.	- Развој туризма који не би био у складу са начелима одрживости; - Спорост у имплементацији донесених одлука у сектору туризма и угоститељства, - Дисхармонија у менаџменту туристичке дестинације; - Не ефикасност у доношењу и имплементацији одлука од стратешког значаја за будући развој туризма.

6.4.5. МАРКЕТИНГ И ДИСТРИБУЦИЈА

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
■ Институционална подршка развоју туризма - Постојање Туристичке организације општине Власотинца као носиоца промоционих активности; - Организација догађаја, сарадња у креирању туристичке понуде, учешће на сајмовима; - Повезивање локалних актера. ■ Постојање препознатљивих винских брендова који су временом заборављени (вина «Ружица», «Пламенка», и «Гром») који могу да се поново ребрендирају. ■ Присутност на Интернету и дигитални маркетинг: - Постојање званичног сајта ТООВ, - Постојање профила на друштвеним мрежама (Facebook, Istagram). ■ Сарадња са Туристичком организацијом Србије и другим локалним туристичким организацијама; ■ Партнерства са другим градовима и општинама; ■ Постојање препознатљивих манифестација и догађаја.	■ Не постојање Туристичког информативног центра; ■ Слаба дигитална присутност на тржишту; ■ Недовољна ажурност у ажурирању сајта; ■ Дисхармонија у презентацији туристичке понуде на сајту Општине и сајту ТООВ, ■ Ограничена активност на друштвеним мрежама ■ Недостатак квалитетних видео садржаја у којима се промовише туристичка понуда Власотинца; ■ Низак ниво препознатљивости бренда (Власотинце није јасно позиционирано као туристичка дестинација, недостаје јединствен слоган, визуелни идентитет, бренд прича, слаба асоцијација код туриста, итд.); ■ Недостатак сегментације и не прилагођена туристичка понуда истим; ■ Не вођење стратегије диференцираног маркетинга и фокуса на тржишне сегменте и нише; ■ Слабо коришћење «инфлуенсера», путујућих блогера и «on-line» кампања; ■ Недостатак присуства на платформама као што су „Trip Advisor“ и сл.
ШАНСЕ	ПРЕТЊЕ
■ Повећање видљивости и изградња бренда туристичке дестинације Власотинца; ■ Боље позиционирање дестинације на туристичком тржишту (домаћем и регионалном); ■ Развој и дистрибуција средстава промоционог микса, ■ Развој пословних веза са туристичким агенцијама, туроператорима, националним удружењима, итд. ■ Активности на привлачењу инвеститора у сектор туризма у циљу финансирања маркетиншких активности; ■ Раст дигиталног туризма кроз присуство на друштвеним мрежама, «on-line» кампањама и сл.	■ Развијена маркетиншка активност конкурентских туристичких дестинација; ■ Не активности у сектору маркетинга на промоцији природних и антропогених ресурса општине Власотинца; ■ Постојање тзв. «информационе буке» на Интернету, коју карактерише велики број других дестинација са сличним или идентичним садржајима; ■ Негативни коментари на друштвеним мрежама и платформама; ■ Недовољан буџет за маркетиншке активности; ■ Недостатак диверсификације маркетинга ■ Промена туристичких трендова

▪ Повезивање са суседним општинама и њиховим туристичким организацијама у циљу интегралног тржишног наступа Јабланичког округа на сајмовима и осталим пословним догађајима.	▪ Не постојање јасне маркетинг стратегије тржишног наступа
---	--

Ова анализа указује да значајну предност за развој туризма општине Власотинце представља близина ауто пута, тј. Коридора Х, као примарног туристичког правца у региону, посебно за анимирање моторизованих транзитних путника како би посетили Власотинце и околину.

Значајан потенцијал ове општине је природно и културно наслеђе, а вредна пажње је и близина Власинског језера што иде у прилогу доброј основи за развој туристичких производа: руралног, културног и туризма специјалних интереса, као и ено-гастрономског и транзитног туризма.

Захваљујући традицији узгајања винове лозе и производње вина у овом крају, се већ дужи низ година организује манифестација „Вински бал“ која привлачи велики број посетилаца, од којих, нажалост само мали број остаје на ноћењу и конзумирање других туристичких производа.

Од посебног значаја за развој туризма општине Власотинце је спремност локалне самоуправе за сарадњу са домаћим и страним инвеститорима, што би требало искористити за припрему више пројеката из области одрживог развоја туризма који би се могли понудити инвеститорима али и дијаспори.

Велика слабост за развој туризма општине Власотинце је неповољна старосна структура становништва, недовољан ниво свести о значају туризма као покретачка економског и привредни раста и развоја, али и недовољан број уже специјализованог кадра у туризму и угоститељству.

Шанса за развој туризма општине Власотинце лежи у хоризонталном и вертикалном повезивању свих заинтересованих страна, јачању међу-секторске и регионалне сарадње у циљу креирања атрактивних и конкурентних туристичких производа, као и побољшање квалитета манифестација које су за сада једини развијени туристички производ у овој општини.

Што се тиче маркетиншких активности, поред јасног диференцирања туристички производа који би креирали атрактивну туристичку понуду ове дестинације, треба примењивати савремена средства промоције и повезати се са организаторима путовања (рецептивним туристичким агенцијама), који би туристичку понуду Власотинца пласирали на домаће и регионално туристичко тржиште.

6.5. АНАЛИЗА КЉУЧНИХ ТУРИСТИЧКИХ ПРОИЗВОДА НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ ВЛАСОТИНЦЕ

Општина Власотинце треба интензивно радити на одрживом развоју следећих туристичких производа са нишама тих производа а то су: манифестације, рурални туризам, културни туризам, туризам специјалних интереса, ено-гастрономски туризам, као и транзитни туризам.

6.5.1. МАНИФЕСТАЦИОНИ ТУРИЗАМ

Туризам догађаја – манифестациони туризам обухвата планирање, организовање и промоцију догађаја као туристичких атракција које доприносе развоју дестинације и повећању туристичке потрошње.

Туристичке, културне и друштвене манифестације на простору општине Власотинце представљају један од најзначајнијих елемената друштвених атракција погодних за развој и унапређење туризма. Ове активности су израз локалне креативности, традиције и заједничког ангажмана и доприносе континуираној промоцији дестинације. Поред тога, што значајно, доприносе унапређењу квалитета живота становништва. Привлаче посетиоце из региона и иностранства и продужавају боравак гостију, како у сезонском делу, тако и у вансезонском.

Најзначајније манифестације и догађаји у општини Власотинце су:

1) **„Вински бал“** представља најзначајнију туристичку, културну и привредну манифестацију по којој је општина Власотинце регионално препознатљива. Ова традиционална свечаност се организује од 1960 године и одражава богатство виноградарске традиције власотиначког виногорја.

Програм **„Винског бала“** обухвата:

- Избор за **„Богињу вина“**;
- Такмичења за најбоље вино и најбољег виноградаря;
- Такмичења за најбоље вино и најбољег виноградаря;
- Пливање за **„виноско буренце“** на градском језеру (које се одвија још од 2015 год);
- Међународни салон вина **„Вина Југа“** који се одвија од 2016 године;
- Узастопне радионице и презентације о унапређењу виноградарства,
- Различите наступе **винских витешких редова** и других културних скупова, итд.

Ова манифестација не само да афирмише локалну винску културу већ повезује регионалне произвођаче и експерте у један комплексни туристички догађај.

Значај за развој туризма: Вински бал чини најпрепознатљивију манифестацију која се одржава у општини Власотинце. Важно је истаћи да је општина Власотинце у прошлости од почетка двадесетог века, па све до осамдесетих година било озбиљан произвођач вина, која су се продавала тада широм Југославије. Међутим, сорте вина по којима је било познато, **„Ружица“**, **„Племенка“**, **„Гром“** се не производе од кад је са радом престало предузеће

Слика бр. 26. Манифестација **„Вински бал“**.

Извор: [TOO Vlasotince Archive | TOO Vlasotince](#)
(Приступ на дан: 05.12.2025 год.).

„Подруми“ почетком 90-тих година. Отуда је овде реч о манифестацији на којој локални произвођачи износе своја вина на промоцију и продају.

2) „Власина Фест“ је тродневни летњи фестивал који се одржава на обалама реке Власине и представља **један од најдинамичнијих новијих садржаја** у календару догађаја општине.

Програм укључује:

- музичке концерте и ДЈ наступе на плажи,
- спортске и рекреативне активности (одбојка на песку, шаховски изазови),
- креативне радионице и *street art* садржаје,
- „Власински спуст“, биоскоп на отвореном и друштвене игре.

Власина Фест је догађај намењен пре свега младим посетиоцима и туристима који траже комбинацију активности на отвореном, забаве и промоције природних ресурса (реке и купалишта). Традиционално се организује у другој седмици јула.

3) „Лето у Власотинцу“ представља вишенедељну културно-уметничку манифестацију која се организује током јулског периода.

Програм обухвата:

- Културно-уметничке концерте;
- Позоришне представе;
- Књижевне вечери и промоције;
- Изложбе слика и пројекције филмова.

Ова манифестација има за циљ да оживи јавне просторе, укључи локалне ствараоце и обезбеди културно-забавни садржај за житеље и госте.

4) „Дани Власотинца“ су вишедневна манифестација која се обележава у мају поводом **градске славе** – Преноса моштију Светог Оца Николаја (22. мај).

Програм обухвата:

- Резање славског колача,
- Различите врсте изложби, концертне програме;
- Наступи фолклорних група и градски оркестар.

Ова манифестација наглашава локалну традицију, верске и културне вредности и представља важан моменат окупљања заједнице.

5) „Дани гљива“ су манифестација посвећена љубитељима природе и гастрономије, организована у мају у сарадњи са **Гљиварско друштво „Рујаница“**.

Програм подразумева:

- Организовано брање гљива;
- Такмичења у припреми *гљиваша* (гулаш од гљива);
- Дружење и оброк за све учеснике.

Овај догађај истиче природне потенцијале и традиционалне укусе региона, истовремено интерактивно укључујући посетиоце.

6) Фестивал хране и пића „Укуси југа“. Циљ манифестације је да на једном месту окупи произвођаче домаће хране и пића са југа Србије и да их промовише и подстакне на даљи развој. Манифестацију организује ТО Власотинце уз подршку Општине Власотинце.

Програм подразумева:

- *Изложбено продајни део* – Домаћи произвођачи представљају своје производе као што су мед, вино, ракија, зимница, занатско пиво, домаћи колачи, домаћи прехранбени производи (кобасице и сл.) и друге традиционалне производе. Посетиоци могу дегустирати и пробати производе,
- *Дегустације и кулинарске радионице* – За оне који желе да науче традиционалне рецепте југа Србије или да пробају локалне специјалитете;
- *Музички и фолклорни програм* – наступи локалних и гостујућих ансамбала, оркестара и певачких група;
- *Програм за децу и породице* – радионице, едукативне игре, улични аниматори и забавни садржаји за најмлађе;
- *Такмичарски делови* – понекад се организују такмичења у кувању, припреми специјалитета или у дегустацијама пића;
- *Презентације и промоције* – локални произвођачи и занатлије представљају свој рад, а манифестација промовише и туризам и културу југа Србије.

7) „Пливање за Часни крст“ – „Богојављење“ и „Пихтијада“. На Богојављење (19. јануар), на градском купалишту се организује једна од најмасовнијих манифестација ове врсте у региону – *пливање за Часни крст*, праћено такмичењем у припреми традиционалног јела *пихтија*. Овај догађај је пример слике богате традиције и заједничког духа, који истовремено привлачи посматраче и учеснике из околине.

8) Планинарска акција „Март на Моричу“. Ова спортско-рекреативна манифестација организује се крајем марта у сарадњи са Планинарским друштвом „Морић“, окупљајући љубитеље природе и активног одмора.

9) Манифестација „Новогодишњи базар“. Ова манифестација/догађај се одржава последње недеље децембра, с циљем да *„улетиа предпразнично расположење“*, као и да пружи простор домаћим произвођачима и креативним ствараоцима за пласман својих производа. Програм обухвата тренутке заједништва, штандове, анимиране садржаје за децу и музички програм.

10) Манифестација „Ускршње радости“. Реч је о манифестацији која се организује уочи најрадоснијег хришћанског празника „Ускрса“.

Аналитичка подела програма из више медија (Jugomodeia, naslovi.net, Medijacentar016) ове више дневне прославе на основу конкретних догађаја говори да манифестацију обележавају следеће активности:

- *Изложбено продајни програм*, обухваа активности у оквиру „Ускршњег базара“ где су изложени и продавани радови деце, предшколаца и ученика, затим креативни радови и предмети у којима су учествовале различите образовне и културне установе;
- *Креативно-едукативне радионице*, укључују различите ликовне и друге креативне радионице, израду ускршњих украса и честитки, активности усмерене на децу предшколског и школског узраста. Ове радионице имају едукативни, васпитни и креативни карактер.
- *Програм за децу и породице*, обједињује позоришне представе за децу, заједничке активности деце, родитеља и васпитача, садржаје намењене породичном дружењу уочи Ускрса. Ово је један од централних делова ове манифестације
- *Музичко-сценски и фолклорни програм* је до сада укључивао наступе дечијих хорова, различите музичке и сценске тачке и учешћа културно-уметничких друштава и локалних ансамбала;

- *Такмичарски програм* је обухватао спортске активности, као и различите активности у организацији спортских установа за различите узрасте
- *Културно-образовни програм* обухвата предавања и различите књижевне програме, презентације културних и историјских тема, различите активности у организацији библиотеке и других културних установа.

Постојеће погодности за развој туризма догађаја у општини Власотинце су:

- 1) **Развијеност већ постојећих манифестација.** Када се ово каже мисли се на већ познату манифестацију „Вински бал“ која се ослања на дугу традицију винарства и виноградарства овог подручја. Реч је о манифестацији која има јак локални идентитет. Ова манифестација је погодна за комбиновање са више туристичких производа а у првом реду ено-гастрономског. Затим, ту су летње културно-забавне манифестације „Власина фест“ (концерти, различити културни програми, догађаји на отвореном). Реч је о манифестацији која у фокусу има млађу популацију и краткорочне посетиоце из региона (суседних општина).
- 2) **Богато културно-историјско наслеђе као основ за планирање одређених догађаја.** Када се ово каже мисли се на „Стару чаршију“, локалне обичаје, занатство, традиционалну архитектуру. Све ово представља основ за планирање различитих етно фестивала, различите сајмове старих заната, културне вечери, као и различите врсте тематских манифестација.
- 3) **Повезаност са руралним окружењем.** Велики број сеоских средина у непосредној близини Власотинца могу бити основ за креирање манифестација, односно догађаја као што су „Дани села“, сабори, бербе грожђа, бербе различитих врста воћа, мед као основ за планирање неких манифестација, различите врсте гастрономских фестивала заснованих на традиционалним специјалитетима (који су раније наведени);

Погодности за развој туризма догађаја:

- *Очуван локални идентитет Власотинца;*
- *Развијеност постојећих манифестација као основа за даљи развој;*
- *Близина већих центара (Лесковац, Ниш, Врање);*
- *Могућност укључивања локалног становништва;*
- *Повезаност са руралним и туризмом хране*

Туризам догађаја/Манифестације представља један од најперспективнијих туристичких производа за општину Власотинце. Основа за овакав став је да се он ослања на локалну традицију, не захтева велике инфраструктурне трошкове, могућност повезивања са другим видовима туризма (у првом реду руралним, и културним туризмом, као и ено-гастрономским туризмом).

6.5.2. РУРАЛНИ ТУРИЗАМ

Светска туристичка организација (*UN Tourism*) рурални туризам дефинише на следећи начин: «рурални туризам представља тип туристичке активности у којој је искуство посетилаца повезано са широким спектром туристичких производа који су углавном везани за активности базиране на природи, пољопривреди, руралном начину живота, локалној култури, риболову и разгледању локалног амбијента.»¹⁴ Ове активности се остварују у руралним подручјима која имају следеће карактеристике:

- *Ниска густина насељености.* Ваља истаћи да постоји ОЕЦД критеријум по коме се сва подручја чија густина насељености не прелази 150 становника на 1 km² и у којима се становништво доминантно бави са пољопривредом, сматра руралним подручјем;
- *Природно окружење, коришћење, земљишта и шуме, пољопривредна производња је доминантан облик привредних активности;*
- *Постоји традиционална социјална структура и начин живота;*

Са тим у вези, када говоримо о руралном туризму у општини Власотинце, треба имати у виду следеће чињенице:

- У општини Власотинце просечна густина насељености износи 108 становника на 1 km²;
- На основу података са последњег пописа (Попис 2022), општина располаже са укупном популацијом од 25.695 становника, и
- Површином од 307,93km² ;
- Сам град Власотинце има 14.924 становника (Попис 2022 године), а највеће рурално насеље је Стајковце које има 1.463 становника.

На основу ових показатеља јасно је да већину подручја општине Власотинце чини доминантно рурално подручје и да рурални туризам представља велику шансу у развоју укупног туризма Општине.

Нише руралног туризма које могу да се развију у општини Власотинце су:

Сеоски и агро туризам. Боравак у сеоским туристичким домаћинствима, сеоским кућама за одмор, собама за издавање, апартманима и у целини гледано свим смештајним капацитетима смештеним у руралним подручјима који морају бити уређени према важећем „Закону о угоститељству“ и пратећим правилницима као и пракси њихове регистрације званичног на порталу „Е-туриста“

Сеоски и агро туризам укључују како боравак у селима, тако и посете пољопривредним газдинствима, конзумирање локалних пољопривредно-прехранбених производа, учешће у различитим врстама сеоских активности, упознавање са локалном традицијом, културом, обичајима, итд.

У оквиру руралног туризма у понуди се могу наћи различите врсте активности у природи као што су: шетње и пешачења у руралним подручјима, различите врсте активног одмора у природи, едукативне радионице везане за одрживи развој туризма у руралним подручјима, конзумирање традиционалних специјалитета и локалних сорти вина, посете локалним манифестацијама.

Као **погодности/предности** које стварају услове за развој руралног туризма у општини Власотинце се могу навести:

¹⁴ UN WTO (2019). UNWTO Definitions. Madrid. Web. link: <https://webunwto.s3.eu-west-1.amazonaws.com/s3fs-public/2019-11/unwto-tourism-definitions.pdf?utm>

Природна подручја која одликује висок географски диверзитет и велика туристичка атрактивност (река Власина, брдско-планинско окружење, вештачко језеро, итд.); **Виноградарство и винарство.** Богата и дуга традиција производње вина, по којој је општина Власотинце надалеко позната и **Културно-историјско наслеђе.**

Недостаци:

- Лоша и неразвијена сеоска инфраструктура;
- Мањак смештајних капацитета у руралном туризму;
- Промоција руралног туризма Власотинца за сада није довољно развијена;
- Недовољна сарадња јавног са приватним сектором на искориштавању могућности за интензивирање развоја руралног туризма.

За сада постоји неколико смештајних капацитета у руралном туризму али већина њих још увек није категорисана.

У будуће би требало интензивно радити на повећању смештајних капацитета у функцији стварања материјалне базе за развој овог туристичког производа, али и на креирању атрактивне туристичке понуде и интерактивних садржаја за туристе, који би остајали дуже на овој дестинацији.

6.5.3. КУЛТУРНИ ТУРИЗАМ СА НИШАМА – КУЛТУРНЕ РУТЕ И ВЕРСКИ ТУРИЗАМ

Културни туризам се заснива на посети дестинацији ради интересовања за културно-историјско наслеђе, традицију, обичаје, уметност и у целини гледано, начин живота локалне заједнице. Овај вид туризма је заснован на очувању локалног идентитета, одрживом развоју и економском јачању малих туристичких дестинација у које спада и општина Власотинце.

Као предности које општина Власотинце има за развој овог вида туризма се могу навести:

- **Јединствена локална култура и историја.** Општина Власотинце има историјску вредност која није широко позната на туристичком тржишту. Власотинце располаже одговарајућим културно-историјским и традиционалним ресурсима који представљају добру основу за развој овог вида туризма. Они су већ детаљно презентовани у овом документу у поглављу – Анализа постојећег стања развоја туризма општине Власотинце.
- **Локални догађаји као атракције.** У првом реду манифестације повезане са вином, народном културом и обичајима, фестивали могу представљати средство за додатно анимирање туристичке тражње.

Као један од главних недостатака за развој овог туристичког производа се може навести недостатак одговарајуће водичке службе који би туристе упознали са културним материјалним и нематеријалним наслеђем Власотинца. Један од главних разлога су ограничени финансијски ресурси.

Као препоруке за будући развој овог туристичког производа се могу навести:

- 1) **Инвентаризација културних ресурса.** Системски попис свих културних и историјских атрактивности на подручју Општине. По могућству дигитализовати пописану грађу.
- 2) **Улагање у инфраструктуру.** Подразумева постављање туристичке сигнализације која би упућивала туристе на овакве садржаје, у вишој фази **развоја туризма** формирати одговарајуће информативне пунктове, рад туристичких водича на терену.

- 3) **Промоција културно-историјских атрактивности преко дигиталних канала.**
Креација у свим савременим средствима промоционог микса (видео материјали, веб странице, друштвене мреже), као и повезивање са туристичким платформама.
- 4) **Сарадња са околним дестинацијама/општинама у циљу креирања заједничких културних рута као интегрисаног туристичког производа**

У табели 13 дат је предлог једне од могућих локалних културно-историјских-стаза као нише туристичког производа културни туризам која би могла да се организује у општини Власотинце.¹⁵

Табела 07. Предлог културно-историјских рута/итинерера који би могли да буду у сталној туристичкој понуди у Власотинцу.

Р.бр.	Назив локације/ знаменитости	Кратак опис	Време посете
1.	Обилазак „Старе чаршије“	Посета оригиналној старој чаршији насталој у другој половини XIX. Века, са очуваним аутентичним изгледом традиционалне варошке архитектуре.	45 min – 1 h
2.	Црква „Силаска Св. Духа на Апостоле“.	Православна црква настала у периоду 1855-1858 године са заштићеним статусом културног добра, значајна за локалну историју, веру и традицију.	30 – 45 min.
3.	Спомен парк на „Старом гробљу“	Меморијални простор који обележава локалну историју, укључујући успомене из НОБ и ратова који су се одвијали у XX веку.	30 – 45 min.
4.	Спомен парк поред реке Власине	Спомен комплекс поред реке, важан за сећање на историјске догађаје и жртве ратова.	30 min
5.	Споменик ратницима Балканских и Првог светскт рата	Историјски споменик у центру дело архитекте Николаја Крастова, посвећен палим борцима.	20 – 30 min.
6.	Посета „Гигиној кући“, Библиотека Десанка Максимовић	Историјски објекат садашње библиотеке, са изложбеним простором локалне историје и културе.	45 – 1 h.
7.	Млин „Поповића“	Аутентичан млин из XIX века, пример индустријске архитектуре прошлости.	30 min.
8.	Народни дом тзв. „Соколски дом“	Зграда са почетка XX века, значајна за локалну културу и јавни живот.	30 min.
9.	Турска кула и завичајни музеј старе српске графике	Остатак турске градске куле, у оквиру које се налази музеј са графичким материјалима из XIV – XIX века.	1 h
10.	Палата „Милана Влачића“.	Историјска палата која сведочи о развоју града у каснијем периоду XIX и током XX века.	30 – 45 min.

Извор: ТО Власотинце, Обрада: аутори и стручни тим

Напомена: У зависности од броја туриста и временских прилика, ова рута/итинерер под радним називом „Стазама старог Власотинца“ би се кроз пешачку едукативну шетњу могла одвијати и у неколико дана.

¹⁵ Туристичка организација Власотинца већ има једну организовану руту „Стазама градитељског наслеђа“

Важно је истаћи да ТОВ већ има пешачку културно-историјску руту/стазу за шетњу „Стазама старог градитељства“, коју промовише у својим материјалима. **Стазама градитељског наслеђа је** пешачка рута која омогућава туристима/посетиоцима да кроз шетњу и причу упознају богату историју и архитектонске споменике Власотинца. Рута је представља идеалан избор за све који желе да се упознају са традицијом и „духом вароши“ Власотица. Почетак руте је „**Чесма четири лава**“ на којој се туристи могу упознати са историјом Власотинца, јер је ту споменик посвећен палим борцима у периоду 1809-1918 године. Чесму је пројектовао руски архитекта Николај Красанов. Затим се током шетње туристи упознају са „**Старом чаршијом**“ која представља традиционално старо градско језгро Власотинца настало у 19 веку, а које је успело да сачува дух 19 и 20 века. „**Турска кула**“ је једини објекат из турског периода који је сачувао свој првобитни изглед. „**Гигина кућа – градска библиотека**“ која представља пример народне архитектуре у којој се чува традиција читања књига. „**Поповића млин**“ који је саграђен крајем 19 века и сведочи о важности водених млинова за живот и привреду Власотинца тог доба. „**Соколски дом**“ је објекат са почетка 20 века, који је био центар друштвених активности и симбол развоја културног живота Власотинца. „**Палата Милана Валчића**“ је пример богатих кућа које су припадале локалним угледним људима и сведочанство су о друштвеном и архитектонском развоју Власотинца. Значај ове руте је у томе што пружа увид у културно-историјске споменике тј. Антропогено наслеђе Власотинца. Кроз пешачку „туру/руту“ се разоткрива прича о економском, друштвеном и културном развоју Власотинца и интенција је на очувању локалне амбијенталности и идентитета.

6.5.4. ВЕРСКИ ТУРИЗАМ

Као ниша туристичког производа културног туризма, верски туризам се још назива и религијски. Реч је о туризму у коме људи путују до места које има верско, духовно, културно-историјско значење. То обухвата: посете верским објектима, учешће у различитим верским догађајима. (литургије, различити празнични догађаји, и сл.), као могућност спајања верских и културних садржаја. Ово би могло да укључује туре обилазака различитих верских знаменитости и сл. Ходочашћа су посебна ниша културног туризма повезана са мотивом путовања који је поклонишког карактера.

Оно шта би верски туризам у општини Власотинце укључивао је:

- 1) *Идентификација и промоција верских објеката* на територији Општине;
- 2) *Креирање тематских тура* (религијске, културно-историјске, умрежене са другим видовима туризма);
- 3) *Организација догађаја*. Укључује обележавање локалних верских празника као одговарајућих туристичких садржаја;
- 4) *Промоција*. Данас постоји велика лепеза класичних и савремених ИТ, односно дигиталних канала на који може да се промовише туристичка дестинација и ови њени садржаји.

Као **погодности** односно **потенцијали** који стоје на располагању општини Власотинце за развој овог вида туризма су:

- Постојећи верски објекти (Црква Соштествија Св. Духа, Црква Успенија Пресвете Богородице, Црква Сабора Св. Архангела Гаврила, итд.);

- Културно-историјски контекст који може представљати посебан сегмент тражње овог вида туризма;
- Близина различитих атрактивности (природних, друштвених) који се могу комбиновати са верским туризмом.

Као **ограничења у развоју** овог вида туризма:

- Не постојање развијених специјализованих верских туристичких програма;
- Недостатак промоционих активности;
- Не развијена инфраструктура.

6.5.5. ТУРИЗАМ СПЕЦИЈАЛНИХ ИНТЕРЕСА СА НИШАМА ОВОГ ПРОИЗВОДА

Туризам специјалних интереса (*Tourism of Special Interests – TSI*) полази од мотива туристе. *Основне карактеристике:*

- 1) Лични интерес туристе је главни мотиватор за посету некој туристичкој дестинацији;
- 2) Овај интерес је унапред дефинисан.
- 3) Реч је о туризму малог обима и ниског интензитета;
- 4) Туристи су активни учесници;
- 5) Често је у пракси повезан са одрживим туризмом.

Општина Власотинце има велико и живописно рурално подручје које може бити предмет специјалних интереса одређених сегмената туристичке тражње. У ту сврху може се развити специјализована инфраструктура за овај сегмент туристичке тражње, односно за тзв. *«циљне туристе»*. Такође, важно је нагласити да у селу Шишава се налази мотокрос стаза *«Језеро»*. Реч је о стази *«Мотокрос тима Власотинца»*. Стаза је предвиђена за: *«motocorss»*, *«endurocorss»*, *«hard enduro»*. По уређености за поменуте намене, ова стаза је друга у Републици Србији, одмах иза стазе *„Глобаре“* у Крушевцу. Важан податак је и то да је на овој стази 2009 године одржано државно првенство југоисточне Европе у мотокросу (*«Motocorss»*),¹⁶.

Такође, у Власотинцу постоје трасиране следеће бициклистичке и пешачке руте/стазе:

Бициклистичке руте:

У околини Власотинца постоје и планински развијени или коришћени бициклистички правци:

- **„Мали маратон Власотинце“**. Реч је о бициклистичкој рути од 32 km. Реч је о популарној бициклистичкој рути за тзв. „рекреативце“ тура, која пролази кроз околна села и брдске пределе.
- **Локална рута „Власотинце – Дандиче“**. Ради се о краткој бициклистичкој траси од приближно 2,3 km. Уобичајено се користи за дневне вожње и локални бициклистички туринг.
- **Транс – европске бициклистичке руте „Euro-Velo“**. Мада директно не пролази кроз само Власотинце, европске дуге бициклистичке руте попут *„Euro-Velo“* 6, 11 и 13, омогућавају повезивање са националним бициклистичким правцима што нуди могућност за повезивање дуготрајних тура са локалним правцима у околини.

¹⁶ <https://motosavezsrbiye.org.rs/sezona-krece-iz-vlasotinaca/> ; <https://www.youtube.com/watch?v=tL58rsG0qqw>

Пешачке руте:

- **Е7 рута** – Европски пешачки пут на велике удаљености (*European long-distance path*). Ову руту препоручује „European Ramblers Association – ERA“. Реч је о евроској стази која је дуга укупно 6.460 km која повезује Западну Европу (Португалију, Француску, Италију, Словенију, Мађарску, Србију). У Републици Србији ова рута је дуга око 2.113 km и иде у правцу од северне границе Бачки Виногради преко бројних регија и градова, као што су Ниш и Власотинце, и иде до јужне границе близу манастира Прохор Пчински. Реч је о стази која се реализује са пуно пешачења, без моторних возила. Циљ је упознавање са локалном природом и атракцијама. Ову стазу обично користе планинари и љубитељи дугог пешачења.. У Србији развој и маркација деоница је у надлежности Планинарског савеза.
- **Стазама градитељског наслеђа**. Пешачка рута која омогућава туристима/посетиоцима да кроз шетњу и причу упознају богату историју и архитектонске споменике Власотинца. Рута је представља идеалан избор за све који желе да се упознају са традицијом и „духом вароши“ Власотинца.

Слика. 27. Пешачка рута „Стазама градитељског наслеђа“

Извор: ТО Власотинце.

Пешачке стазе здравља

- **Стаза здравља „Пукли Камен – Чаробна Долина“** је лоцирана уз корито реке Власине. Одликује се великом атрактивношћу и живописним природним пејсажом. Лако је доступна. Почетак стазе је код „**Старог Гробља**“ и наставља се поред локално познатог купалишта „**Пукли Камен**“, где се може направити стајалиште за кратку паузу и даље наставити до излетишта „**Чаробна Долина**“. „**Пукли камен**“ има потенцијал да се направи као излетиште, јер постоји простор за монтажу дрвеног мобилијара и осталих пратећих садржаја. У близини „**Пуклог камена**“ се налази кафе ресторан „**Наша Власина**“ које је једно од омиљених одморишта у летњим месецима, карактеристично по живописном природном амбијенту. У плану је да се поред реке изгради и камп насеље. На крају стазе је „**Чаробна долина**“ познато излетиште Власотинчана о коме је било речи.

- Породична стаза „**Мали кораџи**“ укупне дужине 4 km са успоном од 420 m н.в. Стаза је лоцирана на падинама изнад градског језгра. Карактеристика стазе је да пролази кроз Власотиначко виногорје и воћарски крај. Стаза је благог нагиба и осунчана је. Постоји прича да је стазу осмислила трудница, тако да је користе углавном труднице и мајке са малом децом. У плану је проширење ове стазе до „**Старог излетишта**“ у селу Орашје. До села се иначе може доћи из три правца, а један од њих је управо и овај.

Винска пешачка стаза „Стаза вина“.

- Укупна дужина стазе је 9 km. Стаза обухвата правац између два села Дадинце и Козара. Подручје је познато по гајењу винове лозе и производњи вина. Стаза на почетку пролази кроз село Дадинце у коме се може посетити стара воденица која је саграђена још у време турске владавине. У селу се налази родна кућа посвећена предратном политичару Драгиши Цветковићу који је био последњи председник Владе Краљевине Југославије. У наставку стаза се спушта ка селу Козаре у којима је могућа посета винским подрумима у којима се могу пробати вина од аутохтоних сорти грождја и конзумирати домаћи гастрономски специјалитети. У селу се налази и црква „**Св. Николе**“. Стаза наставља уз Козарачку реку, која се у горњем току још зове и Рупска. Овај део стазе одликује живописан природни амбијент.

У табели 20 дат је предлог неке од потенцијално могуће туристичке понуде која може представљати предлог за развој туристичког производа специјалних интереса.

Табела 8. Предлог неких од потенцијално могућих врста туристичке понуде која може представљати предмет посебних интереса у општини Власотинце.

Врста активности	Шта укључује	Постојећи услови у Власотинцу	Шта је потребно да се уради
GPS hiking tours (пешачке туре)	- Маркиране пешачке стазе - GPS навигација, - Вођене или самосталне туре	- Брдско-планински терен, - Распрострањено рурално подручје; - Очуван еко систем	- Уредити стазе, обележити их, - Урадити GPS мапе - Поставити инфо-табле - Обучити локалне водиче
Планинарење	- Пешачења у природи различите тежине, - Видиковци, - Излетишта	Богат и живописан брдско-планински рељеф погодан за рекреацију	- Формализација стаза, одморишта; - Промоција планинарских рута.
Слободно пењање (free climbing)	Пењање по природним стенама	Богат и живописан брдско-планински рељеф погодан за рекреацију	- Безбедносна процена, - Уређење сектора, - Сарадња са спортским клубовима
Фото сафари	Фотографисање флоре и фауне, живописних пејсажа, села, итд.	Богат и живописно рурално подручје	- Дефинисати фото локације; - Одредити тематске руте; - Промоција на друштвеним мрежама
Бициклистичке туре	- Планински и рекреативни бициклизам, - Руралне руте;	- Локални путеви, - Мањи саобраћај, - Богат природни амбијент	- Означити руте, - Сервисне тачке, - Креирати мапе и сигнализацију

Motocross/ off – road tours	Вожња моторима по не асфалтираним путевима	- Брдски терени - Шумски путеви	- Безбедносно процене - Одредити зоне - Регулисати ниво буке - Организација контролисаних тура
Авантуристички програми тзв. пеживљавања у природи	- Оријентација природи (<i>orientieering</i>); - Вештине припремања хране у природи; - Вештине припремања смештаја у природи, итд.	Богато и живописно рурално подручје на читавај територији општине	- Стручни инструктори - Процена безбедносних стандарда; - Формирање горске службе спашавања у случају незгода и сл.

Извор: ТО Власотинце, обрада: аутори и стручни тим.

6.5.5.1. СПОРТСКО-РЕКРЕАТИВНИ ТУРАЗАМ КАО НИША ТУРИЗМА СПЕЦИЈАЛНИХ ИНТЕРЕСА

Главни мотив ове нише туризма специјалних интереса је путовање ради учешћа у спортско-рекреативним активностима или боравак у дестинацији због могућности да се бави спортом, рекреацијом ван места сталног боравака тзв. Емитивног тржишта. Спорт и рекреација су основ и главни мотив путовања.

Основне карактеристике ове нише туризма су:

- 1) **Активно учешће туриста** – у смислу бављења различитим спортским и рекреативним активностима. У том смислу важна је изградња одговарајуће пратеће инфраструктуре;
- 2) **Разноврсне активности** – у непосредном градском језгру Власотинца, могуће је организовати велик број различитих спортских и рекреативних активности ван града у руралном амбијенту;
- 3) **Постојање квалитетне спортске инфраструктуре.** Укључује изградњу:
 - различитих терена (фудбал, кошарка, одбојка, рукомет итд.),
 - затим изградња тј. Уређење различитих стаза као што су на пример:
 - стазе здравља,
 - „GPS hiking roads“ реч је о врло популарној ниши туризма у коме се туристи крећу/пешаче по некој од уређених стаза навођени GPS-ом, са стајлаиштима са којих се пружа леп поглед на пејзаж или неки од културно-историјских вредности општине.
 - Бициклистичке стазе; итд.
- 4) **Економски утицај** – понуда у оквиру ове нише туризам специјалних интереса може позитивно утицати на продужетак сезоне, повећати туристичку потрошњу (у угоститељским објектима смештајног и ресторанског типа, допринети развоју трговине, итд.);

Као погодности ове нише туризма специјалних интереса у општини Власотинце се могу навести:

- Постојање инфраструктуре у самом градском језгру Власотинца (различити терени за мали фудбал, кошарку, одбојку, рукомет, тенис и сл.);

Као услови за развој овог вида туризма се могу навести:

- 1) Улагања у изградњу нове и адаптацију постојеће спортске и рекреативне инфраструктуре;
- 2) Улагања у постојеће и изградњу нових угоститељских капацитета смештајног типа намењених туристима заинтересованим за ову туристичку понуду
- 3) Сарадња са спортским и другим организацијама и савезима како би се привукла потенцијална туристичка тражња.

6.5.5.2. ЛОВНИ И РИБОЛОВНИ ТУРИЗАМ КАО НИШЕ ТУРИЗМА СПЕЦИЈАЛНИХ ИНТЕРЕСОВАЊА

Главни мотив путовања код ловног туризма је боравак у некој туристичкој дестинацији где се организује лов у неком тачно одређеном ловишту. Овај вид туризма укључује:

- 1) Долазак туриста у дестинацију. Упознавање са ловиштем и капацитетима, односно са врстама дивљачи које се могу ловити у сврху туристичког лова;
- 2) Активности као што су посматрање, фотографисање и учествовање у лову;
- 3) Боравак у здравом природном окружењу ради рекреације;
- 4) Различите врсте услуга као што су смештајне, услуге исхране, транспорта, рекреације и дружења након лов итд.

У општини Власотинце постоји Ловачко удружење (ЛУ) «*Богиша Поповић – Гиша*». Тренутно (децембар 2025 године) оно броји укупно 598 чланова. У ловишту се налази углавном ситна дивљч, и то: фазани, препелице, јаребице, дивље патке, као и нешто крупније дивљачи од који треба споменути лисицу, срну, шакала и дивље свиње.

Постоји утврђена ловна сезона и то:

- на срндаћа од 20.04 – 01.09.
- на зеца 30.09 – 31.01.
- на фазана 15.10. – 15.11.
- на дивљу патку од 18.08.
- на шакале током целе године.
- на дивљу свињу од 01.08 до 31.12.
- на лисицу током целе године.

Ловачко удружење располаже са ловачким домом још од 1974 године. Дом је реновиран 2024 године. У дому се налази смештајни капацитет са 20 лежајева, гостинска соба и кухиња. ЛУ «*Богиша Поповић – Гиша*» има развијену сарадњу са свим ловачким удружењима у Републици Србији. Нарочито се организују тзв. Ловачка гостовања са суседним општинама. До сада је од комерцијалног лова био развијен једино лов на фазана.

Организација ловног туризма представља осетљив и захтеван посао, јер подразумева строго придржавање правила понашања и поштовање важеће законске регулативе, како за домаће, тако и за стране кориснике ловишта. Да би се овај природни ресурс адекватно користио, држава, али и општина Власотинце, имају обавезу да уреде питања као што су прелазак државне границе за иностране ловце туристе, превоз до ловишта, обезбеђивање дозвола за оружје и муницију, као и дозвола за изношење одстрелене дивљачи из ловишта, итд.

Потребна су улагања у уређење ловишта, у развој објеката смештајног и угоститељског типа. Такође, неопходна су улагања у ангажовање стручних водича и креирање комплетних туристичких програма који обухватају све активности за овај вид туризма.

Такође, потребно је израдити и јасан ценовник за дивљач, а туристичке агенције које би се бавиле овим видом туризма морају поседовати и одговарајућу лиценцу и у своје аранжмане укључити те ценовнике за све типове дивљачи за које је дозвољен одстрел.

Као један од проблема је и нерешена законска регулатива, јер ловачка удружења по постојећем закону су удружења грађана, чиме заправо она немају карактер привредних субјеката. На овај начин њихово пословање је видно отежано, а економски ефекти које могу да остваре су знатно мањи од оних који би заправо могли да буду. У том контексту потребно је изградити и одговарајућу правну регулативу, која би регулисала ову делатност са могућим власницима ловишта (државним и/или приватним).

Један од облика туристичког аранжмана који је до сада имао праксу од овог ЛУ је дресура паса, а туристи су били из Италије и из Грчке.

Риболов представља вид туристичке активности у којој посетиоци долазе у неку дестинацију управо због могућности рекреативног или спортског риболова.

Он обухвата боравак уз природне површине, организовање риболовачке дозволе, коришћење локалне инфраструктуре и услуге домаћина и/или водича.

У општини Власотинце кроз коју протиче река Власина са околним водотоцима, постоје значајни потенцијали за развој ове нише туризам специјалних интереса. Поред реке Власине у самом граду Власотинцу постоји вештачко језеро које допуњује понуду слатководних активности у оквиру туристичке понуде Општине.

Осим природних потенцијала, риболов у Власотинцу има добре услове за организацију кроз постојећа риболовачка удружења и асоцијације:

- Удружење спортских риболоваца „Ветерница 1954“ је један од активних спортско-риболовачких удружења које делује на подручју око Лесковца и околних терена, укључујући и реку Власину и њене притоке. Ово удружење организује активности везане за спортски риболов, подршку рибочувара, као и издавање риболовачких дозвола у оквиру свог деловања, а активно ради на управљању и заштити рибљег фонда.
- Општинска организација спортских риболоваца „Власина“ је локална организација у Власотинцу која окупља риболовце и ради на развоју спортског риболова на локалним водама, укључујући и активности усмерене на очување и унапређење рибљег фонда. Ова организација број више од 200 чланова у свим категоријама од пионира, јуниора, жена, сениора, све до ветерана.

У пракси, риболовачке организације у околини Власотинца обезбеђују:

- Издавање дневних, вишедневних и годишњих риболовачких дозвола за рекреативни риболов;
- Организовање риболовачких догађаја и такмичења;
- Активности на очувању и заштити водених еко-система и рибљег фонда;
- Повезивање чланова и посетилаца у спортске и рекреативне риболовачке програме.

Инфраструктура која подржава развој риболова у Власотинцу обухвата:

- Природне водене површине. Река Власина и околне притоке пружају природне стазе за погодан и слободан риболов и различите врсте риболовачких активности;
- Локална риболовачка удружења, као што је „Ветерница 1954“ и организација „Власина“, обезбеђују структуру, дозволе и активности подстицаја.

- Информационо-организациони садржаји. ТО Власотинца и удружења риболоваца могу пружати информације туристима о могућим уређеним локацијама, правилима, режимима риболова и начинима како легално и на одржив начин уживати у риболову.

Како би се развила ова ниша туризма специјалних интереса, неопходно је:

- 1) **Извршити интеграцију у ширу туристичку понуду општине Власотинца.** То практично подразумева укључивање риболова у званичне туристичке пакете. На овај начин се могу додатно привући нови посетиоци заинтересовани за рекреацију и боравак у природи, заинтересовани за активан одмор.
- 2) **Развој инфраструктуре уз реку и уз језеро.** Уређење риболовачких стаза, прилаза води, места за камповање и одмор могу побољшати доживљај и продужити боравак туриста;
- 3) **Одржавање манифестација и различитих такмичења за риболовце.** Регулари риболовачки догађаји, такмичења и фестивали који су повезани са спортским риболовом могу помоћи у промоцији дестинације, како на регионалном, тако и на националном нивоу.
- 4) **Едукација и сарадња.** Сарадња локалних риболовачких удружења, општине и тур-оператора у погледу заштите еко-система и едукације посетилаца може допринети одрживом развоју .
- 5) **Промоција природних ресурса.** Истовремено истичући природне лепоте, културу и историју Власотинца, риболовни туризам може постати важан сегмент локалне креативне економије.

6.5.5.3. ЕНО-ГАСТРОНОМСКИ ТУРИЗАМ

Реч је о туристичком производу, где је главни мотив путовања упознавање са виноградарским подручјем, производњом вина, дегустацијама, винским манифестацијама, културом живљења која је повезана са вином. Дакле, мотив није само путовање ради конзумације вина и хране (њихове дегустације), већ и укупан доживљај туристичке дестинације, њене локалне традиције, гастрономије, локалних природних и друштвених атракција и уопште целокупног живота виноградарског региона. Фокус је на специфичној теми – вину, винским културама и локалној традицији.

Вински туризам (ено туризам) укључује организоване дегустације, посете винаријама и подрумима вина, организоване винске руте, фестивале вина, различите врсте едукативних радионица, конекцију дегустације вина са дегустацијом локалних гастрономских специјалитета, учествовање у берби, учествовање у локалним манифестацијама. Акценат је на персонализованом аутентичном искуству које доживљавају туристи током боравка у дестинацији. Овај вид туризма доприноси развоју целе дестинације, јер се приходи не остварују само на основу продаје вина, већ и од свих пратећих трошкова које туристи имају током боравка.

Међутим, овде треба посебно истаћи да тренутно у општини Власотинца не постоји ни једна регистрована винарија, већ је реч о пољопривредним газдинствима која преносе своју традицију прављења вина „са колена на колено“. Власотинце јесте од почетка двадесетог века, све до осамдесетих година било значајан произвођач вина, која су се продавала широм бивше државе (Југославије). Реч је о винима „Ружица“, „Пламенка“ и „Гром“. Међутим, ова вина се не производе од када је са радом престало предузеће „Подруми“ почетком 90-их година. Тренутно, реч је првенствено о традицији бављења виноградарством. Такође, ваља истаћи да су друге регије у Републици Србији у овом сегменту далеко више уложиле у свој развој и превазишле ниво који има општина Власотинце.

Позиционирање Власотинца на домаћем туристичком тржишту може да се побољша креирањем имиџа Власотинца као дестинације за љубитеље вина који траже, одговарајућу „локалну причу“, директан контакт са произвођачима, породичним винаријама (уколико се улаже у њихов развој и уколико се препозна интерес за то), на традицији и искуству које није уско комерцијализовано. Реч је, дакле, о споју традиције, гастрономије, природних и друштвених атрактивности дестинације.

Винске дегустације могу бити и део корпоративних догађаја, тим билдинга („*team building*“) програма или мањих пословних скупова (*butique MICE tourism*), који би се као комплементарни туристички производ вио тек након треће године од почетка имплементације овог документа. На овај начин се продужава боравак туриста у повећава туристичка потрошња, односно остварују се већи приходи од туризма.

Како би Власотинце у потпуности искористило своје потенцијале за развој овог туристичког производа потребно је да се системски ради на умрежавању локалних виноградара и винарија, креирању јасно означених винских рута, унапређењу туристичке инфраструктуре и већим улагањима у промотивне активности, како на домаћем, тако и на међународном туристичком тржишту.

Када је реч о гастрономском или кулинарском туризму, главни или један од главних мотива за путовање је храна. Првенствени мотив посете некој дестинацији је конзумирање неких од локалних специјалитета, упознавање са традиционалном кухињом, начин припремања хране, као и културом и обичајима који су повезани са припремом, конзумирањем и исхраном.

Гастро туризам поред конзумирања хране подразумева још и:

- Посете домаћинствима и етно-кућама;
- Учешће на гастрономским манифестацијама;
- Дегустирање локалних производа (пољопривредних, прехранбених и сл.);
- Упознавање са традиционалним начинима производње хране и пића.

Основне карактеристике су:

- **Аутентичност.** Заснива се на локалним традиционалним јелима и намирницама.
- **Повезаност са културом и традицијом.** Храна представља део културног идентитета туристичке дестинације;
- **Локално порекло намирница.** Нагласак је на домаћим производима и сезонској храни;
- **Искуствени карактер.** Поред конзумирања хране, туристи могу да учествују у њеној припреми и да се упознају са локалним обичајима;
- **Одрживост.** Подстиче се развој локалне пољопривреде и малих произвођача.
- **Манифестације и догађаји.** Различити фестивали хране, сајмови и гастрономске вечери.

Гастрономски потенцијали општине Власотинце:

- 1) **Традиционална кухиња југоистока Србије.** Власотиначки крај одликује се богатом кухињом, која укључује јела од поврћа, меса, млечних производа и теста. Јела се припремају на традиционалан начин.
- 2) **Развијена пољоприведа и домаћи производи.** Општина Власотинце позната је по:
 - Виноградарству и производњи вина;
 - Гајењу воћа и поврћа;
 - Домаћим прерађевинама (сиреви, зимница, ракије).

3) Уз конзумирање локалних специјалитета као неминован садржај иде и конзумација вина.

Као неки од специјалитета који су карактеристични за југоисток Србије се могу навести:

- *Белмуж.* Традиционално јело југоисточне Србије које се припрема од младог несољеног сира и кукурузног брашна. Символ је пастирске и сточарске традиције региона југа Србије. Уколико би се развио овај вид туризма могао би да се пронађе неки понуђач који би нашао економски интерес за производњу ове намирнице.
- *Проја и качамак.* Реч је о традиционалним јелима која се припремају од кукурузног брашна уз које се обично служе млечни производи (сир, кајмак, кисело млеко итд.).
- *Јела од паприке.* Паприка представља симбол југоисточне Србије и једну од најважнијих намирница. Специјалитети као што су пуњене паприке, печене паприке, паприке у павлаци, традиционални начин припреме паприке за зимницу (ајвар, печена паприка у тегли, итд.);
- *Сарма од киселог купуса.* Иако је присутна у целој Србији у југоисточној Србији се припрема са мање меса и више пиринча, што је традиционални начин карактеристичан за ово подручје.
- *Јагњеће и свињско месо испод сача.* Овај начин се још назива и припрема „испод вршника“ посебно се припрема за празнике и славе.
- *Домаћи сир и кисело млеко.* Нарочито овчији и крављи сир имају значајну улогу у исхрани становништва Власотинца.
- *Домаћа ракија.* Србија генерално може да се похвали са великим асортиманом различитих ракија. Власотинце са ракијом од шљиве, крушке и грозђа. Оне представљају неизоставни део понуде југоистока Србије.

Наведено–представља само неке од јела која би требало да се нађу у понуди, нарочито интересантним за иностране туристе јер су специфична за ово подручје. Локални специјалитети представљају посебан искуствени доживљај. Нарочито је важно да људи који долазе са мотивом конзумирања хране чују и неку локалну причу о традицији, начину припремања специјалитета који им се нуди. Уз локални амбијент и локалну музику могу представљати посебан доживљај за туристе који долазе у дестинацију.

Предлог за једну такву организовану туру која би се нашла у понуди у ТО Власотинце током целе године дата је у табели 09.

Табела 09. Пример гастро-туре специфичне за туристичку дестинацију Власотинце.

Долазак и упознавање са Власотинцем	- Долазак у Власотинце; - Кратко упознавање са историјом града и Општине, са традицијом виноградарства; - Шетња центром града и поред реке Власине Циљ: Упознавање са културом и начином живота локалне заједнице.
Доручак у етно-домаћинству	- Домаћа проја - Белмуж или качамак; - Домаћи сир, кајмак и/или кисело млеко - Сезонско поврће. Циљ: Аутентично искуство домаће сеоске кухиње
Посета виноградима и локалној винарији	- Обилазак винограда - Упознавање са традицијом производње вина - Дегустација власотиначких вина - Нека од локалних приче везаних за вино. Циљ: Повезивање гастрономије и локалног идентитета
Традиционални ручак	- Пита са домаћим корицама; - Пуњене паприке или сарма; - Месо испод сача (јагњеће или свињско); - Салата од сезонског поврћа. Циљ: Упознавање са главним јелима у дестинацији Власотинце.
Радионица припреме традиционалне хране	- Припрема проје или пите; - Приче о обичајима везаним за храну, - Учествовање туриста у припреми јела/специјалитета. Циљ: Искуствени део туре. Туристи постају учесници, а не само посматрачи
Дегустација домаћих производа	- Сиреви, кајмак; - Зимница (печена паприка, ајвар, пинђур и сл); - Домаћи сокови, џем, слатко и сл. Циљ: Могућност куповине локалних производа.
Завршетак туре	- Одмор у природном амбијенту (неком од излетишта) уз Васину на пример. - Размена утисака.

Извор: Обрада аутора.

Ово је пример једне од могућих *гастро тура*. Значај једне овакве туре за Власотинце:

- Подстиче се развој локалне пољопривреде;
- Чува се традиционална кухиња и обичаји овог краја;
- Обогаћује се туристичка понуда општине;
- Може се комбиновати са културним туризмом.

Најоптималнији начин за развој ено-гастрономског туризма у смислу интегрисане туристичке понуде је креирање локалне ено-гастрономске руте/стазе „**Власотиначка авантура**“ са могућношћу дегустације хране и пића и радионицама кувања типичних гастрономских специјалитета Власотинца, као и посетом малих винарија са пробама вина.

6.5.6. ТРАНЗИТНИ ТУРИЗАМ

Транзитни туризам представља вид туризма у коме туристи се налазе на пропутовању и приликом пролазака кроз одређену дестинацију или поред ње, желе да се задрже како би се одморили, освежили, преноћили или у којој би користили неке од услуга ресторанског типа. Основна карактеристика је да туристичка дестинација не представља примарни циљ путовања, већ је успутна станица на пропутовању.

Општина Власотинце има добре предуслове за развој овог вида туризма. Они се огледају у:

- Повољном географском положају (близина граница са Северном Македонијом и Бугарском);
- Близини Европског Коридора X (ауто-пут Е-75);
- Близина већих градова, Ниша, Лесковца, Врања.

Као недостаци за развој овог вида туризма се могу навести:

- Не развијена смештајна понуда, односно не развијеност транзитних смештајних капацитета (мотела, хостела, одморишта, и сл.);
- Не развијени туристички информативни пунктови, итд.

Са одговарајућим улагањима, транзитни туризам може представљати добру основу за даљи развој туристичке основе. Како би се ово догодило неопходно је:

- 1) Развити одговарајућу путну и туристичку сигнализацију;
- 2) Урадити уређење одморишта;
- 3) Континуирано радити на промоцији локалних природних и друштвених атрактивности, а у првом реду гастрономије, винарства;
- 4) Повезивање транзитног са осталим перспективним видовима туризма у циљу унапређења туристичке понуде.

6.5.7. ТУРИСТИЧКА ПОНУДА НАМЕЊЕНА ИЗЛЕТНИЦИМА

Излете одликује краткотрајни боравак у дестинацији, без ноћења. Најчешће подразумева једнодневна путовања ради одмора, рекреације, боравак у природи, културних активности или едукације. Најчешће се развија у дестинацијама које су лоциране поред већих урбаних центара. У случају општине Власотинце то би били градови Ниш, Лесковац и Врање.

Табела 10. Најзначајнији излетнички локалитети у општини Власотинце.

ИЗЛЕТНИЧКИ ЛОКАЛИТЕТ	ОСНОВНЕ КАРАКТЕРИСТИКЕ	ТУРИСТИЧКИ ЗНАЧАЈ
Река Власина са приобаљем	Природно окружење са шетаљштима и зеленим површинама	Спортско – рекреативни садржаји, купање и излети, шетње итд.
Вештачко језеро у центру	Урбано излетиште у самом центру које се у летњим месецима користи и као купалиште	Спортско – рекреативни садржаји, купање и излети шетње итд.
„Чаробна долина“	Уређено излетиште у природном окружењу	Излети, боравак у природи, пикници и сл.
Планина Чемерник	Шумовито планинско подручје	Планинарење, рекреација туризам специфичних интересовања.
Сува планина	Планински масив са богатом флором и фауном	Планинарење, рекреација туризам специфичних интересовања.

Извор: Обрада аутора.

Излетишта као што је „Чаробна долина“ представљају уређене природне просторе намењене бораваку посетилаца и организовању излета и различитих спортско-рекреативних активности. Такође, важно је напоменути и близину Власинског језера које представља једну од најзначајнијих туристичких дестинација југоисточне Србије, а које додатно повећава туристички потенцијал општине Власотинца као полазне тачке за развој излетничког туризма. Поред природних локалитета, значајну улогу у привлачењу туриста и излетника имају и бројне манифестације које се одвијају током читаве године, а које додатно повећавају туристичку атрактивност Власотинца као дестинације.

7. ВИЗИЈА, МИСИЈА И РАЗВОЈНИ ЦИЉЕВИ ТУРИЗМА

7.1. ВИЗИЈА И МИСИЈА ТУРИЗМА

Општина Власотинце је лоцирана у подручју које је има релативно добро очуван природни амбијент, чију већину територије покривају рурална подручја, са реком Власином и њеним притокама, у којој постоји богато антропогено наслеђе које је ослоњено на традицију карактеристичну за југоисток Републике Србије.

Визија развоја туризма општине Власотинце као туристичке дестинације се заснива на потреби уважавања географских, културно-историјских и ресурсних посебности овог подручја.

ВИЗИЈА

Власотинце је уређена, тржишно препознатљива и лако доступна мања туристичка дестинација са развијеном и аутентичном туристичком понудом која привлачи специфичне сегменте туристичке тражње. Одликују је висок ниво квалитета туристичких услуга и одржив развој туризма.

Мисија представља глобални оквир у коме ће се реализовати циљеви развоја туристичке дестинације општине Власотинце према постављеној визији развоја туризма.

МИСИЈА

Развој туризма у општини Власотинце је усмерен на ефикасно и одрживо коришћење постојећих природних и друштвених (антропогених) ресурса, уз подстицање руралног развоја и смањење присутних негативних демографских трендова. Одрживи развој туризма заснива се на атрактивној туристичкој понуди коју чини микс туристичких производа: манифестације, културни, рурални и ено-гастрономски туризам и производи специјалних интереса.

7.2. ЦИЉЕВИ РАЗВОЈА ТУРИЗМА

У складу са дефинисаном визијом и мисијом развоја туризма, циљеви развоја туризма општине Власотинце за период 2026 – 2028 године су засновани на реалним потенцијалним и постојећем стању у сектору туризма, уз уважавање пројекција будућег развоја. Циљеви су усклађени са свим актуелним трендовима на туристичком тржишту, инвестиционим могућностима општине Власотинце, као и са Нацртом Стратегије развоја туризма Републике Србије 2026-2030 и Циљевима одрживог развоја УН 2030 (Sustainable Development Goals -SDG 2030).

Полазећи од циљева датих у „Стратегији развоја туризма Републике Србије“ као „крвном“ документу, представљена листа циљева је усклађена са истим.

ОПШТИ ЦИЉ: Одрживи развој туристичких производа општине Власотинце

Овај циљ се остварује реализацијом посебних и појединачних циљева. Подразумева унапређење и усаглашавање постојеће туристичке понуде са актуелним трендовима на туристичком тржишту. Такође, општи циљ и са њим усклађени посебни и појединачни циљеви су усклађени са Циљевима одрживог развоја УН 2030 и то:

- Циљ 5 – Родна равноправности
- Циљ 7 – Доступна и обновљива енергија (сви подциљеви)
- Циљ 8 – Достојанствен рад и економски раст (посебно подциљ 8.9)
- Циљ 12 – Одговорна потрошња и производња (посебно подциљ 12.б.)

ПОСЕБАН ЦИЉ1: Развој и модернизација комуналне и туристичке инфраструктуре и супраструктуре.

Остварује се преко мера подстицаја за унапређење комуналне и туристичке инфраструктуре које чине једна од основних ланаца вредности у туризму.

ПОСЕБАН ЦИЉ 2: Повећање броја долазака и ноћења туриста

Мере за остваривање овог циља усмерене су на подстицање повећања атрактивности свих туристичких производа кроз интерактивне садржаје и развој туристичких производа наведених у претходним поглављима.

ПОЈЕДИНАЧАН ЦИЉ: Побољшање тржишне видљивости Власотинца као туристичке дестинације.

Мере за остваривање овог циља односе се на подстицаје усмерене на све маркетиншке активности са акцентом на промоцију, различите канале комуникације (друштвене мреже, присуство на сајмовима и другим пословним догађајима у туризму у земљи и региону), као и на ангажовање инфлуенсера и блогера.

8. РАЗВОЈНИ МОДЕЛ И ПРОЈЕКЦИЈЕ ОДРЖИВОГ РАЗВОЈА ТУРИЗМА ОПШТИНЕ ВЛАСОТИНЦЕ

Извор података за анализу је званична публикација „Општине и региони у Републици Србији“, коју објављује Републички завод за статистику (РЗС). Полазна основа за израду пројекције (базна година) је 2023 година.¹⁷

Табела 11. Број долазака и ноћења а територији општине Власотинце- у 2023години.

Базна година	Број долазака туриста			Број остварених ноћења		
	Укупно	Домаћих	Страних	Укупно	Домаћих	Страних
2023	179	88	91	905	410	495

Извор: Публикација „Општине и региони у Републици Србији 2024 године“.

Полазећи од остварених резултата у 2023 години извршена је пројекција туристичког промета у наредних пет година за период 2024-2028 године (2023=0, базна година), применом две варијанте – умерене и амбициозне.

а) Умерена варијанта.

Ова варијанта подразумева да ће се туризам постепено опоравити. У

- Просечна стопа раста долазака туриста је 6%
- Просечна стопа остварених ноћења је 7%

Табела 12. Пројектована умерена варијанта туристичког промета у Власотинцу за период 2023-2028 године.

Године	Број долазака туриста			Број остварених ноћења		
	Укупно	Домаћих	Страних	Укупно	Домаћих	Страних
2023	179	88	91	905	410	495
2024	190	92	98	968	438	530
2025	201	97	104	1.036	469	567
2026	213	103	110	1.109	502	607
2027	226	109	117	1.187	537	650
2028	240	115	125	1.271	575	696

Извор: Публикација „Општине и региони у Републици Србији 2024 године“ и обрада и аутора.

У умереној варијанти претпостављен је постепени раст туристичке активности, при чему је предвиђена просечна годишња стопа раста долазака туриста око 6% , док је у случају остварених ноћења предвиђена умерена стопа раста би износила око 7 %. У складу са тим, са иницијалних вредности у базној 2023 години, укупан број долазака би могао да порасте са 179 колико је износио у 2023 години на 240 у 2028 години, док би број остварених ноћења могао да порасте на приближно 1.271. Ова варијанта подразумева стабилан економски амбијент и умерен развој туристичке понуде.

¹⁷ У моменту писања документа „Програм развоја туризма општине Власотинце за период 2026-2028 године“ објављена је публикација „Општине и региони у Републици Србији 2024 године“ са прикупљеним, обрађеним и презентованим подацима за 2023 годину. Подаци за 2024 годину ће бити објављени у публикацији „Општине и региони у Републици Србији 2025 годину“, која у моменту писања „Програма...“ још увек није објављена.

б) Амбициона варијанта.

Подразумева динамички развој туризма

- Просечна стопа раста долазака туриста је 12%
- Просечна стопа остваренх ноћења је 14%

Табела 13. Пројектована амбициозна варијанта туризам у периоду 2023-2027 године.

Године	Број долазака туриста			Број остварених ноћења		
	Укупно	Домаћих	Страних	Укупно	Домаћих	Страних
2023	179	88	91	905	41	495
2024	201	98	103	1.032	466	566
2025	225	109	116	1.177	530	647
2026	252	122	130	1.342	603	739
2027	282	136	146	1.530	688	842
2028	316	152	164	1.744	783	961

Извор: Публикација „Општине и региони у Републици Србији 2024 године“ и обрада и аутора.

Амбициозна варијанта полази од претпоставке динамичнијег развоја сектора туризма. То би подразумевало:

- Интензивније промотивне активности;
- Улагања у туристичку инфраструктуру;
- Раст туристичке тражње (изазван на пример, бољом промоцијом и вишим квалитетом туристичке понуде).

У случају ове варијанте раста, просечна годишња стопа раста долазака туриста износи 12 %, док код ноћења она достиже око 14%. По овом сценарију, број долазака би у 2028 години могао да достигне 282 туриста, а укупан број ноћења би могао да порасте на приближно 1.744.

У обе варијанте приметан је тренд постепеног повећања туристичког промета, при чему се очекује нешто бржи раст страних туриста, што указује на потенцијал за јачање међународног туристичког тржишта. Истовремено, очекује се и повећање броја ноћења, што указује на могућност дужег задржавања туриста у дестинацији и боље коришћење смештајних капацитета.

9. ПЛАН КОНКУРЕНТНОСТИ СА ПРЕДЛОГОМ МАРКЕТИНШКИХ СТРАТЕГИЈА И ИНВЕСТИЦИОНИМ ПРОЈЕКТИМА ОД ЗНАЧАЈА ЗА РАЗВОЈ ТУРИЗМА ОПШТИНЕ ВЛАСОТИНЦЕ

Анализа постојећег положаја општине Власотинце на туристичком тржишту је урађена на основу претходно урађене ситуационе анализе и SWOT анализе.

Имајући у виду да је досадашња примена стратегије недиференцираног маркетинга дала лоше резултате (која је није вођена свесно), односно давала је резултате који су били далеко од оних који су могли објективно да се остваре, као резултат имамо чињеницу да се туризам као привредна грана се у општини Власотинца се није на адекватан начин развијао.

Власотинце као туристичка дестинација се мора окренути ка стратегији фокуса на одговарајуће тржишне сегменте, односно на одговарајуће *«тржишне мете»*. Другим речима, као алтернатива досадашњој политици стратегије не диференцираног маркетинга стоји стратегија фокуса на одговарајуће тржишне сегменте, са тачно прецизираном туристичком понудом. Овакав приступ ће донети вишеструке користи:

- Већу прецизност у привлачењу туриста, тј. Одговарајућих сегмената туристичке тражње;
- Боље позиционирање туристичке дестинације на тржишту;
- Ефикасније коришћење буџета у сврху развоја туризма;
- Стварање јединственог туристичког доживљаја;
- Већу вероватноћу да туристи буду задовољни посетом Власотинцу као дестинацији, а тиме се стварају услови и за лојалност што је претпоставка конкурентности; и за
- Веће су могућности за остваривање већих прихода од туризма.

Власотинце као потенцијална туристичка дестинација би могла да се сврста у мање туристичке дестинације на туристичком тржишту. Како би се остварило успешно туристичко позиционирање и побољшање имица дестинације, неопходно је прићи свим тржишним сегментима уз:

- максимално уважавање свих фактора који дату туристичку тражњу детерминишу;
- уважавање свих елемената који карактеришу одређене сегменте туристичке тражње;

Очекивања су да ће се на овај начин да се омогући успешан пласман прецизираних туристичких производа.

Стратешке основе развоја туризма у општини Власотинце као туристичкој дестинацији морају бити базиране на селективном утврђивању циљних тржишта и сегмената. Услов за постизање већих ефеката од туризма је комплементаран развој домаћег и иностраног туризма. Када се каже иностраног мисли се краткорочно, да би са профилисањем одговарајућег имица Власотинца као туристичке дестинације, одређени број туриста који се налазе на пропутовању Коридором X, могао да буде привучен на краће одморе у туристичкој дестинацији Власотинце.

Општина Власотинце као мања дестинација на туристичком тржишту треба да своју шансу види у:

- Фокусирању на специфичне сегменте туристичке тражње, на тзв. „тржишне мете“;
- Развој туризма специјалних интересовања
- Руралног туризма (сеоског и агро туризма)
- Ено-гастрономског туризма
- Туризам догађаја (различите врсте манифестација, фестивала, сајмова и сл.);

- Културни туризам са својим нишама
- Транзитни туризам

Доследно примени политике маркетинга и менаџмента туристичке дестинације. Важна је улога свих интересних група (*stakeholders*) из јавног и приватног сектора.

Полазећи од претпоставке да се сегментација заснива на различитости потреба (мотива и захтева) туриста, које се испољавају у различитости тражње за производима и услугама на тржишту, потребно је дати туристичку дестинацију Власотинца (њене туристичке производе) прилагодити специфичним захтевима и мотивима туристичке тражње (њених сегмената), како би им се сам туристички производ успешно пласирао.

Прва фаза се може назвати **фазом позиционирања дестинације**. Општина Власотинце још увек није препозната као туристичка дестинација на домаћем тржишту, нити је као таква се позиционирала на истом. Утолико је могућност за анимирање и привлачење одређених сегмената домаће туристичке тражње већа. У почетној фази дестинација као и сви привредни субјекти (њихова пословна оријентација) морају обратити пажњу на циљне групе у оквиру појединих сегмената домаће тражње. Потребно је сагледати успешност развоја предложених туристичких производа. У том смислу важна је креативност која се односи на комбиновање више туристичких производа за креирање атрактивне туристичке понуде. У моменту достизања сатурације код појединих туристичких производа може се вршити диверсификација са новим елементима тј. Са обогаћивањем туристичке понуде и прављењем разлике/дистинкције од евентуалне конкуренције. Другим речима, ради се о обогаћивању туристичке понуде са одговарајућим садржајима чиме се чини различитост у односу на конкуренцију на тржишту. Реч је о другим туристичким дестинацијама са сличном туристичком понудом које се налазе у непосредном окружењу (суседним општинама).

Друга фаза, интернационализације која следи као логичан наставак прве фазе. Реч је о томе да када се остваре одговарајући резултати неопходно је изаћи и на међународно туристичко тржиште са циљем постизања већих ефеката од развоја туризма. У том смислу потребно је прецизирати са којим туристичким производима ићи на која тржишта. Важну улогу у томе играју промотивне активности и пласман туристичких производа, односно прецизирати на које сегменте тржишта би ваљало усмерити активности на међународном туристичком тржишту. Ова фаза, како би дала одговарајуће резултате, би подразумевала у првом реду ангажовање посредника, отварање локалних одељења за промоцију и продају туристичких аранжмана. На овај начин би се обезбедио раст на иностраном тржишту, односно ствара се економија обима. Туристичка дестинација (елементи њене понуде) морају постати вирални иностраним туристима и то пре свега онима који су на пропутовању Коридором X ка Грчкој и Турској.

Трећа фаза, би обухватила **комплексне активности на иностраном тржишту**. Ова фаза би се спровела у случају успешног развоја туризма у општини Власотинца и интенцији на максимизирању ефеката од развоја туризма. Те активности би обухватиле формулисање стратегије деловања на одређеном броју иностраних тржишта на којима се очекују ефекти и на којима се пласирају туристички производи, као све облике маркетинг активности и организовања, а у каснијем делу и истраживачких активности везаних за одређена инострана тржишта за сваки потенцијално заинтересован сегмент тражње. На овај начин би се обезбедило успешно управљање туристичком тражњом.

Како је пракса показала **стратегија фокуса** обезбеђује већи број предности:

- Омогућава прецизније дефинисање тржишта и боље разумевање потреба потрошача;
- Када се разумеју потребе потрошача, лакше је одредити маркетинг микс;
- Континуални програм сегментације тржишта јача способности предузећа/дестинације у задовољавању динамичних тржишних потреба: Ово превасходно имајући у виду велику еластичност туристичке тражње;
- Омогућава управљачкој структури (менаџменту) да боље изврши процену конкурентских слабости и снаге;
- Сегментација води бољој алокацији маркетинг напора;
- Омогућава прецизније дефинисање тржишних сегмената.

Из наведеног произилази да се маркетиншке активности туризам Власотинца ко туристичке дестинације требају заснивати на стратегији диферинцирања туристичких производа и стратегији фокуса на циљна тржишна и тржишне сегменте.

10. СЕЛЕКТИВНО УТВРЂИВАЊЕ ЦИЉНИХ ТРЖИШТА И СЕГМЕНАТА

На основу претходно изнетих ставова о постојећем положају општине Власотинце на туристичком тржишту на општина подела циљних тржишта би била на две групе: на домаће и на инострано туристичко тржиште.

Активности везане за домаће тржиште би био фокус на сегменте тражње за све прецизиране перспективне видове туризма, који су детаљно разрађени у табели 21, док би инострано тржиште се могло поделити на 3 (три) групе сегмената из којих би ваљало прецизирати тржишне мете. Реч је:

- 1) Тржиштима која омогућавају брз почетни прилив средстава тзв. „quick win“ приступ.** Реч је о туристима који се налазе на пропутвању Кородором Х ка Медитерану, односно Блиском и Средњем истоку и који би адекватном промоционом политиком били мотивисани за обилазак дестинације Власотинца и неке од наведених перспективних видова туризма.
- 2) Перспективна тржишта.** Захтевају већа улагања за позиционирање, улагања како би се одговорило растућим захтевима туристичке тражње. Реч је о туристима заинтересованим за туризам специјалних интереса који захтевају висок квалитет услуга. То су туристи Западне и Средње европских земаља: Велике Британије, Немачке, Аустрије, Француске, Холандије, Шведске.
- 3) Удаљена тржишта.** Реч је о тржиштима у која дугорочно треба улагати (САД, Кина, Јапан, Канада). Ово је у складу са прокламованим начелима јавне политике од стране Владе Србије. Ова тржишта захтевају велику маркетиншку активност и дугорочна улагања и то у:
 - **Промоцију** како би се одређене хомогене групе у оквиру ових тржишта анимирале и упознале са потенцијалима (ресурсима) и како би се привукле да бораве у дестинацији;
 - **Улагања у израду квалитетних планова и програма доласка и боравка на дестинацији** у циљу очувања ресурса и одрживог развоја са свих аспеката.

Програм развоја туризма општине Власотинце за период 2026 – 2028 године.

Табела 14. Анализа туристичке тражње према туристичким производима у општини Власотинце.

ПЕРСПЕКТИВНИ ТУРИСТИЧКИ ПРОИЗВОДИ	СЕГМЕНТИ ТУРИСТИЧКЕ ТРАЖЊЕ		
	Старосна доб туриста	Врста туриста и мотиви путовања	Карактеристике
Рурални туризам	Све старосне добе	Врста туриста: Породице, парови, млади, пензионери Мотив: мир, одмор, релаксација, активан одмор у руралним подручјима (природи), итд.	- Кратки одмори; - Средњи буџет; - Сигурност.
Ено-гастрономски туризам	Млађи средњи и старији	Врста туриста: Ено-туристи (љубитељи вина), туристи културног наслеђа, гастро туристи (<i>foodie tourists</i>); „Сениор гатро туристи“ Мотиви: заинтересовани за дегустацију вина, винске фестивале, обилазак локалних винарија, виши квалитет услуга, за нова искуства, дружења, нови укуси, ресторани локалне кухиње, традиционална и нутритивно вредна локална јела. Доживљаји, тредови (<i>slow food</i>) и сл.	- Краћи боравак; - Дружење; - Умерен и виши буџет; - Интерес за гастро туре, догађаје и локалну културу, итд.
Транзитни туризам	Све старосне добе	Врста туриста: Људи на пропутовању Коридором Х. Мотиви: Кратак одмор, ноћња са доручком (B&B).	- Кратак боравак; - Низак буџет; - Могућност посете некој локалној атрактивности:
Туризам догађаја	Млађи	Мотиви: Забава, доживљај, дружења, посета локалним манифестацијама (<i>Вински бал</i> , и сл.), различити спортско-рекреативни догађаји у Општини.	- Краћи боравци; - Умерне буџет; - Активни на друштвеним мрежама;
	Средња и старија доб	Врста туриста: Традиционално оријентисани туристи. Мотиви: Културне манифестације, сајмови, народне светковине, фестивали, различите врсте изложби, итд.	- Краћи боравци; - Стабилни приходи; - Планирана путовања; - Организоване посете/туре.
Културни туризам са нишама – културно-историјске руте	Средња и старија старосна доб	Врста туриста: Образовани туристи (студенти, научници, истраживачи), старија популација, религијски туристи, искусни туристи. Мотиви: упознавање историје и културе, аутентично искуство	- Краћи боравци; - Стабилни приходи; - Планирана путовања; - Организоване посете/туре.
Верски туризам као ниша културног туризма	Све старосне добе	Врста туриста: Традиционални верски туристи Мотиви: Духовно искуство, традиција, посета верским објектима, посете светим местима.	- Краћи боравци; - Умерен буџет; - Индивидуалне и групне посете - Висока информисаност; - Аутентична искуства.

Програм развоја туризма општине Власотинце за период 2026 – 2028 године.

ПЕРСПЕКТИВНИ ТУРИСТИЧКИ ПРОИЗВОДИ	СЕГМЕНТИ ТУРИСТИЧКЕ ТРАЖЊЕ		
	Старосна доб	Врста туриста и мотиви путовања	Карактеристике
Спортско- рекреативни туризам као ниша туризма специјалних интересовања	Млађи	Врста туриста: Активни спортисти, рекреативни, итд. Мотиви: Физичка активност, адреналин, активан одмор, оријентисаност на очуван природни амбијент, спортски камп боравци, итд.	- Средњи и дужи боравци - Умерен/средњи буџет; - Планиран боравак
	Средња и старија доб	Врста туриста: Сениор спортско-рекреативни туристи. Мотиви: Одмор и здравље, специјализован спортски туризам „wellness“ и „fitness“, шетње, лагани спортови, умерен активан боравак у природи.	- Средњи и дужи боравци; - Умерен буџет; - Планиран боравак; - Организован програм
Туризам специјалних интереса	Млађи	Врста туриста: Туристи специјалних интересовања (<i>Special Interest Tourists</i> – „SIT“); Мотиви: Авантура, доживљаји, нова искуства.	- Средњи и дужи боравак; - Умерен буџет; - Планиран боравак; - Друштвени угођај.
	Средњи	Мотиви: Различита искуства, култура, традиција, гастрономија	
	Старији	Мотиви: Мир, здравље, традиција, духовност.	
Ловни туризам као ниша туризам специјалних интереса	Средњи и старији	Врста туриста: организовани ловни туристи (ловци). Мотиви: Љубитељи лова и природе, искуства, авантура, традиција, релаксација и одмор, социјални аспект, итд.	- Краћи боравак; - Умерен буџет; - Планиран боравак;
Риболовни туризам као ниша туризам специјалних интереса	Средњи и старији	Врста туриста: организовани риболовни туристи (риболовци); Мотиви: Љубитељи риболова и природе, искуства, авантура, традиција, релаксација и одмор, социјални аспект, итд.	- Краћи боравак; - Умерен буџет; - Планиран боравак;

На основу анализа у Табели број 14. закључује се да развој и улагања у туристичке производе, са јасним фокусом на тржишне мете (циљна тржишта и тржишне сегменте), као и креативност у прављењу планова и програма боравка, представља основ на коме се мора заснивати одрживи развој туризма у општини Власотинце и да се на тај начин осигура његов успех. Овакав став потиче из добро познате сентенце из праксе у пословању и развоју туризма у другим дестинацијама, а то је „туризам је управо онолико ефикасан колико се у њега улаже“. Имајући у виду позитивне мултипликоване ефекте које туризам има на дестинацију у којој се развија (раст макроекономских показатеља, раст запослености, развој привредних и ванпривредних делатности, итд.) оправдано је очекивати и интерес за развој истог.

11. МАРКЕТИНГ АКТИВНОСТИ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ РАЗВОЈА ТУРИЗМА

Примењено на општину Власотинце, маркетинг концепт омогућава да се локални туристички потенцијали, као што је богата винска традиција, очувано рурално подручје које карактеришу очувани природни ресурси, велики број манифестација које се одвијају током читаве године, очувана традиција југоистока Србије, се систематично вреднују и усмере ка тржишту на начин који доноси корист и туристима и локалној заједници.

Први корак у примени маркетинг концепта у туризму општине Власотинце је **истраживање и анализа тржишта туриста**. Маркетинг истраживање омогућава разумевање понашања туриста, њихових мотива и очекивања, као и нивоа задовољства квалитетом услуга (очекиваних пре посете, као и доживљених, након боравка у дестинацији), што представља основ за планирање и развој туристичких производа. За Власотинце то може обухватити анкете међу посетиоцима винских тура, анкетање туриста (домаћих и страних) о доживљајима током боравка, анализу броја остварених ноћења у локалним смештајним капацитетима, итд.

Други корак представља **сегментација тржишта и позиционирање туристичке дестинације**. Сегментација омогућава да се тржиште подели на хомогене групе туриста са сличним потребама и мотивима. На овај начин се олакшава креирање специфичних понуда за сваку групу туриста тј. За сваки сегмент туристичке тражње. У случају Власотинца то може бити сегментација туриста по наведеним перспективним видовима туризма (вински, туризам хране, транзитни, туризам догађаја, рурални туризам, итд).

Позиционирање подразумева дефинисање јасног и препознатљивог места дестинације у свести туриста у односу на конкуренте на туристичком тржишту. У том смислу важну улогу игра креирање имица туристичке дестинације.

Следећи корак је **креирање и развој туристичких производа**. Према дефиницији Светске туристичке организације (2025), „туристички производ представља комбинацију материјалних и нематеријалних елемената, као што су атракције, смештај, транспорт, услуге и активности које су организоване око одређене дестинације и које заједно стварају укупно туристичко искуство“.¹⁸

Важан део маркетинг концепта чине *промоција* и *продаја* туристичког производа. *Промоција* у туризму има за циљ да информише, убеди туристе и да их подстакне на да посете туристичку дестинацију. У том смислу се користе сва средства комуникационог микса, од традиционалних медија до дигиталног маркетинга. *Продаја* туристичких производа се реализује путем директних и индиректних канала дистрибуције, што омогућава бољу комерцијализацију туристичке понуде и повећање економских ефеката за локалну заједницу.

Маркетинг концепт преставља основу свих активности у туризму и омогућава општини Власотинце да на систематичан и одржив начин развије своју туристичку понуду. Кроз истраживање тржишта, сегментацију, креирање туристичких производа, позиционирање, промоцију и продају, општина Власотинце може да изгради препознатљив туристички имидж, да изврши брендирање појединих туристичких производа и оствари дугорочну конкурентност на туристичком тржишту Србије.

¹⁸ UNWTO, *Glossary of Tourism Terms* (2025). Web. Link: <https://www.untourism.int/glossary-tourism-terms?utm> (приступ на дан 25.12.2025 године).

11.1. ПОЗИЦИОНИРАЊЕ ОПШТИНЕ ВЛАСОТИНЦЕ КАО ТУРИСТИЧКЕ ДЕСТИНАЦИЈЕ

Позиционирање, као кључна фаза брендирања, одговара на питање: **«По чему је Власотинце јединствено и релевантно за одабране туристичке сегменте?»**

У том контексту, циљ није масовни туризам, већ јасно усмерена, диференцирана туристичка понуда заснована на аутентичности, локалном идентитету и квалитету туристичког доживљаја.

Маркетиншко позиционирање и циљни сегменти

На туристичком тржишту Власотинце треба позиционирати као аутентичну, рурлно-урбану

Европска асоцијација туристичких организација (ЕТОА)¹⁹ у великом борју анализа указује на тренд премештања фокуса са искључиво презентацијске функције на интерактивну и кориснички оријентисану комуникацију. Сајмови нису више само простор постављања штандова, него простор за размену искустава и успостављања дијалога, „B2B“ и „B2C“ секторских сусрета, као и за праћење динамике праксе од стране међународних и националних институција.

Учествовање на сајмовима омогућава ТО Власотинца:

- 1) Повећање видљивости бренда дестинације, кроз директан контакт са медијима, туристима и професионалцима у туризму.
- 2) Привлачење нових туриста и инвестиција кроз презентације туристичких производа, услуга и специфичних атракција дестинације.
- 3) Развој пословних веза са туристичким агенцијама, туроператорима, националним удружењима и другим организацијама.
- 4) Прикупљање података и повратних информација које се могу користити у планирању даљих маркетиншких активности и побољшању туристичке понуде.
- 5) Упознавање са тржишним трендовима, чиме се омогућава брже реаговање на промене, како у понашању туриста, тако и на појаве нових захтева.

11.2. МАРКЕТИНГ НА ДРУШТВЕНИМ МРЕЖАМА

Успешна стратегија комуникације на друштвеним мрежама у општини Власотинце мора да буде заснована на:

- 1) Јасној подели улога између институционалне и туристичке комуникације;
- 2) Стратешком планирању и управљању садржајима;
- 3) „Data-driven“ приступу;
- 4) Конзистентном брендирању дестинације Власотинца;
- 5) Интегрисаном и координираном деловању свих релевантних интересних група.

У контексту општине Власотинца, промотивне активности треба да буду организоване кроз двокомпонентни модел управљања:

- Институционалну комуникацију општине Власотинца и
- Тематску туристичку комуникацију ТО Власотинца.

а) Улога општине Власотинца

Општина као орган локалне самоуправе има примарну одговорност за:

- Информисање грађана о јавним политикама, пројектима и одлукама
- Транспарентност рада,
- Кризну комуникацију
- Подстицање грађанске партиципације

¹⁹ ЕТОА (European Tourism Association), Year in review 2025, better tourism in Europe, web.link: <https://www.etoa.org/wp-content/uploads/ETOA-Year-in-Review-2025.pdf?utm>

Како показују савремена истраживања дигиталне управе, друштвене мреже у јавном сектору служе као алат за изградњу поверења, повећање транспарентности и развој партиципативне демократије. Из тог разлога би званичне профиле на платформама као што су „Facebook“, „Instagram“, „X“ мрежа, и „YouTube“ и „Linkiden“ требало да води служба за односе са јавношћу општине, односно стручно лице или тим за дигиталне комуникације.

Комуникација општине мора бити :

- Формално институционална;
- Заснована на провереним и правовременим информацијама;
- Усклађена са законским оквиром
- Стратешки планира (Календар садржаја или „*Content Calendar*“, мерљиви показатељи успеха или „*Key Performance Indicators – KPI*“). У случају календара садржаја је циљ да се има план када се и шта се објављује на друштвеним мрежама. И другом случају се мери да ли план даје резултат. Циљ је да се има континуитет и боља организација и стратегија, уместо да се објављује „шта ти падне напамет“ .

б) Тематска туристичка комуникација

За разлику од формалне комуникације општине, ТО Власотинца треба да користи динамичнији, визуелно атрактивнији и емотивнији приступ. Ово се посебно односи на платформе као што су „Instagram“, „TikTok“, и „YouTube“. Разлог за овакав став је што на овим мрежама доминира „storytelling“ приступ који пре свега носе кратки видео формати.

ТО Власотинца треба да управља „дигиталним идентитетом“ дестинације кроз:

- „**User-generated content – UGC**“. Реч је о садржајима које креирају сами посетиоци туристичке дестинације, а то су на пример: фотографије које гости објављују, видео снимци са путовања, рецензије на „Google-у“, различите „Story“, и „Reel“ објаве, блог постови или „TikTok“ препоруке. Пример, породице која је у посети дестинацију Власотинца и постави слику са натписом „Савршен викенд на југу Србије – општина Власотинце“, затим се направи неки „Reel“ снимак ,на пример, на вештачком језеру или на штеталишту поред Власине у летњим месецима, а потом гости напишу „google“ рецензију „Предивни домаћини, нетакнута природа“, итд. На овај начин се остварује нај директнија комуникација са другим потенцијалним туристима, јер људи верују другима који су били у дестинацији. На овај начин се гради поверење, врши се бесплатна промоција, повећава се видљивост на мрежама и доприноси се аутентичности.

Како се може подстаћи „UGC“:

- Направити званичан хаштаг (на пример, #VisitVlasotince);
- Направити „Instagram corner“ (место за фотографије);
- Организовати награду за најлепшу фотографију Власотинца;
- Редовно делити објаве гостију (уз њихову дозволу);
- Подсећати госте да „тагују“.

„KPI“ за „UGC“ може бити:

- Број тагова месечно;
 - Број објављених са хаштагом;
 - Раст органског „reach-a“;
 - Раст резервација након дељења „рецензија“.
- „**Influencer**“ сарадња. То би значило да ТО Власотинца позове креатора неког садржаја („travel“ блогера, креатора Instagram/TikTok или YouTube аутора) да посети дестинацију и креира садржај који промовише дестинацију својој интернет публици. На овај начин се повећава видљивост дестинације, број викенд гостију, промоција неког конкретног догађаја или манифестације.

Програм развоја туризма општине Власотинце за период 2026 – 2028 године.

- **Видео промоција.** Укључује израду и промоцију различитих видео материјала у којима се:
 - Повећава видљивост туристичке дестинације
 - Интересовање потенцијалне туристичке тражње
 - Раст интересовања за резервације за боравак у дестинацији.

У том смислу могу се снимити видео материјали везани за природу, локалну атмосферу, људе и гостопримљивост, локалну храну, доживљај дестинације и сл. Овакви видео садржаји се користе на свим друштвеним мрежама, званичном сајту ТО Власотинца, туристичким сајмовима, као и плаћеним огласима.

„KPI“ за видео промоцију може бити на пример, број прегледа, дужина гледања видео снимка (watch time), број упита након кампање, раст посетилаца, итд.

- **Интерактивна кампања.** Реч је о маркетиншкој активности у којој публика активно учествује у смислу да глас, коментарише, шаље фотографије, игра различите квизове и дели искуство.

Мерљиви интегрални „KPI“ показатељи. Поред појединачних „KPI“ (*Key Performance Indicators*) за институционалну и туристичку комуникацију потребно је дефинисати и заједничке индикаторе успеха, као што су:

- **Укупан раст дигиталне видљивости дестинације:**
 - ✓ Број претрага:
 - ❖ Раст броја посета на „google“;
 - ❖ Позиције на кључне речи (на прим. Путовање у Власотинце или „шта видети у Власотинцу“);
 - ❖ Укупни месечни обим претреге;
 - ❖ Удео у односу на непосредне конкурентске дестинације тзв, „*sher of search*“.
 - ✓ Видљивост на друштвеним мрежама или колико се дестинација пута спомиње или дели;
 - ✓ Присуство у медијима – колико медији пишу о туристичкој дестинацији;
 - ✓ Плаћене кампање („*Click through rate*“, „*View on conversations*“, *CPM*, *CPC*);
- **Пораст броја туриста и посетилаца** (показатељи РЗС);
- **Пораст броја ноћења** (показатељи РЗС) ;
- **Пораст позитивних „on-line“ рецензија**, помоћу формуле:

$$\frac{\text{Бр. Позитивних рецензија у текућем периоду} - \text{Број у претходном периоду}}{\text{Број у претходном периоду}} \times 100$$

- **Пораст ангажовања локалне заједнице.**

На овај начин се омогућава стратешко праћење ефеката дигиталне трансформације туристичке дестинације.

11.3. САРАДЊА СА БЛОГЕРИМА И ИНФЛУЕНСЕРИМА

У савременом маркетиншком приступу управљању развојем туристичких дестинација, дигитална комуникација игра врло важну улогу у позиционирању и изградњи дестинацијског имиџа. У том контексту, блогери и инфлуенсери представљају значајне актере који доприносе обликовању перцепције о туристичкој дестинацији и њеној промоцији.

Блогери су аутори коју путем личних или специјализованих „web site“/интернет страница (блогова) објављују тематски усмерене текстове, фотографије и различите видео садржаје, најчешће засноване на личном искуству. У туризму они креирају „наративе“ о туристичким дестинацијама, смештају, гастрономији и доживљајима током боравка, чиме утичу на перцепцију посетилаца, односно туриста.

Инфлуенсери су појединци који на друштвеним мрежама, као што су на пример, *Istagram*, *X*, *YouTube*, *TikTok* и друге, имају изграђену публику и висок ниво поверења пратилаца. Њихов утицај се заснива на кредибилитету, аутентичности и интеракцији са циљном публиком, што их чини значајним каналом дигиталне промоције. Савремена маркетинг литература говори да поруке инфлуенсера често имају већу убедљивост од традиционалних средстава оглашавања, јер се доживљавају као „лично искуство“, а не као комерцијална порука.

Сарадња са блогерима и инфлуенсерима у контексту развоја туризма, чини важан елемент дестинацијског маркетинга. За Власотинце и њену туристичку организацију, овакав приступ може допринети већој видљивости и позиционирању на регионалном и националном туристичком тржишту. Аутентични елементи туристичке понуде чине снажан основ за креирање „дигиталних прича“ о туристичкој дестинацији Власотинца.

Активности усмерене ка медијској сарадњи и „PR“ кампања могу:

- 1) Ојачати видљивост дестинације у медијском простору;
- 2) Подржати брендирање општине Власотинце на домаћем и међународном тржишту;
- 3) Утицати на побољшање перцепције о туристичким производима Власотинца;
- 4) Подстаћи виши ниво ангажмана публике која је доноси туристичке посете.

Један од најзначајнијих пројеката у посматраном периоду реализације „Програма развоја туризма општине Власотинце 2026-2028 године“ је „**Interreg VI-A Bulgaria – Serbia Programme**“. За општину Власотинце овај програм има вишеструку значај:

- 1) Омогућава финансирање уређења туристичких локалитета;
- 2) Израду тематских рута (на пример, Винских, гастрономских, културних и сл.);
- 3) Изградњу и модернизацију туристичке сигнализације;
- 4) Изградњу ТИЦ-а (туристичког информативног центра);
- 5) Подржава заједничке маркетиншке активности са партнерима из Бугарске, што доприноси већој видљивости дестинације Власотинца на регионалном нивоу;
- 6) Обезбеђује средства за обуке угоститеља, туристичких радника и локалних предузетника.

Програм развоја туризма општине Власотинце за период 2026 – 2028 године.

Табела 15. Међународни фондови и програми од значаја за развој туризма и угоститељства у општини Власотинце у периоду 2021-2027 године.

Назив програма/ фонда	Програмски период	Укупан буџет	Географски обухват	Релевантност за општину Власотинце	Област финансирања	Ниво финансирања	Значај за локални економски развој Власотинца
Interreg VI-A Bulgaria - Serbia Programme	2021-2027	Око 38,1 милиона ЕУР.	Јабланички округ	Директна прекогранична сарадња	- Одрживи туризам; - Културно наслеђе; - Инфраструктура - Маркетинг дестинација	до 85%	Директно јача туристичку инфраструктуру (стазе, сигнализација, инфо-центри), повећава број туриста, подстиче рад малих угоститељских објеката, развија прекограничне туристичке руте и продужава боравак гостију.
IPA III Serbia-North Macedonia Programme	2021-2027	Око 9,7 милиона ЕУР.	Јабланички округ	Директна прекогранична сарадња	- Одрживи туризам; - Природно и културно наслеђе; - Локална економија	до 85%	Омогућава развој заједничких туристичких производа (манифестација, догађаја, гастро-туризам), повећава прекогранични туристички промет и подстиче запошљавање у сектору услуга.
Interreg Europe Programme	2021-2027	Око 379 милилиона ЕУР	Цела Србија као ИПА партнер	Индиреткна сарадња	- Размена добре праксе; - Иновације у туризму, - Одрживи регионални развој	до 85%	Јача институционалне капацитете општине, унапређује стратешко планирање туризма и омогућава примену европских стандарда у управљању дестинацијом.
Instrument for Pre-Accession assistance (IPA III)	2021-2027	Више милијарди ЕУР регионално	Цела Србија ИПА партнер	Стратешка основа свих ИПА програма	- Регионални развој; - Одрживи туризам, - Инфраструктура, - Институционални капацитети	до 85%	Основни финансијски механизам за модернизацију инфраструктуре, дигитализацију туристичке понуде и јачање локалних институција.

12. ПРЕДЛОГ КЉУЧНИХ ИНВЕСТИЦИОНИХ ПРОЈЕКТА ОД ЗНАЧАЈА ЗА РАЗВОЈ ТУРИЗМА У ОПШТИНИ ВЛАСОТИНЦЕ

За потребе израде овог документа, општина је доставила преглед планираних инвестиционих пројеката за период 2026-2028. године.

Табела број 16. План инвестиционих пројеката на територији општине Власотинце за период 2026-2028. године.

Назив инвестиционог пројекта	Време реализације	Задужене институције	Рок реализације	Новчани износ вредности пројекта у РСД
Уређење централног градског трга	2026 – 2028. година	ЈЛС	2028. година	84,174,670.00
Изградња највећег дечијег игралишта на југу Србије	2026. година	ЈЛС	2026. година	14,887,650.00
Уређење парковског простора на магистралном путу	2026-2027. година	ЈЛС	Јун, 2027. године	5,862,972.00
Уређење спортско-рекреативног центра Власина	2026-2030. година	ЈЛС, ТООВ	Децембар, 2030. године	110,000,000.00
Израда пута у селу Шишава	2026-2027. година	ЈЛС	Децембар, 2027. године	18,000,000.00
Рехабилитација 10 централних градских улица	2026-2028. година	ЈЛС	Децембар, 2028. године	147,581,341.00
Припрема пројектно-техничке документације за уређење пешачких стаза (уређење кеја) у приобаљском делу реке Власине и изградња	2026-2030. година	ЈЛС	Децембар, 2030. године	65,000,000.00
Школа у природи	2027-2029. година	ЈЛС ЦСР ТООВ	Децембар, 2029. године	43,000,000.00

Извор: Општина Власотинце.

Инвестициони пројекти општине Власотинце се највише доносе на комуналну и туристичку инфраструктуру и супраструктуру што је од значаја за јачање ланца вредности у туризму општине Власотинце. Такође, највећи износ новчаних средстава треба да буде издвојен буџетом општине, али се планира и суфинансирање наведених инвестиционих пројеката из средстава донатора (ресорна министарства за туризам), као и из пројеката прекограничне сарадње и других међународних инвестиционих фондова (Светска банка, Швајцарски фонд за развој неразвијених општина и сл.).

13. ПОСТОЈЕЋИ МОДЕЛ УПРАВЉАЊА ТУРИЗМОМ У ОПШТИНИ ВЛАСОТИНЦЕ

Постојећи модел управљања туризмом на територији Општине Власотинце дефинисан је у складу са Статутом Општине Власотинце, који је донет 22. фебруара 2019. године.

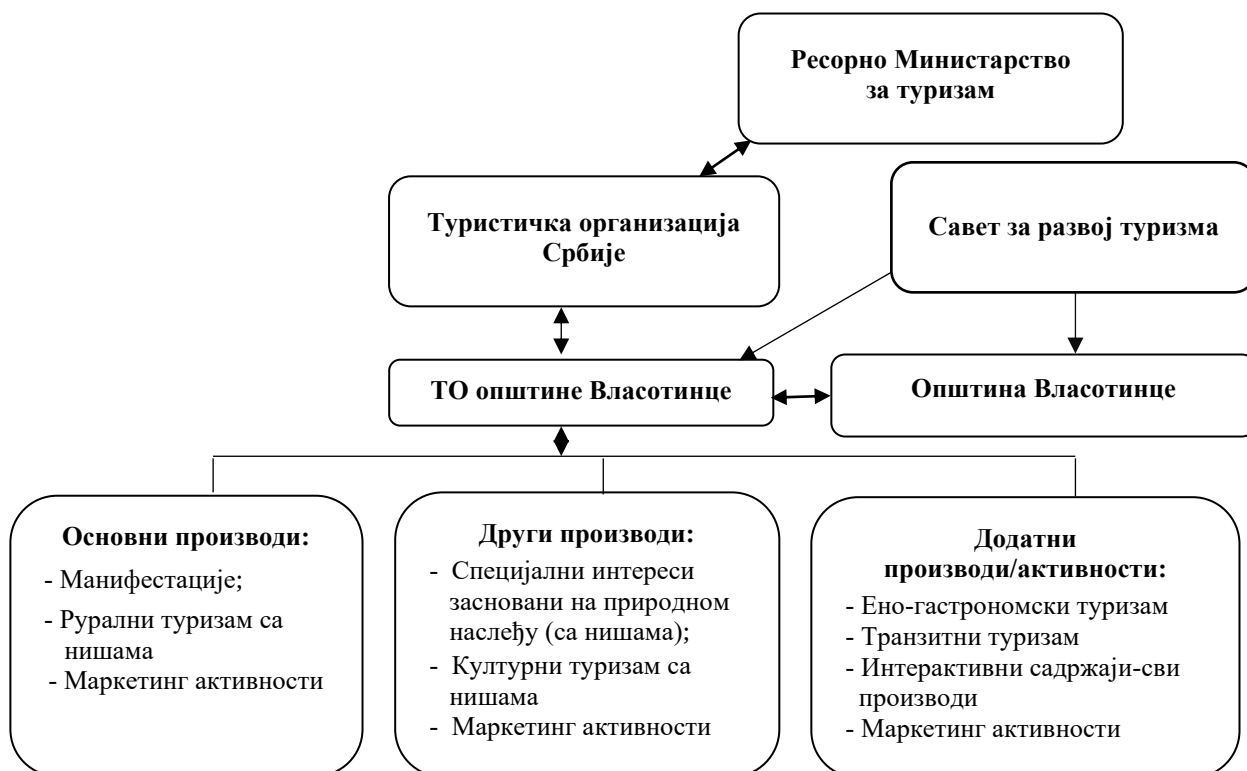
13.1. ОПШТИНСКО ВЕЋЕ И УПРАВА

У оквиру надлежности Општине Власотинце, дефинисаних чланом 15 актуелног „Статута Општине Власотинце“, налази се и надлежност унапређења и развоја туризма, занатства, угоститељства и трговине. Реализација ових надлежности поверена је Општинском већу и Општинској управи, а Скупштина општине Власотинце у оквиру својих надлежности је задужена и за утврђивање висине боравишне таксе на територији Општине Власотинце, као и за доношење „Програма развоја туризма“, као најважнијег планског документа у области развоја туризма на територији Општине Власотинце.

13.2. ТУРИСТИЧКА ОРГАНИЗАЦИЈА ОПШТИНЕ ВЛАСОТИНЦЕ

Туристичка организација општине Власотинце (ТОВ) основана је у складу са Одлуком Скупштине општине Власотинце број 67/16 од 21. децембра 2013. године. Основна делатност ове јавне установе је промоција и развој туризма на територији Општине. Актуелна туристичка понуда на територији Општине Власотинце доступна је на сајту ТОВ – <https://toovlasotince.rs/>.

Слика број 28. Модел управљања туристичком дестинацијом општине Власотинце.

Извор: Предлог аутора

На слици број 28 приказан је модел управљања туристичком дестинацијом општине Власотинце. Наиме, на основу стратешких докумената које доноси Влада на предлог ресорног Министарства за туризам (Стратегија развоја туризма) и Туристичке организације Србије (Стратегијски маркетинг план), ТО Власотинце у сарадњи са општином као јединицом локалне самоуправе, спроводи исте и креира своје циљеве и у складу са њима одговарајуће мере и активности у циљу даљег одрживог развоја туризма на дестинацији.

ТО Власотинце сваке године креира и свој План и програм рада, према Програму развоја туризма, а који доставља ТОС-у на сагласност. Тек под добијању сагласности, креће у реализацију активности уз сарадњу са општином и другим заинтересованим странама на локалном нивоу.

Како су овим документом представљене развојне могућности за развој кључних туристичких производа према важећој Стратегији развоја туризма, на слици је приказано које производе треба развијати са акцентом на интерактивне садржаје у свим туристичким производима. Маркетинг активности подразумевању поред развоја производа, све остале активности које се односе на истраживање тржишта, адекватну промоцију и дистрибуцију. Тиме се креира атрактивна туристичка понуда која ову дестинацију разликује од осталих, што ствара услове за привлачење већег броја туриста, а тиме и остваривање већих прихода од туризма.

Пројекти побољшања квалитета туристичких производа ће се углавном финансирати из сопствених средстава (општине или ТО) али и пројектним финансирањем из домаћих и иностраних извора новчаних средстава.

ТО Власотинце у складу са могућностима треба да ангажује и Савет за развој туризма који би, осим представника ТО Власотинце и општине, чинили еминентни стручњаци из области одрживог развоја туризма, економије, културе, пољопривреде и сл. Савет за туризам би имао саветодавну улогу за ТО Власотинце која би подразумевана ефикасније управљање и по могућству проналажење додатних извора финансирања маркетиншких активности.

14. ЗАКЉУЧАК

Документом је представљено пет (5) матрица SWOT анализе и то анализом идентификованих најважнијих елемената развоја туризма у општини Власотинце: људски ресурси; инфраструктура и саобраћај, туристички производи, усклађеност са другим делатностима и маркетинг и дистрибуција.

Анализа показује да једну од кључних предности за развој туризма општине Власотинце представља близина ауто-пута, односно Коридора X, који је главни туристички правац у региону. Ова погодност је нарочито значајна за привлачење моторизованих транзитних путника и њихово подстицање да посете Власотинце и његову околину.

Важан туристички потенцијал општине огледа се у богатом природном и културном наслеђу, а додатну вредност представља и близина Власинског језера. Све то ствара добру основу за развој различитих туристичких производа, као што су рурални, културни, туризам специјалних интереса, као и ено-гастрономски и транзитни туризам.

Дугогодишња традиција гајења винове лозе и производње вина у овом крају допринела је организовању манифестације „Вински бал“, која већ годинама окупља велики број посетилаца. Ипак, проблем представља чињеница да се мали број гостију задржава на ноћењу и користи друге туристичке садржаје.

За развој туризма у Власотинцу посебно је значајна спремност локалне самоуправе да сарађује са домаћим и страним инвеститорима. Ову околност треба искористити за припрему већег броја пројеката из области одрживог туризма, који би могли бити понуђени инвеститорима, али и дијаспори.

Међу главним слабостима издвајају се неповољна старосна структура становништва, недовољно развијена свест о значају туризма као покретача економског развоја, као и недостатак стручно специјализованог кадра у области туризма и угоститељства.

Могућности за унапређење туризма леже у бољем хоризонталном и вертикалном повезивању свих релевантних актера, јачању међусекторске и регионалне сарадње, као и у креирању конкурентних и привлачних туристичких производа. Такође, неопходно је унапредити квалитет манифестација, које тренутно представљају најразвијенији туристички производ ове општине.

Када су у питању маркетиншке активности, потребно је јасно диференцирати туристичке производе како би се формирала препознатљива и атрактивна туристичка понуда дестинације. Поред тога, важно је применити савремене облике промоције и успоставити сарадњу са рецептивним туристичким агенцијама које би туристичку понуду Власотинца пласирале на домаће и регионално тржиште.

Истраживање је показало да се као кључни туристички производи у будућем развоју туризма у општини Власотинца издвајају: манифестациони туризам, рурални туризам, културни туризам са нишама – културне руте и верски туризам, туризам специјалних интереса са нишама овог производа, спортско-рекреативни туризам као ниша туризма специјалних интереса, ловни и риболовни туризам као нише туризма специјалних интересовања, ено-гастрономски туризам, транзитни туризам, туристичка понуда намењена излетницима. Сви наведени производи показују да општина Власотинце располаже респектабилним ресурсима (природним и друштвеним/антропогеним) које може и мора да стави у функцију развоја. У том смислу важно је спровести истраживање тржишта и водити политику недиференцираног маркетинга са фокусом на одговарајуће тржишне мете. На овај начин ће ефекти од улагања, односно туризма бити већи и туризам ће наћи своје место у укупном привредном животу општине.

У складу са дефинисаном визијом и мисијом развоја туризма, циљеви развоја туризма општине Власотинце за период 2026 - 2028 године су засновани на реалним потенцијалнима и постојећем стању у сектору туризма, уз уважавање пројекција будућег развоја. Циљеви су усклађени са свим актуелним трендовима на туристичком тржишту, инвестиционим могућностима општине Власотинце, као и са Нацртом Стратегије развоја туризма Републике Србије 2026-2030 и Циљевима одрживог развоја УН 2030 (Sustainable Development Goals -SDG 2030).

Полазећи од циљева датих у „Стратегији развоја туризма Републике Србије“ као „кровном“ документу, представљена листа циљева је усклађена са истим.

Општи циљ: Одрживи развој туристичких производа општине Власотинце. циљ се остварује реализацијом посебних и појединачних циљева. Подразумева унапређење и усаглашавање постојеће туристичке понуде са актуелним трендовима на туристичком тржишту. Такође, општи циљ и са њим усклађени посебни и појединачни циљеви су усклађени са Циљевима одрживог развоја УН 2030

ПОСЕБАН ЦИЉ1: Развој и модернизација комуналне и туристичке инфраструктуре и супраструктуре. Остварује се преко мера подстицаја за унапређење комуналне и туристичке инфраструктуре које чине једна од основних ланаца вредности у туризму.

ПОСЕБАН ЦИЉ 2: Повећање броја долазака и ноћења туриста

Мере за остваривање овог циља усмерене су на подстицање повећања атрактивности свих туристичких производа кроз интерактивне садржаје и развој туристичких производа наведених у претходним поглављима.

ПОЈЕДИНАЧАН ЦИЉ: Побољшање тржишне видљивости Власотинца као туристичке дестинације. Мере за остваривање овог циља односе се на подстицаје усмерене на све маркетиншке активности са акцентом на промоцију, различите канале комуникације (друштвене мреже, присуство на сајмовима и другим пословним догађајима у туризму у земљи и региону), као и на ангажовање инфлуенсера и блогера.

Туристичка организација Власотинца би, у складу са својим могућностима, требало да формира и ангажује Савет за развој туризма. Поред представника ТО Власотинце и општине, овај савет би чинили и стручњаци из области одрживог туризма, економије, културе, пољопривреде и других сродних области. Улога Савета била би саветодавног карактера, са циљем унапређења ефикасности управљања туристичком организацијом и проналажења додатних извора финансирања за маркетиншке активности.

Како би туристичка дестинација Власотинца била препознатљива на туристичком тржишту важну улогу морају да играју средства промоционог микса, како класичних тако и савремених дигитализованих. Важну улогу морају да имају блогери, инфлуенсери али и промоција на тачно прецизираним Сајамским манифестацијама са којих би могао да се очекује долазак туриста.

Уколико се све напред наведено имплементира очекивања су да би туризам у наредном периоду могао да постане један од покретача привредног живота општине Власотинца. Када се ово каже мисли се на његове мултипликоване позитивне ефекте на дестинације у којима се развија, а који произилазе из његовог синергијског карактера.

А К Ц И О Н И П Л А Н

Програм развоја туризма општине Власотинце за период 2026 – 2028 године.

Општи циљ: Одрживи развој туристичких производа општине Власотинце У складу са SDG: 5, 7, 8, 8.9, 12, 12.6.						
Посебан циљ 1: Развој и модернизација комуналне и туристичке инфраструктуре и супраструктуре.						
Оперативни циљ	Мера	Активност/ Пројекат	Одговорне институције	Време реализације /крајњи рок	Индикатор	Извори финансирања
Изградња комуналне и туристичке инфраструктуре и супраструктуре	Подстицаји за јачање ланца вредности у туризму (комунална и туристичка инфраструктура и супраструктура	Припрема пројектно-техничке документације за уређење пешачких стаза (уређење кеја) у приобаљском делу реке Власине	ЈЛС (Општинска управа) ТО Власотинце	2026-2028 (са могућношћу продужења рока до 2030.)	Израђена пројектно-техничка документација за уређење пешачких стаза (уређење кеја) у приобаљском делу реке Власине	Општина Власотинце Средства донатора
		Изградња пута у селу Шишава	ЈЛС (Општинска управа)	2026-2027	Израђен пут у селу Шишава	Општина Власотинце
		Уређење централног градског трга	ЈЛС (Општинска управа)	2026-2028	Уређен централни градски трг	Општина Власотинце
		Уређење спортско-рекреативног центра Власина	ЈЛС (Општинска управа) ТО Власотинце	2026-2028 (са могућношћу продужења рока до 2030.)	Уређен и стављен у функцију спортско-рекреативни центар Власина	Општина Власотинце Средства донатора
		Уређење парковског простора на магистралном путу	ЈЛС (Општинска управа)	2026-2027	Парковски простор на магистралном путу је у потпуности уређен	Општина Власотинце Средства донатора

Програм развоја туризма општине Власотинце за период 2026 – 2028 године.

		Изградња највећег дечијег игралишта на југу Србије	ЈЛС (Општинска управа)	2026	Изграђено и стављено у функцију највећее дечије игралиште на југу Србије	Општина Власотинце
		Рехабилитација 10 централних градских улица	ЈЛС (Општинска управа)	2026-2028	Преуређено и стављено у функцију 10 централних улица у Власотинцу	Општина Власотинце
		Изграђена школа у природи	ЈЛС (Општинска управа) Центар за социјални рад ТО Власотинце	2027-2028 (са могућношћу продужења рока до 2029.)	Постоји и пуштена је у рад једна школа у природи	Општина Власотинце Средства донатора

Програм развоја туризма општине Власотинце за период 2026 – 2028 године.

ПОСЕБАН ЦИЉ 2: Повећање броја долазака и ноћења туриста						
Оперативни циљ	Мера	Активност / Пројекат	Одговорне институције	Време реализације /крајњи рок	Индикатор	Извори финансирања
Развој туристичких производа	Подстицање атрактивности и увођење интерактивних садржаја код туристичких производа	Повећање броја смештајних капацитета у руралном туризму Креирање атрактивне туристичке понуде и интерактивних садржаја за туристе (радионице ручних радова, радионице припреме старих и заборављених јела овог краја и сл.)	ЈЛС (Општинска управа) ТО Власотинце	2026-2028	30% више смештајних капацитета у домаћој радиности и СТД Постоје две радионице за израду ручних радова и две радионице за припрему припреме старих и заборављених јела понуди на територији општине Власотинце	Сопствена средства (власници СТД, пољопривредна газдинстава, удружења жена)
		Креирати две нове стазе/руте на локалном нивоу: 1. „<i>Стазама старог Власотинца</i>“ којим би се повезале културне атракције у ужем градском језгру Власотинца користећи се моделом „Story telling“. 2. Локална рута „Верски објекти Власотинца“	ЈЛС (Општинска управа) ТО Власотинце	2026-2028	У туристичкој понуди постоје две нове локалне културно туристичке стазе/руте које интерпретирају културно наслеђе по моделу „Story telling“	ТО Власотинце

Програм развоја туризма општине Власотинце за период 2026 – 2028 године.

		- Уредити постојеће и обележити нове пешачке и бициклическе стазе - Урадити GPS мапе, поставити инфо-табле дуж пешачких и бициклических стаза - Дефинисати фото локације за фото сафари као нови вид атрактивне туристичке понуде, - Увести нов садржај - оријентација природи (orientieering) у туристичку понуду - Уредити риболовачке стазе, прилазе води, као и места за камповање и одмор намењеним спортским риболовцима - Развити локалну ено-гастрономску руту / стазу „Власотиначка авантура“ са могућношћу дегустације и радионицама кувања типичних гастрономских специјалитета Власотинца и посетом малих винарија са пробама вина.	- ЈЛС (Општинска управа) - ТО Власотинце - Планинарско друштво - Удружење риболовац - ТО Власотинце - Винарије - Удружење жена - Пољопривре-дна газдинства - ТО Власотинце - Винарије - Удружење жена - Пољопривредна газдинства	2026-2028	-Уређене постојеће и обележене три нове пешачке и бициклическе стазе -Израђене GPS мапе и постављене инфо-табле дуж пешачких и бициклических стаза -У туристичкој понуди постоји фото сафари као са мапираним локацијама -У туристичкој понуди постоји нов садржај - оријентација природи (orientieering) -Уређене риболовачке стазе, прилази води и места за камповање и одмор спортских риболовца. - У туристичкој понуду постоји нова ено-гастрономска рута/стаза „Власотина-чка авантура“	- Општина Власотинце - ТО Власотинце - Средства донатора - Сопствена средства (власници СТД, пољопривредна газдинства, произвођачи вина, удружења жена)
--	--	--	---	------------------	--	--

Програм развоја туризма општине Власотинце за период 2026 – 2028 године.

Посебан циљ: Побољшање тржишне видљивости Власотинца као туристичке дестинације.						
Оперативни циљ	Мера	Активност / Пројекат	Одговорне институције	Време реализације /крајњи рок	Индикатор	Извори финансирања
Увођење иновација у маркетиншким активностима са акцентом на промоцију туристичке понуде	Подстицање иновативних промотивних активности у туризму општине Власотинце	Увести истраживање тржишта (анкете о сатисфакцији корисника услуга) два пута годишње Појачати видљивост активности ТО Власотинце на друштвеним мрежама и другим електронским медијима, као и присуство на сајмовима и другим пословним догађајима у туризму у земљи и региону) Ангажовати инфлуенсере/блогере.	ТО Власотинце	2026-2028	– ТО Власотинце реализује два пута годишње анкетирање туриста у циљу мерења сатисфакције туристичком понудом – Активности ТО Власотинце су присутне на свим друштвеним мрежама и електронским медијима – ТО Власотинце је присутна на најмање четири сајма у земљи и два у региону – Ангажован је блогер/инфлуенсер за промотивне активности ТО Власотинце	Општина Власотинце ТО Власотинце

ПОПИС ТАБЕЛА

Табела бр. 01.	Административно подручје општине Власотинце, основни подаци.....	стр. 15.
Табела бр. 02.	Број запослених и незапослених и просечна нето зарада (у РСД) у општини Власотинце у периоду 2022 – 2025 година.	стр. 17.
Табела бр. 03.	Старосна структура становништва у општини Власотинце	стр. 18.
Табела бр. 04.	Присутне животњске врсте на територији општине Власотинце.....	стр. 25.
Табела бр. 05.	Смештајни капацитети на територији општине Власотинце.	стр. 46.
Табела бр. 06.	Доласци и ноћења туриста у општини Власотинце у периоду 2021– 2025. године.....	стр. 47.
Табела бр. 07.	Предлог културно-историјских рута/итинерера који би могли да буду у сталној туристичкој понуди у Власотинцу.....	стр. 63.
Табела бр. 08.	Предлог неких од потенцијално могућих врста туристичке понуде која може представљати предмет посебних интереса у општини Власотинце.....	стр. 67.
Табела бр. 09.	Пример гастро-туре специфичне за туристичку дестинацију Власотинце.....	стр. 74.
Табела бр. 10.	Најзначајнији излетнички локалитети у општини Власотинце.....	стр. 76.
Табела бр. 11.	Број долазака и ноћења а територији општине Власотинце у 2023години.....	стр. 79.
Табела бр. 12.	Пројектована умерена варијанта туристичког промета у Власотинцу за период 2023-2028 године.....	стр. 79.
Табела бр. 13.	Пројектована амбициозна варијанта туризам у периоду 2023-2027 године.....	стр. 80.
Табела бр. 14.	Анализа туристичке тражње према туристичким производима у општини Власотинце.....	стр. 84.
Табела бр. 15.	Међународни фондови и програми од значаја за развој туризма и угоститељства у општини Власотинце у периоду 2021-2027 годидне.....	стр. 91.
Табела бр. 16.	План инвестиционих пројеката на територији општине Власотинце за период 2026-2028. године.....	стр. 92.

ПОПИС ГРАФИКА

График бр. 01.	Доласци туриста у периоду 2021-2025 године.....	стр. 47.
График бр. 02.	Ноћења туриста у периоду 2021-2025 године.....	стр. 48.

ПОПИС СЛИКА

Слика бр. 01.	Географски положај општине Власотинце у односу на остале општине у Републици Србији.....	стр. 15.
Слика бр. 02.	Положај општине Власотинце у Јабланичкој области.....	стр. 17.
Слика бр. 03.	Географска карта општине Власотинце.....	стр. 20.
Слика бр. 04.	Округлолиста двољуска троскогља/росика (<i>Drosera rotundifolia</i>).....	стр. 23.
Слика бр. 05.	Градски парк.....	стр. 26.
Слика бр. 06.	Keј и приобаље реке Власине.....	стр. 26.
Слика бр. 07.	Излетиште „Чаробна долина“.....	стр. 27.
Слика бр. 08.	Вештачко језеро у Власотинцу.....	стр. 27.
Слика бр. 09.	Река Власина са приобаљем.....	стр. 28.
Слика бр. 10.	„Стара чаршија“.....	стр. 31.
Слика бр. 11.	Спомен парк на „Старом гробљу“.....	стр. 31.
Слика бр. 12.	Спомен парк поред реке Власине.....	стр. 31.
Слика бр. 13.	Споменик ратницима Балканских ратова и Првог светског рата.....	стр. 32.
Слика бр. 14.	Градска библиотека, „Гигина кућа“.....	стр. 32.
Слика бр. 15.	„Млин Поповића“.....	стр. 32.
Слика бр. 16.	„Соколски дом“.....	стр. 33.
Слика бр. 17.	„Турска кула“.....	стр. 33.
Слика бр. 18.	Палата „Млана Валчића“.....	стр. 33.
Слика бр. 19.	Кућа „Христифора Црниловића“.....	стр. 34.
Слика бр. 20.	Црква Сошествија (силаска) Светог Духа или Црква Свете Тројце.....	стр. 34.
Слика бр. 21.	Црква „Успенија Пресвете Богородице“.....	стр. 35.
Слика бр. 22.	Црква „Саабора Светог архангела Гавила“.....	стр. 35.
Слика бр. 23.	Манастир „Светог Ђорђа“ у Завидинцу.....	стр. 36.
Слика бр. 24.	Мапа са положајем општине Власотинце на кључним путним коридорима у Републици Србији.....	стр. 38.
Слика бр. 25.	Мапа цивилних аеродрома у Републици Србији.....	стр. 41.
Слика бр. 26.	Манифестација „Вински бал“.....	стр. 57.
Слика бр. 27.	Пешачка рута „Стазама градитељског наслеђа“.....	стр. 66.
Слика бр. 28.	Модел управљања туристичком дестинацијом општине Власотинце.....	стр. 93.

ЛИТЕРАТУРА

- Alistar M. Morison (2023). *Marketing and managing tourism destinations*, 3rd Edition. Routledge.
- Buhalis, D., & Amaranggana, A. (2019). *Smart Tourism Destinations: Ecosystems, Artificial Intelligence and Big Data*. Springer.
– Покрива концепт паметних туристичких дестинација, интегрисану дигиталну стратегију и управљање подацима.
- Chaffey, D., & Ellis-Chadwick, F. (2019). *Digital Marketing: Strategy, Implementation and Practice* (7th Edition). Pearson.
– Покрива data-driven маркетинг, KPI, content calendar, интегрисану дигиталну стратегију.
- Coombs, W. T. (2018). *Ongoing Crisis Communication: Planning, Managing, and Responding* (5th Edition). Sage.
– Кризна комуникација и репутациони менаџмент у дигиталном окружењу.
- ETOA (European Tourism Association), Year in review 2025, better tourism in Europe, web.link: <https://www.etoa.org/wp-content/uploads/ETOA-Year-in-Review-2025.pdf?utm>
- Fernandez-Blanco, E., Ramos Gutiérrez, M., & Hernández Zelaya, S. L. (2026). *Travel influencers and tourism marketing: Content strategies, engagement and transparency in destination promotion*. Tour. Hosp., 7(2), 34.
- Gretzel, U., Sigala, M., Xiang, Z., & Koo, C. (2020). *Smart Tourism: Foundations and Developments*. Springer.
– Савремена истраживања о дигиталним екосистемима туристичких дестинација.
- Hegediš, A., Krpo-Četković, J. (2024). „Crvena knjiga faune Srbije“, Beograd, Univerzitet u Beogradu, Biološki fakultet, Zavod za zaštitu prirode Srbije, Institut za multidisciplinarna istraživanja.
- Kannan, P. K., & Li, H. (2017). *Digital Marketing: A Framework, Review and Research Agenda*. International Journal of Research in Marketing, 34(1), 22-45.
- Kavartzis, M. & Hatch, M. J. (2021). *The elusive destination brand and the ATLAS wheel of place brand management*, Journal of Travel Research. Issue 1, Vol.60. web.link: <https://doi.org/10.1177/0047287519892323>
- Kilipiri, E., Papaioannou, E., & Kotzaivazoglou, I. (2023). *Social media and influencer marketing for promoting sustainable tourism destinations*. Sustainability, 15(8), 6374.
- Kotler, P., Bowen, J., & Makens, J. (2017). *Marketing for Hospitality and Tourism* (7th Edition). Pearson.
– Класичан водич за туризам и хоспиталити маркетинг са фокусом на дигиталну комуникацију и брендирање.
- Kotler, P., Bowen, J., Makens, J. (2021). *Marketing for Hospitality and Tourism* (8th edition). Pearson.
- Kozak, N. & Kozak M. (2019). *Tourist destination management – investment, products and case studies*. Springer.
- Luoma-aho, V., & Vos, M. (2021). *Crisis Communication and Social Media: A Handbook for Communicators*. Routledge.
– Стратегије дигиталне кризне комуникације и управљање репутацијом.
- Marković, I., Rabasović, B., & Janković Perić, M. (2023). Influence of the social media on choosing the destination. *International Scientific Conference Strategic Management and Decision Support Systems*.
- Месечни статистички билтет 9/2025, Републички завод за статистику, РЗС. Web.link: <https://publikacije.stat.gov.rs/G2025/PdfE/G20253012.pdf?utm> (pristup na dan 27.11.2025 godine).
- OECD (2018). Effective policy approaches for quality investment in tourism. OECD Tourism Papers, No.2018/03, Paris. <https://doi.org/10.1787/88ea780c-en>

- OECD Rural Policy Reviews – The New Rural Paradigm Policies and Governance (2006).
- Pike, S., & Page, S. (2014). *Destination Marketing Organizations and Destination Branding: Theoretical Perspectives and Practical Approaches*. Routledge.
– Теорија брендирања дестинација и стратегија промоције туристичких локација.
- Pine, B. J., & Gilmore, J. H. (2019). *The Experience Economy: Competing for Customer Time, Attention, and Money* (Updated Edition). Harvard Business Review Press.
– Доживљајни маркетинг у туризму, акценат на аутентичност и immersive experience.
- Popović, M. (2022). *Primena marketinga društvenih mreža u turizmu. Turističko poslovanje*.
- Pravilnik o sadržini i načinu izrade programa razvoja turizma, Službeni glasnik RS, br. 86/2020
- Prostorni plan Republike Srbije od 2021 do 2035 godine.
- Publikacija “Anketa o radnoj snazi, 2023 godine”. Republički zavod za statistiku.
- Publikacija „Opštine i regioni u Republici Srbiji 2024 godina“, Republički zavod za statistiku.
- Publikacija „Opštine i regioni u Republici Srbiji 2023 godina“, Republički zavod za statistiku.
- Publikacija „Opštine i regioni u Republici Srbiji 2022 godina“, Republički zavod za statistiku.
- Publikacija „Opštine i regioni u Republici Srbiji 2021 godina“, Republički zavod za statistiku.
- Publikacija „Opštine i regioni u Republici Srbiji 2020 godina“, Republički zavod za statistiku.
- Publikacija „Školska sprema, pismenost i kompjuterska pismenost – podaci po opštinama i gradovima, 2022 godina“. Republički zavod za statistiku.
- Rakić, B., & Rakić, M. (2019). *Digital marketing of tourism organizations in function of tourism promotion in Serbia* (Conference paper).
- Samprei, S & Mazzeto, S. (2025). Public-private partnership for the sustainable development of tourism hospitality. Comparisons between Italy and Saudi Arabia. *Sustainability*, Vol. 17 (15), pp.1-25.
- Sigala, M. (2018). *Social Media in Travel, Tourism and Hospitality: Theory, Practice and Cases*. Routledge.
– Фокус на UGC, influencer marketing и storytelling у туризму.
- Statut opštine Vlasotince, donet na dan 14.01.2019 godine. Web.link: [6-1-statut-opstine-vlasotince.doc](#)
- Stevanović, V. (1996). „Vegetacija Srbije“. Biološki fakultet, Univerzitet u Beogradu.
- Strategija razvoja poljoprivrede i ruralnog razvoja opštine Vlasotince za period od 2023 do 2029 godine, Institut za ekonomiku poljoprivrede, Beograd.
- Strategija razvoja turizma Srbije 2026-2030, Službeni Glasnik Republike Srbije, broj 88/2026
- Sotiriadis, M. (2021). *Tourism destination management: academic knowledge*. Encyclopedia 2021, 1(1), pp.42-56. <https://doi.org/10.3390/encyclopedia1010007>
- UN Tourism (2019). *Tourism and jobs: a better future for all*. Web.link: <https://www.untourism.int/world-tourism-day-2019?utm> (pristup na dan 29.11.2025 godine).
- UN Department of Economic and Social Affairs, Sustainable Development - Sustainable Tourism. Web.link: <https://sdgs.un.org/topics/sustainable-tourism?utm>
- UNWTO (2004). *Indicators of Sustainable Development for Tourism Destinations*, Guidebook. Madrid.
- UNWTO (2024) UNWTO at FITUR 2024 – Investments, Sustainable Tourism and Collaboration. Web.link: <https://www.untourism.int/news/unwto-at-fitur-2024-investments-sustainable-tourism-and-collaboration?utm>
- UNWTO (2007). *A Practical Guide to Tourism Destination Management*. Madrid. - Практични водич за управљање туристичком дестинацијом из 2007 године
- UN WTO (2019). UNWTO Definitions. Madrid. Web.link: <https://webunwto.s3.eu-west-1.amazonaws.com/s3fs-public/2019-11/unwto-tourism-definitions.pdf?utm>
- UNWTO (2019). UNWTO (2019). *Guidelines for the Institutional Strengthenings of*
- UNWTO (2022). *Handbook on Destination Branding*. Web.link: <https://www.e-unwto.org/doi/book/10.18111/9789284413119?utm> (Приступ на дан 26.12.2025 године);

Програм развоја туризма општине Власотинце за период 2026 – 2028 године.

- UNWTO, *Glossary of Tourism Terms* (2025). Web. Link: <https://www.untourism.int/glossary-tourism-terms?utm> (pristup na dan 25.12.2025 године).
- «Pravilnik o sadržini i načinu izrade programa razvoja turizma» (Službeni glasnik RS, br. 86/2020)
- «Zakon o turizmu» (Službeni glasnik RS, br. 17/2019).
- «Zakon o lokalnoj samoupravi» (Službeni glasnik RS, br. 129/2007, 83/2014 – dr. zakon, 101/2016 – dr. zakon, 47/2018, 111/2021 – dr. zakon).
- Zvanična Internet prezentacija Turističke organizacije Vlasotinca, web.link: <https://toovlasotince.rs/> (на дан 06.12.2025 године).
- Zvanična Internet prezentacija општине Vlasotince, web.link: www.vlasotince.rs (на дан 06.12.2025 године).

ИНТЕРНЕТ ИЗВОРИ:

- E-turista: <https://www.eturista.gov.rs/tekst/331384/cesto-postavljena-pitanja.php?utm>
- www.booking.com.
- www.selo.com.rs.
- www.selo.rs.
- <https://motosavezsrbije.org.rs/sezona-krece-iz-vlasotinaca/> ;
- <https://www.youtube.com/watch?v=tL58rsG0qqw>
- Jugomedia, web.link: <https://jugmedia.rs/uskrsnje-radosti-u-vlasotincu-program/?utm>
- Naslovi.net, web.link: <https://naslovi.net/2025-04-06/stav/ustanove-vlasotinacke-opstine-okupljene-u-akciji-uskrsnje-radosri-program/39361746?utm>
- <https://naslovi.net/2025-04-11/stav/uskrsnji-bazar-u-vlasotincu/39404852?utm>
- Искра хаус апартамани <http://www.iskrahouse.rs/>
- Influencer marketing (n.d.). In Wikipedia. Retrieved from https://en.wikipedia.org/wiki/Influencer_marketing
- Travel influencer (n.d.). In Wikipedia. Retrieved from https://en.wikipedia.org/wiki/Travel_influencer
- Udruženje somelijera Srbije, web.link: <https://www.sommelierserbia.com/?utm>
- Udruženje turističkih agencija Srbije (YUTA), web.link: <https://www.yuta.rs/yuta?utm>
- Turistička organizacija Srbije, web.link: <https://www.serbia.travel/>

ПРИЛОЗИ:

БРОЈ 01.

УГОСТИТЕЉСКИ ОБЈЕКТИ ВАН ТЕРИТОРИЈЕ УРБАНОГ ДЕЛА ОПШТИНЕ ВЛАСОТИНЦЕ

- 1) Рибљи ресоторан „Код Тиримиције“
Село Крушевица, општина Власотинце
Тел. 063/35-55-554
https://www.instagram.com/kod_cirimidzije/?hl=en
- 2) Ресторан „Путник“,
Доња Лопушња, општина Власотинце
Тел. 063/185-56-19
https://www.facebook.com/profile.php?id=100058924234660&sk=about&locale=sr_RS
- 3) Кафе ресторан „Наша Власина“
Пукли камен, Страње РД бб,
063/162-27-55
https://www.facebook.com/letnjabastanasavlasina?locale=sr_RS
Кафе ресторан се налази у непосредној близини центра али у потпуно природном окружењу речене обале, између два купалишта на реци Власини.

ПРИЛОГ БРОЈ 02.

УДРУЖЕЊА ГРАЂАНА И СПОРТСКИ КЛУБОВИ НА ТЕРИТОРИЈИ ОПШТИНЕ ВЛАСОТИНЦЕ

1. Ловачко удружење „Богиша Поповић Гиша“
016/875107, <https://www.vlasotince.lu.rs/>
2. Планинарско друштво „Морич“
062 610 406
3. Планинарско друштво „Чемерник“
065/3433880
4. Гљиварско удружење „Рујница“
062/ 315424, <https://www.facebook.com/profile.php?id=100064493930981>
5. УГ „ЕКо Власина“
062/ 8360 701, <https://www.facebook.com/ekovlasina>
6. Бициклистички клуб „Balkan Extreme“
065/ 4036137
7. УГ „Власински загрљај“
062/ 203 662

8. УГ „Осмех“
062/ 8022505, <https://www.osmeh.org.rs/en/home/>
9. ОК „Власина“
063/ 566 785 , <https://www.facebook.com/OKVlasina/>
10. КК „Власина“
063/ 8733293
11. Кошаркашки клуб и школица спорта ЖСКУ „Власотинце“
069/ 2540983
<https://www.facebook.com/zskuvlasotince/>
12. Карате клуб „Шиноби“
063/012 635,
<https://www.facebook.com/p/Shinobi-Karate-Klub-Vlasotince-61575626525434/>
13. УГ „Јоза“
063/ 8706 743
14. УГ „Поштовалаца Свете Горе Атонске“
063/ 7105 983
15. УГ „Ки-ка“
063 / 454977,
<https://www.instagram.com/ug.kika/>
16. Књижевни клуб “Росуља“
063/ 312 830
17. КУД „Синиша Јанић“
063/ 428310,
<https://www.facebook.com/kud.sinisa.janic.vlasotince>
18. КУД „Црниловић“
065/ 875 8120,
<https://www.facebook.com/kudcrnilovicvlasotince>
19. КУД „Братство“
061/ 1895934
20. КУД „Света Тројица“
064/ 7066 821,
<https://www.facebook.com/profile.php?id=100057610953127>
21. УГ „Фестивал стара школа Ладовица“
063/168 3388,
https://www.instagram.com/festival_pivski_ladovica/
22. Шаховски клуб
061 / 4189649
23. УГ „Власинска вила“
069 4597049

ПРИЛОГ БРОЈ 03.

УГОСТИТЕЉСКИ ОБЈЕКТИ СМЕШТАЈНОГ ТИПА У ОПШТИНИ ВЛАСОТИНЦЕ

Назив угоститељског објекта	Категорија	Локација	Број смештајних капацитета - лежаја
Гарни хотел „ <i>Гуњетинац</i> “	1 звезда.	Овај објект се налази на улазу у Власотинце, на магистралном путу М9 Лесковац-Власотинце-Бабушница-Пирот.	- 38 лежајева у 12 соба, - 2 двокреветне; - 6 трокреветних; и - 4 четворокреветне;
Гарни хотел „ <i>Гуњетинац плус</i> “	1 звезда.	Овај објект се налази на улазу у Власотинце, на магистралном путу М9 Лесковац-Власотинце-Бабушница-Пирот, иза хотела „ <i>Гуњетинац</i> “.	- 49 лежајева у 20 соба; - 3 двокреветне; - 7 трокреветних; - 1 четворокреветна; - 9 соба са брачним лежајем.
„ <i>Lavazza</i> “ апартмани	3 звездице.	Овај објект се налази у самом центру Власотинца.	- 7 лежајева укупно; - 2 студија сваки са брачним лежајем - 1 апартман са брачним лежајем и помоћним креветом;
„ <i>Iskra house</i> “ собе и апартмани	4 звездице	Објект се налази у центру Власотинца поред шеталишта уз реку Власину	- 8 лежајева укупно - 6 лежајева у двокреветним собама; - 2 лежаја у апартману

Извор: Подаци ТО Власотинце, децембар 2025 године.

ПРИЛОГ БР. 04.

УГОСТИТЕЉСКИ ОБЈЕКТИ РЕСТОРАНСКОГ ТИПА (ДЕЦЕМБАР 2025)

Назив	Категорија	Локација	Понуда	
			Седећи капацитет	Храна и пиће
Гарни хотел „Гуњетинац“	1 звездица	На улазу у Власотинце, на магистралном путу М9 Лесковац-Власотинце-Бабушница-Пирот.	- Велика сала 300 места; - Мала сала 80 места; - Башта 80 места; - Конференцијска сала 80 места.	- Домаћа кухиња; - Јела са роштиља; - Кетеринг; - Печење; - Сезонске и зимске салате; - Риба.
Гарни хотел „Гуњетинац плус“	1 звездица.	Налази се на улазу у Власотинце, на магистралном путу М9 Лесковац - Власотинце-Бабушница - Пирот, иза хотела „Гуњетинац“.	- Велика сала 150 места;	- Домаћа кухиња; - Јела са роштиља; - Риба, - Сезонске и зимске салате; - Риба; - Различите врсте „Pizze“.
Гарни хотел „Гуњетинац плус“ – Мала кафана	–	Иза Гарни хотела „Гуњетинац плус“	- Приземље 25 места; - Спрат 50 места; - Башта 15 места; - Застакљена башта 30 места.	- Домаћа кухиња; - Јела са роштиља; - Риба, - Сезонске и зимске салате; - Риба; - Различите врсте „Pizze“.
Вила „Гуњетинац“	–	Вука Караџића 1 Власотинце.	- Свечана сала 70 места; - Етно сала 80 места; - Летња башта 150 места.	- Домаћа кухиња; - Јела са роштиља; - Риба, - Сезонске и зимске салате; - Риба; - Различите врсте „Pizze“.
Етно ресторан „Стара чаришија“	–	Милентија Поповића 44. Власотинце.	- Сала за око 50 места	- Типична јела југо-источне Србије са карактеристичним локалним називима. - Јела по поруџбини
УР „Крчма код Блафа“	–	22. дивизије 1, Власотинце.	- Велика сала око 70 места; - Тераса 30 места	- Јела традиционалне Српске кухиње - Стандардна угоститељска понуда
Ресторан „Трофеј ДН“	–	Димитрија Туцовића 3 Власотинце	- Сала ресторана 60 места - Башта 40 места.	- Јела традиционалне Српске кухиње - Стандардна угоститељска понуда
Ресторан „Потковица СН“	–	Виноградска 34 Власотинце	- Сала 40 места;	- Домаћа кухиња; - Јела са роштиља; - Печење; - Сезонске и зимске салате;
„Вајат 1994“	–	Његошева бб. Власотинце	- Сала 50 места; - Летња башта 80 места.	- Домаћа кухиња; - Јела са роштиља; - Сезонске и зимске салате.
Ресторан „Мадера“		Његошева бб. Власотинце	- Сала 80 места; - Тераса 80 места.	- Домаћа кухиња; - Јела са роштиља; - Сезонске и зимске салате.

Програм развоја туризма општине Власотинце за период 2026 – 2028 године.

Назив	Категорија	Локација	Понуда	
			Седећи капацитет	Храна и пиће
Фламбе „Равна Гора“	—	12 бригаде 66 Власотинце	- Сала 50 места.	- Домаћа кухиња; - Морски плодови - Кетеринг - Достава на кућну адресу.
Ресторан „Форум“	—	29 новембра 79 Власотинце	- Велика сала 140 места; - Мала Сала 80 места.	- Домаћа кухиња; - Јела са роштиља; - Печење; - Сезонске и зимске салате;
Ресторан „Рујна зора“	—	22 дивизије 125 Власотинце	- Сала око 30 места.	- Роштиљ - Хладна предјела - Сезонске салате
„Авлија Бар“	—	22 дивизије 104 Власотинце	- Сала око 50 места; - Летња башта 50 места.	- Роштиљ - Хладна и топла предјела - Сезонске салате
Ресторан „Замак Миленковић“	—	Село Стајковце	- Велика сала 400 места; - Тераса 50 места.	- Домаћа кухиња; - Јела са роштиља; - Печење; - Сезонске и зимске салате;

Извор: Туристичка организација општине Власотинце, децембар 2025 године.

ОБЈАВЉИВАЊЕ И СТУПАЊЕ НА СНАГУ

На основу члана 20. став 1. тачка 6. и члана 32. став 1. тачка 4) у вези са чланом 66. став 1. и 3. Закона о локалној самоуправи („Сл. гласник РС“, бр. 129/07, 83/14 - др. закон, 101/16-др. закон и 47/18), члана 12. и члана 137. Закона о туризму („Сл. гласник РС“, бр. 17/19), члана 16. став 1. тачка 6, члана 26. став 1. тачка 5) и члана став **Статута општине Власотинце у складу са Нацртом Стратегије развоја туризма Републике Србије 2026-2030.,** по прибављеном мишљењу Министарства туризма и омладине број: _____ од _____ **2026. године,** Општина Власотинце донела је ПРОГРАМ РАЗВОЈА ТУРИЗМА ОПШТИНЕ ВЛАСОТИНЦЕ СА АКЦИОНИМ ПЛАНОМ 2026-2028.